
Parapagimi për revistën.....	2
Toleranca në islam	3
Harmonizimi	6
Thanë për Pejgamberin	10
Rizgjimi	16
Porosia e muajit të mëshirës	17
Shkujdesi ndaj falënderimit për dhuntitë.....	24
Pozita e Kur'anit në zemrat tona.....	28
Seanca gjyqësore	35
Falja e nafileve në shtëpi.....	35
Leximi i Biblave.....	40
Gratë si dijetare	43
Një grua e keqe.....	47
Si ti ftojme fëmijët tanë në Islam	48
Aisha, radijallahu anha	50
Ebu Hanife	51
Agjërimi në muajin Sheval.....	54
Sadakatul-Fitr	57
Kur është Bajram?	61
Drejtësia	63

Parapagimi për revistën

Parapagimi kushton gjithsej **10** (dhjetë) **euro** për Europë, (përfshirë edhe Shqipërinë, Kosovën, Turqinë dhe ish republikat Jugosllave) dhe vetëm **310 denarë** për parapaguesit nga Maqedonia. Me këtë parapagim brenda një viti juve ju dërgojmë 12 numra të revistës, prej numrit aktual kur ju parapaguheni. Në këtë çmim janë të përfshira edhe harxhimet postare për dërgim të thjeshtë, tokësor.

Për parapagim mjafton që të dërgoni pajtimin tuaj me emrin dhe adresën e plotë në:

email: albislam@albislam.com

sms: +389 70 445 725

fax: +389 2 3230 827

tel: +389 2 3230 827 (çdo ditë, përveç të xhumasë dhe të dielës, prej 9 deri 16)

ose me postë në: rr: 110 nr: 5 1000 Shkup, Maqedoni

viti III nr: 28

albislam@albislam.com

redaksia: Ramadan Ramadani (kryeredaktor)

rr: 110 nr: 5

Agim Bekiri (ndihmës kryeredaktor)

Çarshija e vjetër

Bekir Halimi, Talha Kurtishi,

1000 Shkup

Alajdin Idriz, Fatmir Zaimi, Ali Shabani

fax: +389 2 3230827

Del në fillim të muajit, kalendari i hixhretit, takvimi i Türkiye Diyanet Vakfi. Numri i ardhshëm: 03 12 2005

Boton: NUN-R DOOEL

Xhironlogaria: 300000001759616 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (denar)

Xhironlogaria: 0270100209184 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (euro)

rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T. : KOBSMK2X

IBAN MK07300701002091869

Numri tatimor: 4030003487017

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2.

Shtypur në: Cetus Print -Shkup Tirazhi: 1500 kopje ISSN: 1409-6250

Toleranca në islam

Në ditët e sotme jemi dëshmitarë të një fenomeni gjithnjë e në rritje, atij të intolerancës në të gjithë botën. Kjo sëmundje fatale shkakton vdekje, genocide, dhunë, përndjekje fetare si dhe konflikte të armatosura në anë të ndryshme të botës. Intoleranca mund të ketë, herë karakter rracor dhe etnik, herë karakter fetar ose ideologjik. Në disa raste bile, mund të flitet edhe për faktor politiko-shoqëror që ushqejnë intolerancën. Sidoqoftë, në çdo rast, pasojat e intolerancës janë tragjike dhe shkatërrimtare. Në këtë kontekst, lind pyetja: Si mund të zgjidhet problemi i intolerancës? Si myslimanë që jemi, si mund t'i qëndrojmë besnikë besimit tonë Islam (duke iu përmbajtur parimeve dhe riteve të tij) dhe në të njëjtën kohë të mos tregohemi joutolerantë ndaj individëve të tjerë të cilët u përkasin besimeve të ndryshme apo që kanë mendime e qëndrime të ndryshme nga ne? Si, dhe me ç'mjete efikase, mund të kontribuojmë në përhapjen dhe shtrirjen e kulturës së tolerancës e bashkëjetesës nëpër botë?

Është e qartë se koncepti mbi tolerancën nënkupton tolerimin, respektimin apo aftësinë e të pranuarit e shumëllojshmërisë dhe larmisë së kulturave të ndryshme si dhe të formave të ndryshme të shprehjes së personalitetit apo të stileve të ndryshme të jetuarit. Toleranca përbën një nga tiparet karakteristike të Islamit dhe konsiderohet për myslimanët si detyrim fetar dhe obligim moral. Sigurisht, toleranca në botëkuptimin Islam nuk do të thotë tërheqje apo kompromis me çështjet e besimit. Me fjalë të tjera, toleranca nuk nënkupton lëshim nga qëndrimet personale në çështjet themelore apo në largim nga parimet e Islamit. Gjithashtu,

toleranca nuk duhet të ngjallë përshtypjen e gabuar se të gjitha besimet aktuale në botë janë të drejta e të sinqerta apo se përmbajnë të njëjtat mësimë.

Në deklaratën e UNESCO-s mbi tolerancën thuhet: „Në përputhje me respektimin e të drejtave të njeriut, toleranca nuk nënkupton tolerimin e padrejtësive shoqërore apo heqjen dorë nga qëndrimet dhe mendimet vetjake të secilit. Tolerancë do të thotë, që çdo individ është i lirë të ketë mendimet e tij personale dhe në të njëjtën kohë respekton faktin që të gjithë të tjerët kanë të drejtën dhe lirinë të kenë mendime të ndryshme dhe të mbajnë qëndrime të ndryshme. Kjo nënkupton gjithashtu, pranimin e faktit se qëniet njerëzore, të cilët janë natyrisht të ndryshëm si në paraqitje, shprehje, sjellje ashtu edhe në vlera, kanë të drejtën të jetojnë në paqe. Po ashtu, toleranca nënkupton faktin se askush nuk ka të drejtë tu imponojë të tjerëve mendimet dhe pikëpamjet e tij.“

Toleranca në Islam buron nga faktorët e mëposhtëm:

- dinjiteti i qenieve njerëzore
- universaliteti i të drejtave të njeriut dhe
- garantimi i lirisë themelore të të menduarit, botëkuptimit dhe shprehjes

Kurani i shenjtë thekson si thelbësore dinjitetin e racës njerëzore: „O ju njerëz, vërtet Ne ju krijuam juve prej një mashkulli dhe një femre, ju bëmë popuj e fise që të njiheni ndërmjet vete, e s'ka dyshim se tek Allahu më i ndershmi ndër ju është ai që më tepër është ruajtur (nga të këqijat) e Allahu është shumë i dijshtëm dhe hollësisht i njohur për çdo gjë.“ (Kurani 49:13)

Islami vuri themelet e barazisë dhe të drejtësisë në sferat sociale dhe ekonomike. Sistemi i drejtësisë në Islam, i njeh të drejtën gjithsecilit mbi jetën, nderin, familjen, bindjet fetare dhe pasurinë. Këto vlera të çmuara nuk mund të ekzistojnë pa ushtrimin e një doze të nevojshme tolerance. Islami që ne fillim përfshiu në parimet e veta, lirinë e besimit dhe diferencat fetare. Në Kuran shkruhet mjaft qartë se në çështjet e fesë, është i ndaluar ushtrimi i presionit ndaj individëve. Me fjalë të tjera është gjynah kthimi me dhunë i dikujt në fenë Islame, përkundër dëshirës së tij. Në Kuran thuhet: „Në fë nuk ka dhunë!“ (Kurani,2:256)

Meqenëse çdo lloj presioni në çështjet fetare përjashtohet, atëherë vijmë në përfundimin se në mënyrë të ngjashme përjashtohet përdorimi i presioneve edhe në çështjet jofetare. Në suren esh-shura Allahu i drejtohet Pejgamberit Muhammed (paqja dhe shpëtimi qoftë me të) me këto fjalë: „Nëse ata refuzojnë (o Muhammed, monoteizmin islamik), Ne nuk të kemi dërguar ty rojë të tyre, ti ke për obligim vetëm komunikimin (e shpalljes së Zotit).“ (Kurani, 42:48)

Në një vend tjetër në Kuran Allahu thotë: „Ti (Muhammed) thirr për në rrugën e Zotit tënd me urtësi e këshillë të mirë dhe polemizo me ata (kundërshtarët) ma atë mënyrë që është më e mira. Zoti yt është Ai që e di më se miri atë që është larguar nga rruga e Tij dhe Ai di më së miri për të udhëzuarit.“ (Kurani, 16:125)

Versetet e mëparshme tërheqin vëmendjen në faktin se myslimanët nuk duhet tua detyrojnë në asnjë rrethanë fenë e tyre ithtarëve të feve të tjera. Myslimanët duhet ta paraqesin fenë a tyre me zgjidhjet përkatëse të problemeve të botës së sotme denjësisht me mënyrën më të mirë të mundshme. Duhet ti ftojnë (thërrasin) te tjerët tek E vërteta dhe duhet t'i përkushtojnë aftësitë e tyre në përhapjen e mesazhit të Zotit për gjithë njerëzimin. Individët

më pas kanë të drejtën ta pranojnë apo ta refuzojnë këtë mesazh. Në Kuran mbi këtë çështje shkruhet si më poshtë: „E ti (Muhammed) thuaj: „E vërteta është nga Zoti juaj, e kush të dojë, le të besojë, e kush të dojë, le të mohojë.“ (Kurani, 18:29)

Dikujt në lidhje me faktet e mësipërme mund t'i lindi pyetja: Nëse Allahu i Plotfuqishëm na dha ne njerëzve, lirinë e të zgjedhurit mes besimit (arabisht Iman-it) dhe jobesimit (arabisht kufr-it), përse pastaj i dënoi popujt që u larguan nga mësimet e profetëve Nuhut (Noe-së) dhe Lotit, apo ndjekësit e faraonit? Përgjigjen e kësaj pyetjeje e gjejmë tek vetë Kurani. Këta njerëz u bënë objekt i dënimit të Zotit qysh në këtë botë, edhe për shkak se bënë shumë gjynahe të tjera dhe shtypnin të pafajshmit dhe të pambrojturit, shkatëronin padrejtësi, ushtronin dhunë ndaj besimtarëve dhe pengonin njerëzit t'i bashkoheshin rrugës së Zotit. Në botë gjithmonë ka pasur njerëz të cilët e kanë mohuar ekzistencën e Allahut dhe Allahu nuk i ka dënuar të gjithë ata. Mendimtari i shquar Islam, Iben Tejmijje ka thënë: „një shtet mund të ekzistojë edhe përkundër mosbesimit të popullsisë së tij, por nuk mund të zgjasi shumë, nëse qytetarët e tij kthehen në shtypës“.

Një pyetje tjetër që merr përmasa aktuale në ditët e sotme lidhet me çështjen e xhihadit-luftës së shenjtë: „A nuk është e vërtetë se të gjithë myslimanët e kanë obligim kryerjen e xhihadit-luftës së shenjtë? Duhet të sqarojmë njëherë e mirë, se ky detyrim fetar nuk përfshin KTHIMIN ME DHUNË TË JOMYSLIMANËVE NË FENË ISLAME. Siç e përmendëm edhe më parë, Allahu ne Kuran thotë: „Në fë nuk ka dhunë!“ (Kurani, 2:256)

Qëllimi i vërtetë i xhihadit është eliminimi i padrejtësive, kaosit dhe i agresorëve. Myslimanët nuk kanë absolutisht asnjë problem në mbajtjen dhe rruajtjen e marrëdhënieve miqësore e korrekte me ithtarët paqësorë të feve të

tjera. Në Kuran: „Allahu nuk ju ndalon të bëni mirë dhe të mbani drejtësi me ata që nuk ju luftuan për shkak të fesë, e as nuk ju dëbuan prej shtëpive tuaja; Allahu i do ata që mbajnë drejtësinë.“ (Kurani, 60:8)

Islami i mëson besimtarët e vet, se lufta nevojitet në rast qëndrese kundër pushtuesve. Në Kuran shkruhet: „Dhe luftoni në rrugën e Allahut kundër atyre që ju sulmojnë a mos e teproni se Allahu nuk i do ata që e teprojnë (fillojnë luftën).“ (Kurani, 2:190)

Besimi Islam në njërin anë toleron një shkallë të gjerë të fenomeneve dhe respekton shumëllojshmërinë dhe larminë e racës njerëzore, nga ana tjetër ushtron tolerancën zero ndaj padrejtësive, shtypjes dhe shkeljes së të drejtave themelore të njeriut. Toleranca duhet të shfaqet e praktikohet në të gjitha nivelet, në atë individual, kolektiv dhe shtetëror. Domethënë, toleranca ndaj ithtarëve të feve të tjera është një vlerë tradicionale e Islamit dhe çdo mysliman, i cili e shkel atë pa të drejtë, meriton ndëshkimin. Toleranca fetare dhe etnike është mekanizmi i cili garanton të drejtat e njeriut, ruan parimet e pluralizmit të vlerave dhe kulturave, si dhe ndihmon në ushtrimin e sundimit të rregullave dhe ligjeve.

Toleranca ushtrohet me tipare dhe në nivele të ndryshme:

- a. toleranca në mes anëtarëve të familjes, mes burrit dhe gruas, mes prindërve dhe fëmijëve si dhe mes motrave/vëllezërve/kushërinjve;
- b. toleranca në kuadër të komunitetit mysliman, mes rrymave të ndryshme të mendimit Islam si dhe mes shkollave të ndryshme të së drejtës Islame;
- c. toleranca mes myslimanëve dhe ithtarëve të feve të tjera: nëpërmjet marrëdhënieve ndër-fetare, dialogut të ndërsjellë e të dobishëm si dhe bashkëpunimit përshembull në aspektin e axhendës së përbashkët mbi moralin dhe fa-

miljen, apo në luftën kundër substancave narkotike, drogave.

Shteti Islamik në kohën e Pejgamberit Muhammed (paqja dhe shpëtimi qoftë me të) dhe të shokëve e bashkëpunorëve të Tij, (i cili përfaqëson për myslimanët shembullin që duhet ta ndjekin) kishte në themel të tij tolerancën ndaj të krishterëve dhe hebregjeve. E njëjta gjë mund të thuhet edhe për Spanjën myslimane, e cila përfaqëson një provë të qartë dhe të pakundërshtueshme mbi nivelin e lartë të tolerancës fetare të treguar nga myslimanët e atëhershëm. Në myslimanët jemi krenarë për faktin se kjo epokë e historisë islame njihet gjithashtu edhe si epoka e artë e hebregjeve. Hebrejtë në atë kohë gëzonin shumë favore dhe përfituan nga toleranca fetare e treguar. Prandaj është e nevojshme ngulitja tek ne e kulturës së tolerancës. Duhet të përkrahim projektet dhe aktivitetet të cilat i kushtohen zhvillimit dhe përhapjes së këtyre ideve. Është po ashtu e rëndësishme tu shmangemi paragjykimëve joshkencore, të mos biem pre e përfytyrimeve të vjetëruara dhe stereotipeve e pergjithësimeve mbi kulturat dhe shoqëritë e ndryshme nga ne. Një nga prioritetet e aktivitetit intelektual të elitës së komunitetit mysliman në Europën e bashkuar duhet të jetë zbulimi i vlerave pozitive të kulturave të këtushme dhe integrimi i tyre në mesin tonë.

Myslimanët e Sllovakisë dhe Çekisë duhet të intensifikojnë dialogun dhe të rrisin cilësinë e marrëdhënieve me bashkëqytetarët tanë jomyslimanë, sidomos me ata individë, të cilët nuk kanë tendencë ksenofobie dhe nuk na shohin si burim rreziku potencial, por si pjesë e pandarë e tërësisë shtetërore. Në të njëjtën kohë duhet të bëjmë kujdes që zhvillimi i këtyre marrëdhënieve të mos bëhet në kundërshtim me fenë tonë dhe parimet e saj.

M.S.Hasna (Islamic Foundation in Slovakia)

Harmonizimi

Harmonizim i vazhdueshëm i vlerave të lashta dhe i mekanizmave që ndryshojnë

Në një intervistë të gazetares Umajme Abdul-Latif me z.DaudOglu (njërin prej këshilltarëve kryesorë të kryeministrit turk Rexhep Tajip Erdogan) për gazetën në gjuhën angleze Al-Ahram Weekly, i intervistuari paraqet idetë dhe përvojën e Partisë për Drejtësi dhe Zhvillim në tejkalimin e fazës eksperimentale drejt asaj praktike në lidhje me kontributin e kësaj partie në zhvillimet e reja të përfaqësimit të islamit.

Në fillim ky mendimtar turk i islamit, përpiqet të shpjegojë dukurinë e përtëritjes islame duke e vënë atë në një kontekst ndërkombëtar. Ai thekson se Perëndimi pranoi në fund të shekullit të 19-të parrullën e famshme të Niçes se “Zoti ka vdekur“, që do të thotë se të gjitha aspektet shpirtërore dhe morale të njeriut, ose janë të panevojshme, ose janë thjeshtë çështje private, që s’kanë lidhje me jetën praktike të individit në shoqëri. Në vitet 80-të dhe 90-të të shekullit të kaluar, Perëndimi përvetësoi nocione të tjera si: “fondi i ideologjive“ apo “fondi i historisë“, të cilat në fakt nënkuptojnë fundin e ideologjive, teoretizimit, deri edhe metodës.

DaudOglu shton, se triniteti i përbërë nga feja, ideologjia, dhe historia nuk ka pushuar së ndikuari dhe vepruari, e as që do të pushojë ndonjëherë. Në fillim të shekullit të 20-të mbizotëronte mendimi se roli i fesë në shoqëri do të shkojë duke

u zvogëluar dhe se modernizmi do të forcohet dhe do të mbizotërojë.

Në çerekun e fundit të shekullit të 20-të, tendencat treguan për një drejtim të kundërt. Doli në pah nevoja për një rilindje të fesë në të gjithë botën, në të gjitha qendrat kryesore të civilizimeve, jo vetëm të islamit, dhe se kjo tendencë do të vazhdojë pasi është përgjigja kryesore ndaj modernizmit i cili mbizotëronte në vitet 50-të. Ky është një reaksion që pati për pasojë rikthimin e fesë dhe moralit në jetën politike dhe që iu kundërvu mohimit të vlerave morale gjatë periudhës së modernizimit.

Nëse do të shikojmë me vëmendje shndërrimet shoqërore në vite 80-të dhe 90-të, të shekullit të 20-të, konstatojmë një rilindje të kristianizmit jo vetëm në Shtetet e Bashkuara por edhe në vende të tjera. Po ashtu edhe në Indi, do të shohim rilindjen e hinduizmit shoqëruar kjo me ardhjen në pushtet të një partie hinduiste; ringjalljen e vlerave konfuciane në Kinë; në mënyrë analoge do të shohim edhe ringjalljen e trashëgimisë islame në vendet myslimane. Ky pra, është një fenomen botëror, i cili nuk lidhet vetëm me kushte apo rrethana të ngushta e të caktuara.

Në këtë kontekst do të ishte i pakuptimtë dallimi në sensin terminologjik mes “islamit liberal“ dhe “islamit radikal“, që i ngjiten rëndom botës islame. Nga ana tjetër sa herë flitet për civilizimet e tjera - kristiane, hinduiste apo hebreje - nuk nënkuptohet “kristianizmi liberal“ apo “kristianizmi radikal“, por gjithnjë fjala

është për "vlerat morale", të cilat mund të jenë konservatore ose liberale.

DaudOglu mendon se, nëse politika kontemporane do të vazhdojë të shkojë në këtë drejtim, egziston rreziku i shtimit të tensioneve në vendet myslimane. Gjatë 15 viteve të fundit pas përfundimit të luftës së ftohtë, bota islame e ka humbur besimin tek përdorimi objektiv i mekanizmave nga ana e komunitetit ndërkombëtar.

Myslimanët janë dëshmitarë të ngjarjeve në Bosnjë, Palestinë, Karabah dhe gjetkë. Për vite me rradhë komuniteti ndërkombëtar bënte sehir për vrasjet dhe masakrat ndaj myslimanëve në Bosnje dhe vazhdon të jetë indiferent ndaj realitetit tragjik në Palestinë. Së fundi, myslimanët ngelën të zhgënjyer nga rasti i Qipros, ku plani i bashkimit të ishullit qipriot nën kujdesin e OKB-së, u refuzua nga qipriotët grekë. Pala greke megjithatë u pranua në BE përkundër refuzimit të sipërpërmendur, ndërsa pala turke e ishullit qipriot vazhdon të jetë nën një izolim total politik, ekonomik dhe kulturor. Myslimanët për pasojë ndihen të izoluar politikisht dhe gjeografikisht nga ana e komunitetit ndërkombëtar.

Daudoglu i kushton vëmendje të veçantë çështjes aktuale të raportit mes islamit dhe demokracisë si dhe bashkëveprimit mes tyre. Ai nuk sheh ndonjë problem në këtë drejtim pasi në doktrinën islame ka hapësirë të mjaftueshme për mekanizma përfaqësues që i mundësojnë individit përfaqësimin e tij dhe me të drejtën për t'i zhvilluar më tej këto mekanizma, me kushtin e vetëm që ato të shërbejnë për forcimin e vlerave themelore islamike.

Këto vlera themelore janë: mbrojtja e jetës, e mendimit, e fesë, e pasurisë dhe sigurisht vendosja e drejtësisë. Çdo sis-

tem mund të konsiderohet legjitim nëse garanton këto vlera. Duke u bazuar mbi mendimin e mësipërm, Z. DavudOglu gjykon se është përgjegjësi e dijetarëve islame, që të krijojnë sisteme politike dhe mekanizma demokratike të kohës, si dhe të përpiqen të harmonizojnë vlerat e ndryshme shoqërore në kuadër të strukturave egzistuese.

Tek sistemi i demokracisë mund të gjejmë 4 parime bazë të funksionimit të saj:

- legjitimiteti i pushtetit politik
- angazhimi politik si burim i këtij pushteti
- përgjegjësia politike dhe ligjore e liderëve politikë
- mundësia e ndryshimit të pushtetit politik nëpërmjet zgjedhjeve të lira

Këto parime nuk janë në kontradiktë me vlerat e islamit. Në traditën islame egziston tabani - baza erudite, që e mbështet idenë e legjitimitetit të arsyeshëm në kuadër të sistemit politik.

Historia e myslimanëve na ofron një model unik, ku shohim transferimin e pushtetit fetar nga Pejgamberi tek pushteti i arsyeshëm i pasuesëve të tij - kalifët. Nga historia islame gjejmë se mbi fatin e kalifatit të Pejgamberit (Muhamed) vendosi shoqëria me anë të zgjedhjeve dhe jo ndonjë ndërhyrje hyjnore. Një shembull i tillë nuk gjendet në asnjë traditë tjetër fetare. Këtu gjejmë edhe dallimin mes kristianizmit dhe islamit.

Krahasimi i përvojës historike së apostullit Shën Palit dhe kalifës së parë Abu Bekr as-Sidikut na shpalos qartë këtë dallim. Shën Pali nuk pati asnjë marrëdhënie direkte historike apo personale me Krishtin, prandaj dhe pushteti i tij si themeluesi i dytë i fesë së krishtere kishte

karakter metafizik që bazohej tek statusi special i Krishtit si objekt e shenjtë.

Nga këndvështrimi historik, legjitimiteti fetar, politik dhe shoqëror u transferua tek subjekti metafizik i kishës dhe tek personaliteti hyjnor i Papës, kështu që në kuadër të kësaj tradite fetare nuk mund të zhvillohej dhe të gjente jetë asnjë model i arsyeshëm.

Kurani nuk përmban mekanizma të hollësishme apo obliguese politike të cilave myslimanët duhet t'u përmbahen. Kurani na udhëzon në përgjithësi mbi vlerat të cilave duhet t'u përmbahet sistemi politik: drejtësisë, dinjitetit, barazisë dhe lirisë por nuk urdhëron asnjë formë konkrete të një sistemi politik (apo ndonjë formë të prerë qeverisjeje), kjo sepse sistemet politike u nënshtrohen ndryshimeve të kohës.

Kur Mauardi shkroi librin "Vendime Sulltanore" në shekullin e 11-të, i cili u shndërrua ndër burimet kryesore të politikës, ideologjisë dhe politologjisë islame, idetë e tij mbi mekanizmat politikë të qeverisjes u frymëzuan nga traditat romake, bizantine dhe persiane.

Nga ana tjetër egzistonin mekanizma të tjerë politikë, të cilat janë konsideruar si elemente tipike të politikës islame qysh prej zanafillës së saj. Për shembull, përgjegjësia politike dhe juridike e pushtetarit kanë qenë subjekt i pandarë i traditës islame dhe praktika e kalifit Omer bin Hatabit është shembull i kësaj. Sesa iu përmbajtën këtij parimi pushtetarët e tjerë islamë kjo është çështje tjetër, por ajo që vlen për t'u theksuar është se parimi në fjalë ishte pjesë e pandarë e traditës së brezit të parë të pushtetarëve që pasuan Pejgamberin Muhamed (paqja qoftë me të).

Është detyrë e dijetarëve islamë që të hulumtojnë dhe zbulojnë sistemet më ideale politike që mundësojnë arritjen e vlerave globale islame.

DaudOglu refuzon nocionin "parti islamike" dhe e konsideron atë si të gabuar, sepse në natyrën e tyre, partitë kanë karakter sektar dhe jo unifikues ndërsa islami është element i njësuar dhe unifikues. Prandaj, përdorimi i nocionit parti islamike duhet të jetë i kujdesshëm pasi islami s'duhet ngushtuar në terminologji apo parti politike sepse kjo do të bënte që parti të veçanta të pretendojnë një monopol në përfaqësimin e islamit (në politikë).

Natyrisht që Z. DavudOglu shpreh edhe opinionin e tij në lidhje me çështjet e reformave dhe përtëritjes së brendshme të botës myslimane. Ai shprehet se duhet t'i shohim gjërat larg subjektivitetit që karakterizon gjykimin e opinionit ndërkombëtar ndaj islamit, dhe se dijetarët islamë duhet të shtrojnë para vetes dhe opinionit disa pyetje serioze në lidhje me kuptimin e drejtë të problemeve që ndeshim sot. Bota islame ndeshet sot me tre probleme kryesore:

a) Bota islame gjendet në një pozitë gjeografike që përbën djepin e të gjitha qendrave të civilizimeve të njohura në historinë botërore dhe dijetarët islamë duhet t'i bëjnë pyetjen vetes: Cili është kontributi i myslimanëve në kulturën botërore sot? DaudOglu mendon se është e qartë se ky kontribut nuk është aspak në nivelin që kërkohet, është pa influencë dhe i vakët. Nga ana tjetër ai mendon se janë të gjitha mundësitë që myslimanët të marrin pjesë në mënyrë të ndjeshme në pasurimin e kulturës botërore. Myslimanët në fakt zotërojnë tradita kulturore nga më të pasurat.

b) Bota islame gjendet në një zone të pasur me rëndësi të jashtëzakonshme ekonomike e gjeopolitike, nga e cila furnizohet e gjithë bota me lëndë të para. Gjithashtu, këtej kalojnë rrugët kryesore tregtare. Përkundër këtyre pasurive natyrore, asnjë vend mysliman nuk renditet mes 15 ekonomive më të pasura të botës. Prandaj myslimanët duhet t'i bëjnë pyetjen vetes: Si ka mundësi që 1,5 miliard muslimanë nuk janë të aftë të kenë një Prodhim të Brendshëm Bruto (PBB apo GDP në anglisht) më të lartë se çdo shtet mesatar evropian?

c) Bota islame është e pajisur me traditën politike nga më të pasurat dhe më lashtat në botë të përfaqësuara në vende si Egjipti, Tuqia, Irani, Iraku etj. Përkundër kësaj myslimanët kanë vështirësi në aplikimin e mekanizmave demokratike në politikë. Pse?

Këto janë çështjet që duhet t'i ngrenë myslimanët kur diskutojnë në lidhje me temat e ndryshimeve dhe reformave në botën islame. Këto janë çështje për të cilat askush tjetër përveç se ata, mund t'u japin zgjidhje. Myslimanëve u duhet një

zgjim total, që do të thotë rikthim i jetës në mendimet, strukturat dhe institucionet e myslimanëve e përcjellur kjo me qëndrime psikologjike të bazuara tek vetëbesimi, dinjiteti dhe bashkëpunimi me qëllim përparimin dhe aftësinë në zgjidhjen e problemeve të kohës. Në fund të fundit, Zoti di më mirë për gjithçka...

Abdul Vahab Al-Masiri

© IslamOnweb.net

Shënime:

*Fridrih Niçe, - fillozof gjerman i cili bazohej tek metafizika e Shopenhauerit që trajtonte metafizikën e vullnetit dhe parimit darvinian mbi luftën për egzistencë, e cila pati si rrjedhojë lindjen e konceptit të mbinjeriut i cili ka për detyrë shkatërrimin e gjithçkaje të rreme, të sëmurë dhe armiqësore nga pikëpamja e jetës.

**Modernizmi: rrymë arti që i përket fundit të shekullit të 19-të dhe fillimit të shekullit të 20-të, p.sh. modernizmi evropian, arti modern, letërsia moderne.

Pejgamberi sipas disa perëndimorëve

Gjatë periudhave të kryqëzatave, mbi Profetin Muhamed (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqe) u përhapën shumë shpifje dhe fjalë të paqena. Sidoqoftë me lindjen e epokës së re, e shoqëruar kjo me rritjen e tolerancës fetare dhe mendimit të lirë, ndryshoi dhe këndvështrimi i disa autorëve perëndimorë në analizën që i bëjnë ata jetës dhe karakterit të Profetit tonë. Ne do të paraqesim më poshtë mendimet e disa dijetarëve jo-muslimanë mbi Profetin Muhamed.

Megjithatë “Perëndimit” i duhet të bëjë hapa të tjerë për të zbuluar faktin thelbësor mbi Muhamedin që do të thotë njohja e Tij si I Dërguari i fundit i Zotit për të gjithë njerëzimin. Përkundër objektivitetit dhe trajtimit tërësor të problematikës, nga ana e Perëndimit nuk është ushtruar akoma asnjë përpjekje e sinqertë dhe e paanshme për të kuptuar veprën e Profetit Muhamed (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqe). Është e habitshme sesi i atribuohet atij respekt e nderim i veçantë për integritetin e personit dhe sukseset që arriti, por nga ana tjetër fakti që ishte I Dërguari i Zotit është mohuar kategorikisht nga ana e tyre në mënyrë explicite dhe implicite. Kjo mund të shpjegohet edhe me atë se studimet kanë nevojë edhe për një udhëheqje shpirtërore dhe largapamësi ndaj të ashtuquajturit objektivitet. Realitetet nga jeta e Profetit Muhamed (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqe) që do të përshkruajmë më poshtë, janë përmendur këtu me qëllim që t’u ndihmoj-

në sadopak përpjekjeve për një analizë sa më llogjike, të paanshme dhe objektive të misionit profetik të tij.

Deri në moshën 40 vjeç, Muhamedi nuk njihet as si burrë shteti, as si predikues dhe as si orator. Kurrë nuk ishte parë ai të diskutonte mbi parimet e metafizikës, etikës, së drejtës, politikës, ekonomisë apo sociologjisë. Nga ana tjetër s’ka dyshim se ai kishte karakter të shkëlqyer, njihet për karizmën, sjelljen sharmante dhe të kultivuar. Bile tek ai nuk dallohej asgjë që t’i bënte njerëzit të shpresonin diçka të madhe apo revolucionare nga ai në të ardhmen. Por kur doli nga shpella e „Hira-s“ me misionin e ri që iu ngarkua, ndryshoi krejtësisht. Është e mundur që një personalitet i tillë me tërë ato cilësi që përmendëm më sipër, të shndërrohej papritur në një “mahtues” që përpikëj të hiqej si I Dërguari i Zotit dhe që u bënte thirrje njerëzve me pasion? Dikush bile, mund të pyesi: për ç’arsye i duroi të gjitha ato vështirësi? Faresi i vet i ofroi atij ta bënin mbret me kusht që të braktiste fenë e re që po predikonte. Por ai i refuzoi ofertat e tyre tunduese dhe vazhdoi në predikimin e fesë pa ndihmë, i vetëm, duke iu nënshtruar një rrebeshi të furishëm fyerjesh, bojkoti shoqëror deri edhe sulmesh fizike nga ana e njerëzve të tij. Nuk u bë e mundur kjo vetëm në sajë të ndihmës nga Zoti dhe vullnetit të hekurt për të përhapur fjalën e Zotit si dhe në sajë të bindjes së tij të thellë se vetëm Islami mund të jetë rruga e shpëtimit për

njerëzimin, duke i rezistuar me vullnet të hekurt të gjitha kundërshtimeve, kompleteve e përpjekjeve për ta likuiduar? Nëse ka pretendime se ai erdhi me idenë e luftës kundër të krishterëve dhe hebrenjëve, përse atëherë u bënte thirrje njerëzve të ktheheshin në besimin e profetëve si Jezu Krishti, Mojsiu dhe të dërguarve të tjerë të Zoti (paqja qoftë me ta), gjë e cila është nga kushtet kryesore të besimit (islam), pa të cilën askush s'mund të konsiderohet mysliman?

A nuk është dëshmi e pakundërshtueshme e profesisë së tij, fakti se edhe pse ishte analfabet dhe deri në moshën 40 vjeç bëri një jetë të qetë e mëse normale, pasi filloi të predikonte misionin e tij, e gjithë Arabia shtangu dhe u mrekullua e u habit nga aftësia e tij oratorike? Kjo aftësi që papritmas 'fitoi' ai, ishte kaq e paimitueshme sa as ushtri të tëra poetësh, predikuesish e oratorësh arabë të kalibrit më të lartë nuk ia arritën ta imitonin. Mbi të gjitha, si mund të fliste ai për faktet me karakter shkencor që përfshiheshin në Kuran, për të cilat deri në atë kohë nuk mund të kishte dijeni askush?

Gjithashtu, përse vazhdoi të ndiqte një jetë të vështirë e plot mundime edhe pasi fitoi pushtet dhe autoritet? Mjafton të kujtojmë rëndësinë e fjalëve të tij, të cilat i tha para se të vdiste: „Ne, komuniteti i profetëve nuk lejmë kurrë trashëgimi (materiale). Gjithçka lemë, shkon për bamirësi (sevap).“

E vërteta është se Muhamedi (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqe) është i fundit nga vargu i Profetëve të dërguar nëpër vende të ndryshme në periudha të ndryshme qysh nga fillimi i ekzistencës njerëzore në planetin tonë. Lexoni disa prej mendimeve të mëposhtme të cilat u

takojnë disa prej mendimtarëve më të shquar perëndimorë:

- Xhon Austin (John Austin)
- Xhon Uilliam Draper (John William Draper)
- Mahatma Gandi
- Tomas Karlajl (Thomas Carlyle)
- Diuan Çand Sharma (Dewan Chand Sharma)
- Prof. C. Snouck Hurgronje
- Prof. Ramakrishna Rao
- Sarogini Naidu
- Lamartine
- Annie Besant 1
- Annie Besant 2
- Bosuorth Smith (Bosworth Smith)
- Majkëll H. Hart (Michael H. Hart)
- Xhofri Perrinder (Geoffrey Parrinder)
- W.Montgomeri Uat (W. Montgomery Watt)
- Xheims A. Miçënër (James A. Michener)
 - Edjuërd Gibën dhe Sajmën Okli (Edward Gibbon and Simon Ocklay)

Në Enciklopedinë Britanika shkruhet mes të tjerash, se: „Muhamedi është njëri prej profetëve dhe personaliteteve fetare më të suksesshëm.“

Xhon Austin ka thënë:

„Brenda një periudhe pak më tepër se një vjecare, u shndërrua në sunduesin formal, shpirtëror e laik të Medinës, duke pasur në dorë leva të tilla, që mund të trondisnin botën.“

Burimi: John Austin „Muhamedi Profeti i Zotit“, në të përjavshmet T.P. dhe Cassel, 24. shtator 1927.

Xhon Uilliam Draper ka thënë: „Katër vjet pas vdekjes së Justinianit, në vitin 569 pas Krishtit, lindi në Mekë, të Arabisë burri, i cili më tepër se çdo njeri tjetër do të ndikonte më së shumti në rracën njerëzore... Muhamedi...“

Burimi: John William Draper, Historia e zhvillimit intelektual të Europës, Londër 1875, Botimi i parë, faqja 329-330.

Mahatma Gandi duke folur mbi karakterin e Muhamedit (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqe) shkruan tek „Young India – India e Re“ si më poshtë:

„Kam dashur ta njoh më të mirin e atyre, të cilët sundojnë në mënyrë të padiskutueshme në zemrat e miliona njerezve Jam më tepër se i bindur, se nuk ishte shpata ajo që i siguroi vendin islamit në jetën e përditshme të atyre kohëve. Ishte thjeshtësia, vetëmohimi total i Profetit, përkujdesja ndaj njerëzve që e rrethonin, përkushtimi i thellë i tij ndaj miqve dhe ithtarëve të tij, mosnjohja e frikës, besimi i tij absolut tek Zoti dhe librat e Tij. Këto pra, dhe jo shpata, tejkaluan të gjitha pengesat që paraqiteshin. Kur lexova botimin e dytë (të biografisë së Profetit) më erdhi keq që s'ka më tepër material për të lexuar mbi jetën (dhe veprën) e tij të mrekullueshme.“

Tomas Karlajl në librin e tij „Heronjtë dhe respekti ndaj heroizmit“, është befasuar thjeshtë nga fakti se:

„Si një njeri pa ndihmën e kurrkujt, arriti të bashkojë fiset rivale dhe beduinët shtegtarë dhe t'i shndërronte ata në kombin më të fuqishëm dhe më të civilizuar brenda një periudhe njëzetvjeçare.“

Duan Çand Sharma ka shkruar: „Muhamedi ishte shpirti i dashamirësisë dhe mirëbërjes dhe ndikimi i tij ishte i ndjeshëm. Kush qëllon pranë tij, s'do ta harronte kurrë.“ (D.C.Sharma, Profetët e Lindjes, Kalkuta, 1935, faqe. 12).

Profesor C. Snouck Hurgronje shkruan:

„Komuniteti i popujve i themeluar nga Profeti i islamit, vuri themelet e unitetit ndërkombëtar dhe vëllazërimit mes nje-

rëzve në baza të tilla universale të cilat frymëzuan shumë popuja të tjerë.“ Më tej vazhdon: „Është faktom se asnjë komb tjetër në botë nuk mund të matet me islamin në përpjekjen që ai ka bërë për realizimin e idesë së komunitetit të popujve e kombeve.“

Profesor Ramakrishna Rao ka thënë:

„Është shumë e vështirë të hysh në tërë kompleksitetin e së vërtetës mbi personalitetin e Muhamedit. Mund të prek veç shkëlqimin e saj. Çfarë rrjedhe dramatike ngjarësh! Muhamedi, profet. Muhamedi, hero. Muhamedi, tregtar. Muhamedi, burrë shteti. Muhamedi, orator. Muhamedi, reformator. Muhamedi, strehë për të varfrit. Muhamedi, mbrojtës i skllëvërve. Muhamedi, përkrahës i grave. Muhamedi, gjykatës. Muhamedi, shenjtor. Në të tëra këto role madhështore, në të gjitha aspektet e aktivitetit njerëzor ai është hero.“

Sarogini Naidu, poeti i njohur indian flet mbi islamin: „Ishte feja e parë që shpalli dhe praktikoi demokracinë. Për shembull në xhami, kur bëhet thirrje që besimtarët të mbliohen për tu falur (ezani), shfaqet demokracia e islamit deri pesë herë në ditë - atëherë pra kur i varfri dhe mbreti ngjitur përbri njeri-tjetrit përulen duke thirrur: „Zoti është më I Madhi (Allahu Akbar)“ ... Gjithmonë jam befasuar nga ky unitet gjithpërfshirës i islamit, i cili i shndërron njerëzit në mënyrë instiktive në vëllezër.“

(S. Naidu, Mendimet e Islamit, video Speeches & Writings, Madras, 1918, faqe 169).

Lamartine ka shkruar: „Nëse madhështia si qëllim final, thjeshtësia si mjet për arritjen e saj dhe rezultatet e mahnitshme përbëjnë tre kriteret e gjenisë njerëzore,

atëherë kush merr guximin të krahasojë cilindo njeri të madh të historisë moderne me Muhamedin? Burrat më të famshëm kanë ndërtuar veçse ushtri, ligje dhe perandori. Kanë ndërtuar, nëse ia kanë arritur të ndërtuar ndonjë gjë, jo më tepër se superfuqi materiale, të cilat më vonë do t'u shkatërroheshin para syve. Ky burrë për të cilin po flasim, nuk frymëzonte vetëm ushtri, ligjvënës, perandori, njerëz apo dinasti por frymëzonte miliona njerëz që në atë kohë përfaqësonin një të tretën e njerëzimit; mbi të gjitha vuri në lëvizje altare, zota, besime fetare, ide, supozime dhe shpirtra... Durimi i tij, përpjekjet e tij të cilat iu përkushtuan totalisht vetëm një ideje dhe asnjë dëshirë për ndërtim perandorie; lutjet e tij pafund, bashkëbisedimi i tij mistik me Zotin, vdekja e tij dhe triumfi i tij pas vdekjes; të gjitha këto nuk dëshmojnë për mashtrim por përkundrazi, konfirmon bindjen e thellë, e cila i dha atij forca për ringjalljen e besimit. Ky besim është i dyfishtë, tek Zoti Një I Vetëm dhe tek Zoti jo material; tek idetë e mëparshme mbi egzistencën e Zotit, tek idetë e mëvonshme mbi atë s'ç'nuk është Zoti; së pari tek përmbysja me shpatë e zotave falco, së dyti tek origjina e idesë me fjalë.“

„Fillozof, orator, apostull, ligjvënës, hero, përhapës idesh, novator i doktrinave racionale, i kulteve të paimagjinueshëm; themelues i njëzet perandorive tokësore dhe një shpirtërore, ky është Muhamedi. Nëse marrim në konsideratë të gjitha njësitë matëse me të cilat mund të matet madhështia njerëzore, mund të pyesim pa hezitim: A egziston burrë më i madh se ai?“

Lamartine, *Histori de la turquie*, Paris, 1854, Vëllimi II, faqet 276-277.

1 – Annie Besant është shprehur:

„Është e pamundur për cilindo që studion jetën dhe karakterin e profetit të madh të Arabisë, që njeh sesi mësoi dhe jetoi ai, që të mos ndiejë respekt për këtë Profet të mahnitshëm, njërin prej të dërguarve më të mëdhenj të të Madhit Zot. Edhe pse nga këto që po ju them, mund t'ju duken shumë gjëra të njohura për shumë prej jush, sa herë që i rilexoj ato ndiej një respekt e admirim përherë e më të madh për këtë mësues të mahnitshëm arab.“

Annie Besant, *Jeta dhe mësimet e Muhamedit*, 1932, faqja 4.

2 - Martesat e Profetit Muhamed (Zoti e bekoftë e i dhëntë paqë):

„Doni të më mbushni mendjen, se një burrë i cili në kulmin e rinisë së tij, në moshën 24 vjeçare, martohet me një grua shumë më të moshuar se ai dhe i qëndron besnik asaj për 24 vjet, pastaj në moshën 50 vjeç, ndërsa instiktet dhe pasionet veniten, martohet i shtyrë nga tundimi dhe pasionet seksuale? Nuk mund të gjykojmë mbi jetën e njerëzve në këtë mënyrë. Nëse do të shikoni me kujdes gratë me të cilat u martua, do të arrini në përfundimin se këto lidhje martesore ose shërbyen për të forcuar lidhjet me njerëzit që e rrethonin ose ishin në dobi të besimtarëve ose këto gra kishin nevojë për mbrojtje.“

Dr. Annie Besant (Dr. Annie Besant tek „*Jeta dhe mësimet e Muhamedit*“ Madras, 1932).

Bosworth Smith ka thënë: „Ishte perandor dhe patriark në të njëjtën kohë. Por ishte patriark pa privilegjet e patriarkëve, perandor pa legjione perandorake - pa armatë këmbësorësh, pa roje, pa pallate, pa të ardhura të rregullta. Nëse

do të kishte njeri të drejtën të thotë se ka sunduar me moralitet të pastër, ky do të ishte Mohamedi, sepse pati gjithë atë pushtet pa keqpërdoruar instrumentet dhe privilegjet e tij.“

Bosworth Smith, Mohamed dhe „mohamedanizmi“, Londër, 1874, faqja 92.

Majkëll H. Hart thotë:

„Vendimi im për ta klasifikuar Muhamedin si njeriun më me influencë në listën e personaliteteve të njerëzimit mund t'i habisë disa lexues, ndërsa të tjerë mund të duan të debatojnë, por ai është i vetmi person në historinë njerëzore, i cili doli i suksesshëm jo vetëm në aspektin fetar por dhe në çështjet e kësaj bote.“

Michael H. Hart, The 100: Lista e njerëzve më me influencë në historinë njerëzore, Nju Jork: Shtëpia botuese Hart Publishing Company, Inc., 1978, faqja 33.

Një personalitet i shquar britanik ka shkruar: „Asnjë prej lidërve të mëdhenj fetarë nuk është përfolur aq shumë sa profeti Muhamed. Shpesh në të shkuarën është sulmuar dhe etiketuar si heretik, mashtrues, apo sensualist; edhe sot e kësaj dite mund të dëgjoni ta cilësojnë atë si „profetin e rremë“. Një shkrimtar gjerman kontemporan e ka akuzuar profetin Muhamed si sensualist, dmth. si qefli femrash të reja. Në të vërtetë, ky profet ishte beqar deri në moshën 25 vjeç, më pas jetoi i lumtur me gruan e tij duke i qëndruar besnik asaj për 24 vjet, deri sa ajo vdiq kur ai ishte 49 vjeç. Vetëm kur mbushi 50 e deri sa vdiq, profeti Muhamed u martua me gra të tjera; por vetëm njëra prej tyre ishte e virgjër, ndërsa të tjerat i mori për gra për arsye dinastie apo politike. Me siguri mund të deklaroj, se jeta e tij ishte shumë e mirë sesa ajo e Henrit të VIII-të, kreut të kishës në Angli.“

Geoffrey Parrinder, Misticizmi i feve botërore, Nju Jork: Oxford University Press, 1976, faqja 121

W. Montgomery Uat ka thënë: „Gatishmëria e tij për t'i nënshtuar përndjekjeve si pasojë e besimit të tij, vlerat e larta morale të njerëzve që i besuan dhe që shihnin tek ai udhëheqësin e tyre si dhe madhështia e veprës së tij të papërsëritshme - të gjitha këto vërtetojnë ndershmërinë e tij të pastër. Ta konsiderosh Muhamedin si mashtrues, më tepër krijon sesa zgjidh probleme. Për më tepër, asnjë prej figurave të mëdha historike nuk është nënvlerësuar kaq shumë në përfundim sa Mohamedi.“

W. Montgomery Watt, Mohamedi në Mekë (Mohammad at Mecca), Oxford, 1953, faqja 52.

Xhejms A. Miçener ka thënë: „Muhamedi, ky person frymëzues, i cili vuri themelet e islamit, lindi rreth vitit 570 pas Krishtit në një fis arab, që i falej statujave. Mbeti jetim në fëmijëri, gjithnjë mbronte me pasion të varfrit dhe nevojtarët, ishte i ve dhe jetim, shërbëtor dhe i shtypur. Rreth të njëzetave, u bë tregtar i suksesshëm dhe gati u bë udhëheqës i karvanit të deveve, pronësi e një vejushe të pasur. Kur mbushi 25 vjeç, punëdhënësja e tij, duke vlerësuar cilësitë e tij i ofroi atij të martohej me të. Edhe pse ishte 15 vjet më i ri se ajo, u martua me të dhe sa ishte gjallë ajo, i qëndroi asaj besnik dhe u soll si një bashkëshort i përkushtuar.“

„Si pothuajse të gjithë profetët e mëdhenj para tij, Muhamedi luftoi me qëllimin për të shërbyer si përhapës së fjalës së Zotit, i vetëdijshëm për rolin e tij modest në jetë. Por engjëlli e urdhëroi „Lexo“. Siç e dimë, Muhamedi nuk dinte as të lexonte, as të shkruante, por filloi të

shpallte këto fjalë të frymëzuara, të cilat në pak kohë do të ndryshonin një pjesë të konsiderueshme të vendit: „Është vetëm Një Zot.“

„Në të gjitha aspektet Muhamedi ishte njeri shumë praktik. Vdekja e djalit të tij që e donte aq shumë, Ibrahimit, coincidoi me eklipsin e diellit, gjë që bëri të përhapshin fjalë se Zoti ishte hidhëruar. Por Muhamedit i erdhi shpallja të cilën ua transmetoi menjëherë njerëzve, „Eklipsi është fenomen natyror. Nuk ka llogjikë t'u bashkangjitesh këtyre fenomeneve ngjarje si lindja apo vdekja e një njeriu.“

„Kur vdiq Muhamedi kishte përpjekje për ta konsideruar atë si shenjt, por një njeri, i cili u bë trashëgimtari i tij e mbylli historinë që pasoi (vdekjen e profetit) me një prej fjalimeve më impresionuese në historinë e feve: „Nëse gjendet dikush mes jush që i falet Muhamedit, le ta dijë se Muhamedi vdiq. Por nëse ka mes jush nga ata që i falen Zotit, le ta dinë se Zoti është i përjetshëm.“

James A. Michener, „Islami: Feja e keqkuptuar“, Reader's Digest (botimi amerikan), maj 1955, faqja 68-70

Edjuërd Gibon a Sajmën Okli shprehen: „Jo përhapja por persistenca e kësaj feje ka fituar admirimin tonë, mbresat njëlloj të thjeshta dhe perfekte që la ai në Mekë dhe Medinë ruhen edhe pas revolucioneve të 12 shekujve më pas në Indi, Afrikë dhe Turqi (të ndryshuesve të Kuranit?)... Myslimanët u kanë rezistuar vazhdimisht përpjekjeve për dobësimin e subjektit të fesë së tyre dhe dedikimit ndaj qëllimit të tyre në përputhje me llogjikën dhe përfytyrimin njerëzor. “Besoj në Një Zot të Vetëm dhe se Muhamedi është i dërguari i Zotit”, është deklarata e thjeshtë dhe e pandryshueshme e islamit. Panorama shpirtërore e hyjnore - Zotit kurrë nuk ka degraduar në asnjë idhull vizual; nderimi ndaj Profetit nuk i ka kaluar kurrë kufijtë e përfytyrimit njerëzor, dhe udhëzimi i tij efektiv e limitoi nderimin dhe respektin ndaj tij në kufijtë e llogjikës dhe besimit.”

islamweb.sk

Shënim i redaksisë: Artikujt e paraqitur në seksionin-Aktuale- publikohen për informim dhe janë mendime (dhe) ose komente personale të autorëve dhe nuk korespondojnë domosdoshmërisht me ate që redaksia e Albislam.Com i din për të vërteta.

Rizgjimi

“All-llahu i mban qiejt dhe tokën që të mos zhduken, e nëse zhduken, s'ka askush pos Tij që mund t'i mbajë; Ai është që nuk ngutet, është që falë”. [el-Fatir:41]

“E Ne nuk i krijuam qiejt as tokën ndryshe vetëm me urtësi (të madhe). E s'ka dyshim se momenti i fundit (kiameti) do të vijë, e ti (Muhammed) sillu me njerëzishmëri”. [el-Hixhr: 85]

“E sikur All-llahu t'i kapte njerëzit sipas veprave (të këqija) të tyre, nuk do mbetej në tokë asnjë gjallesë, por Ai i afatizon deri në momentin e caktuar, e kur të vijë afati i tyre, s'ka dyshim se All-llahu i ka parasysh robërit e vet”. [el-Fatir: 45]

“O ju që besuat, keni parasysh frikën ndaj All-llahut dhe le të shikojë njeriu se çka ka bërë për nesër, dhe keni frikë All-llahun, e s'ka dyshim se All-llahu është që e di në detaje atë që punoni!”. [el-Hashr: 18]

Të gjitha gjërat në krijim kanë një fillim dhe fillimi është një zgjim...atëherë kur kuptohet se jo çdo gjë brenda vetes shkon mirë. Ky zgjim mund të vijë në moshë të re ose të vogël ose mund të vijë vonë. Mundet, ndoshta të ketë disa fillime pas periudhave të shtangimit. Ende, çdo fillim mban potencialet më të larta dhe kjo është një mëshirë nga Allahu. Jetëgjatësia është një udhëtim përmes një aspekti të krijimit. Gjatësia e tij nuk është shqetësimi ynë, sepse Allahu, subhanehu ve teala, ka përkufizuar sipas ditorisë dhe vullnetit të Tij, duke e bërë tërësisht të përshtatshme për çdo shpirt të ketë një dëshmitarë për të në ditën e gjykimit.

Një mëshirë tjetër ndaj njerëzimit është që çdo fillim i ri asgjëson të gjithë atë që lë mbrapa, qoftë kjo mosbesim (kufër), gjynah ose vetëm dështimin për të përdorur në mënyrën më të mirë kohën dhe burimet. Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, e ka pohuar: “Islami shkatërron çdo gjë që ka lënë mbrapa dhe pendesa shkatërron çdo gjë që lë mbrapa”. Çfarë bujarie më të madhe mund të ketë sesa ajo e Allahut, subhanehu ve teala, i cili pasi përmend poshtërimin dhe ndëshkimin e përjetshëm të atyre që kryejnë gjynahet më të mëdha, shton: “Përveç atij që është penduar dhe ka bërë vepër të mirë, të tillëve All-llahu të këqijat ua shëndrro në të mira. All-llahu është mëshirues, ndaj Ai falë shumë”. [el-Furkan: 70]

Dije atëherë, që si do të të jetë jeta e shkurtër dhe e gjatë, cilësia e saj, me mëshirën e Allahut, përcaktohet nga ajo pikë kur dikush pranon aftësitë e krijimit të tij, duke kuptuar për të përmbushur përgjegjësitë e tij mbi tokë në bindje ndaj Krijuesit të Tij. Gjatësia e kësaj periudhe është përsëri e përcaktuar nga Allahu është e masës së përshtatshme, sipas ditorisë së Tij perfekte të çdo shpirti. Nga ky fillim, jeta e vërtetë del, jeta e një cilësie më të lartë të cilën vetëm një besimtarë mund ta arrijë...

“Vallë, a është ai që qe i vdekur kurse Ne e ngjallëm dhe i dhëmë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve, si ai që ka mbetur në errësirë (i humbur) dhe nuk mund të shpëtojë nga ajo? Ja, kështu (si këtij në errësirë)

iu duket mirë mohuesve ajo që veprojnë”. [el-En'am: 122]

Fillimi fillestarë në të cilin një person zgjedh islamit mbi mënyrat e tjera të jetës është një tranzicion nga pavetëdija në vetëdije, nga mohimi në pranim, nga dyshimi në besim ose nga shirku deri në Tevhid. Por për besimtarin musliman, gjendet gjithashtu një rizgjim, ai që e udhëheq atë nga gjynahi deri në pendesë, nga format e ndryshe të hipokrizisë në sinqeritet, nga neglizhimi deri në përgjegjësi ose nga vetë-kënaqësia deri tek aspiratat më të larta. Shpesh vjen si një ndjenjë graduale e pakëndshme, një shqetësim i shpirtit. Pastaj kjo pakëndshmëri zhvillohet në vetëkuptim dhe së fundi në vetëdije që është pasiguria për tu përgatitur për vdekjen. Duke u përballur me të vërtetën e pamohueshme, robi kupton që nuk ka asnjë arsye që do ta mbrojë në ditën e gjykimit. Përmes neglizhimit dhe habitjeve të dynjasë, ai e ka vënë shpirtin e tij në rrezik. I

frikësuar nga mendimi i ndëshkimit, ai menjëherë përpiket për të fituar mëshirën e veçantë për ata të cilët fitojnë pranimin e Krijuesit të tyre në jetën që vjen. Por në gjendjen e tij të tanishme, do të pranohet? Ato sëmundjet e zemrës aq të mbuluara nga shokët e tij sigurisht që do të zbulohen në atë ditë...vetëm nëse ato kurohen. Një rob i urtë dhe i kujdesshëm si rezultat nxiton për të kapur mundësinë e ditëve që tij që kanë mbetur ose orët, një zgjatje të dhuruar atij nga mëshira e Allahut. Por kur këto skaduan, nuk do të ketë më rikthim apo shans për shtyrje...

“A nuk është koha që zemrat e atyre që besuan të zbuten me këshillat e All-llahut dhe me atë të vërtetën që zbriti (me Kur'an), e të mos bëhen si ata, të cilëve u është dhënë libri më parë e zgjati koha dhe zemrat e tyre u shtangën e shumë prej tyre janë jashtë rrugës”. [el-Hadid: 16]

Umm Muhammed
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Porosia e muajit të mëshirës

Muslimani mes agjërimit formal dhe atij qenësor

S'do mend se agjërimi në aspektin juridik I ka rregullat e veta të cilave duhet të u përmbahen agjëruesit, por kjo përmbajtje duhet të jetë domethënëse për ata, përndryshe, humbja e këtij kuptimi të agjërimit, më shumë do të ishte uri dhe etje. Të agjërosh, në Islam është të heqësh dorë nga disa gjëra që rëndom janë të lejuara dhe jo vetëm kaq por ato janë të domosdoshme për të jetuar. Ushqimi dhe pijet janë elemente të

rëndësisë vendimtare për të vazhduar jeta fizike e individit, ndërsa marrëdhëniet intime bashkëshortore janë të domosdoshme për të vazhduar të jetojë lloji njerëzor. Pra, prej këtyre gjërave të domosdoshme duhet të abstenojë agjëruesi për të fituar kënaqësinë e Allahut.

Mu këtu qëndron porosia e agjërimit. Abstenimi (për një kohë të caktuar) nga e lejuara, që nganjëherë është e domosdoshme duhet të na mësojë që përgjithmonë të heqim dorë nga e keqja dhe e ndaluara. Kjo kohë e Ramazanit është shans që njeriu të

ndryshojë në aspektin pozitiv, të fitojë vetëbesim në procesin e largimit nga veset dhe veprat e këqija, të kuptojë edhe praktikisht se nëse ka mundësi që të durojë pa ushqim dhe pije dhe gjëra të lejuara për një kohë të caktuar, ai ka mundësi të qëndrojë pa ato gjëra të cilat jo vetëm që nuk i ka të domosdoshme por janë edhe të dëmshme për të dhe atë në kohë të pacaktuar. Agjërimi i jep myslimanit një vullnet dhe vendosmëri të këtyllë. Ai e bënë atë që në mënyrën më të lehtë dhe efikase t'i nënshtrohet Krijesit të qiejve dhe tokës, Allahut Fuqiplotë.

Agjërimi kultivon tek myslimani edhe një ndjenjë tjetër të rëndësishme vendimtare për të qenë mysliman, ndjenjë e mbikëqyrjes së vazhdueshme nga Allahu. Kjo ngase agjërimi është vepër tejet diskrete. Nuk ka mundësi që njeriu të dëshmojë për tjetrin se është duke agjëruar ngase nevojitet një informim i hollësishëm, gjithëpërfshirës për tërë lëvizjet e njeriut gjatë ditës për të vërtetuar se nuk ka ngrënë, nuk ka pirë dhe nuk ka bërë asgjë që është në kundërshtim me rregullat e agjërit. Madje, edhe sikur të ishte e mundur një gjë e tillë (përcjellje e vazhdueshme) prapë nuk do të ishim në gjendje të konfirmojmë se personi në fjalë është duke agjëruar apo jo, sepse për agjërim nevojitet nijeti, informatë kjo tek e cila nuk kemi qasje assesi. Këtë ka mundësi ta dijë vetëm Allahu. Këtu qëndron dhe forcohet raporti mes njeriut dhe Allahut shikuar nga këndi i shërbyesit (njeriu) dhe shpërblyesit dhe mbikëqyrësit (Allahu). Islami insiston, e kjo te agjërimi është shumë e dukshme, që tek myslimani të mbjellë dhe kultivojë ndjenjën e mbikëqyrjes së vazhdueshme nga Allahu i Madhërishëm. Të kuptuarit dhe të jetësuarit e kësaj ndjenje do të rregullonte në mënyrë të mrekullueshme jetën e njeriut, ngase ai që jeton me ndjenjën dhe vetëdijen e këtyllë,

e ka parasysh se gjithnjë është nën mbikëqyrjen e Allahut. Kësisoj, ai nuk bën keq as publikisht e as kur është në vetmi derisa mundohet vazhdimisht t'i afrohet Allahut me vepra të mira.

I pyetur nga Xhibrili se çka është ihsani (bimirësia), i Dërguari i Allahut ka thënë: "Të adhurosh Allahun sikur ta shohësh sepse edhe pse ti nuk e sheh Atë, Ai të sheh ty." (Buhariu dhe Muslimi) Këtë bimirësi, si shkallë më e lartë e ngritjes dhe afrimit të myslimanit tek Allahu, më së miri e mësojmë nëpërmjet agjërit. Përndryshe, çka e pengon njeriun që kur është i uritur apo i etur të hajë e të pijë nëse jo vetëdija e tij se Allahu e sheh dhe e përcjellë vazhdimisht. Duke u nisur nga kjo, çdonjëri duhet të motivohet që në veprimtarinë e tij të synojë kualitetin maksimal të veprave, që ato t'i bëjë sa më mirë që është e mundur. Myslmani, i motivuar nga ndjenja se është nën mbikëqyrjen permanente të Allahut duhet orvatur që çdo vepër të mirë në jetën e tij ta bëjë maksimalisht mirë, me veprat dhe angazhimin e tij duhet të synojë përsosmërinë.

Këtë kuptim i kanë dhënë dijetarët dhe njohësit e hadithin fjalës së Allahut që shënohet në hadithin kudsij: "Çdo vepër e njeriut i takon atij, përveç agjërit, i cili më takon Mua dhe Unë shpërblej për të." (Buhariu dhe Muslimi) Kjo është kështu ngase në agjërim myslimani nuk mund të bëjë syfaqësi. Kjo është një vepër e cila mund të bëhet vetëm me sinqeritet ose të mos bëhet fare, në të nuk ka aspak hapësirë për hipokrizi.

Në të vërtetë, këtë mësim do të duhej ta kuptonin myslimanët dhe mbi këtë moto (të ihsanit-bimirësisë) do të duhej ta ndërtonin jetën e tyre. Këtë udhëzim profetik duhet kuptuar si shpirt të ibadetit, por jo në kuptimin e ngushtë të tij.

Unë jam agjërues, unë jam agjërues

Ekziston një lidhje shumë konkrete në mes të adhurimeve në Islam dhe raporteve ndërnjerëzore. Thënë ndryshe, rezultatet e veprave që urdhërohen nga Allahu janë të shumanshme. Agjërimi, përveç asaj që u përmend, ka edhe ndikim të pamohueshëm në etikën dhe sjelljen e agjëruesit. Ai e bënë atë të durueshëm dhe tolerant, ashtu që edhe provokimet dhe ngacmimet e jashtme i përballon me zemërgjerësi dhe butësi. I Dërguari i Allahu thotë: “Kur dikush prej juve të jetë agjërueshëm mos të flasë fjalë e as të bëjë punë të këqija. Nëse dikush e ofendon apo e sulmon, le të thotë: Unë jam agjërues, unë jam agjërues.” (Buhariu)

Shumica e problemeve dhe mosmarrëveshjeve në mes njerëzve vijnë si pasojë e mos tolerancës, me c’rast të dy palëve në konflikt u duhet shumë pak që ai të marrë përmasa të palakmueshme dhe të dalë prej kontrollit. Në anën tjetër, vetëm pak tolerancë dhe durim, qoftë edhe i njëanshëm, është garanci për evitimin e konflikteve çfarëdo qofshin ato. Agjëruesi, bazuar në udhëzimin profetik, duhet të veprojë në këtë mënyrë. Ai duhet të bëhet shembulli i durimit dhe tolerancës, duhet të jetë i pari që lëshon pe. Madje, pasi që t’i ketë praktikuar, këto vlera, ai duhet t’i proklamojë edhe teorikisht duke i treguar atij që i qëndron përballë se kjo mirësi buron prej agjëritit dhe është për hir të Allahut. Me këtë veprim, fitimi do të jetë i shumanshëm, agjëruesi fiton shpërblim, shpirti i tij fisnikërohet dhe pajiset me durim e tolerancë, e në anën tjetër edhe personi tjetër do të ndikohet nga veprimi i këtillë, e nëse jo atëherë nga fjalët.

Rëndësinë e këtij veprimi e konfirmon urdhri i përmendur dy herë në hadithin: “Le të thotë: Unë jam agjërues, unë jam agjërues.”

Durimi në muajin e durimit

Në disa hadithe, muaji Ramazan është quajtur muaji i durimit (shehrus-sabër). “Agjërimi i muajit të durimit dhe të tri ditëve nga çdo muaj e largon të keqen e zemrës.” (Ibnu Hibbani) Madje, edhe disa komentatorë të Kur’anit, i kanë dhënë të njëjtin kuptim ajetit të kaptinës Bekare: “Ne gjithësesi do tu sprovojmë me frikë, uri dhe mungesë të pasurisë, fëmijëve dhe fryteve. Andaj përgëzoji durimtarët.” (Bekare, 156) Taberiu dhe disa tjerë janë të mendimit se durimi i përmendur në ajet ka kuptimin e agjëritit. Është interesant të tërhiqet një paralele mes durimit dhe agjëritit dhe të kuptohet praktikisht lidhshmëria mes të dyve. Që të dy, në të vërtetë kanë shumë çka të përbashkët dhe kjo i bën gati një tërësi e pandashme. Për të agjëruar, pas motivit, faktori më vendimtar është durimi. Ai që nuk mund të qëndrojë pa ngrënë dhe pa pirë, të durojë pa iu afruar bashkëshortes së vet në ditën e Ramazanit, nuk mund të agjërojë. Në anën tjetër, agjërimi na përgatitë që të jemi më të përpiktë në adhurim dhe përlujë ndaj Allahut. Ai na i mëson të dy format e sabrit: sabrin në kryerjen e obligimeve dhe zbatimin e urdhrave dhe atë në të përmbajturit nga ndalesat.

Durimi dhe qëndrueshmëria në kryerjen e obligimeve si dhe shfaqja e përlujës maksimale ndaj Allahut rezulton me hyrjen në xhenet që duhet të jetë synimi i secilit mysliman. Allahu i Madhëruar thotë: “Kush e respekton Allahun dhe të Dërguarin e Tij do të jetë me ata që Allahu u ka dhënë begati: të dërguarit, të sinqertit, dëshmorët dhe njerëzit e mirë. Sa shoqëri e mirë janë ata.” (Nisa, 69) “Kush e respekton Allahun dhe të Dërguarin e Tij, Ai do ta fusë atë në xhenete

nën të cilët rrjedhin lumenj. Aty do të qëndrojnë gjithmonë dhe kjo është fitorja e madhe.” (Nisa, 13)

Nëpërmjet durimit, myslimani e fiton një beneficion shumë të veçantë, të cilin madje nuk mund ta ketë askush tjetër përveç tij. Fjala është për ballafaqimin e drejtë me sprovat e kësaj bote, qofshin ato të mira apo të këqija. I Dërguari i Allahut thotë: “Është për çudi puna e besimtarit, e tërë jetë e tij është hajër (mirë) për të. Nesë i ndodhë një e mirë ai falënderon dhe është mirë për të dhe nëse i ndodhë një e keqe ai duron dhe kjo prapë është mirë për të. Kjo nuk i ndodhë askujt përveç besimtarit.” (Muslimi)

Sabri i myslimanit duhet të manifestohet në të gjitha veprimet e jetës së tij pa përjashtim, por ai në mënyrë më të dukshme vërehet në:

- Gatishmërinë për sakrificë në rrugën e Allahut duke ditur se e vlefshme nuk arrihet pa sakrifikuar të dashurën.

- Angazhimin për të prezantuar sa më drejt Islamin dhe për të thirrur në të. Të gjithë e dijnë se burimi i fuqisë së të dërguarve, pas ndihmës së Allahut, ishte Sabri i tyre në rrugën e përhapjes së fesë dhe thirrjes në të.

- Shqetësimet që njerëzit mund t’ia shkaktojnë agjëruesit në formë të ofendimeve, sharjeve apo edhe tendencave për ta sulmuar. I Dërguari i Allahut thotë: “... e nëse dikush e ofendon apo sulmon le të thotë: Unë jam agjërues, unë jam agjërues...” (Muslimi),

- Cytjet dhe animet epshore kah gjërat e ndaluara, ngase me agjërim epshi dhe dëshirat e ulëta të njeriut vihen nën kontroll ashtu që ato nuk duhet asgjësuar në tërësi ngase nuk është prej objektivave të Islamit, por duhet orientuar pozitivisht dhe kështu

jeta e njeriut do të bëhet e suksesshme. I Dërguari i Allahut thotë: “O ju rini, kush ka mundësi le të martohet ngase kjo i ndihmon ta ruaj shikimin dhe të mbrohet nga e shëmtuara. E kush nuk ka mundësi le të agjërojë ngase ai është dobësim i epsheve.” (Buhariu dhe Muslimi)

Kujt i mbyllen dyert e zjarrit dhe i prangosen djajtë?!!

“Kur të vijë Ramazani hapen dyert e mëshirës, mbyllen dyert e skëterrës dhe lidhen me zinxhirë djajtë.” (Buhariu dhe Muslimi) Ka edhe versione tjera të këtij hadithi që përmendin dyert e xhenetit në vend të dyerve të mëshirës, prangosen e djajve në vend të lidhjes, etj.. Me rëndësi është të kuptohet domethënia e këtyre fjalëve. Duke mos u thelluar në atë se lidhja me pranga e shejtanëve a është reale apo vetëm një alegori, vlen të mendohet rreth asaj se si ka mundësi të ndodhë një gjë e tillë. Në të vërtetë, vërehet një rënie e dukshme e praktikimit të së keqes nga ana e myslimanëve gjatë muajit të Ramazanit dhe kjo dëshmon rënien e ndikimit të fuqive të errëta e nxitëse kah e keqja, e në krye të këtyre fuqive padyshim shejtanët si kuptim real e jo si simbolik. Allahu i Gjithëmëshirshëm e zvogëlon ndikimin e tyre tek robërit e Vet dhe kjo rezulton me ngritje të nivelit të devotshmërisë tek myslimanët, përballë rënies së intensitetit të mëkatimit.

Mirëpo, gjatë kësaj kohe hasim në një realitet i cili na bën të pyetemi: Nëse shejtanët lidhen gjatë këtij muaji, si ka mundësi që të shohim njerëz, madje edhe prej myslimanëve, duke bërë mëkate të llojllojshme?! Përgjigja do të ishte se djajtë prangosen dhe paralizohen nga aktiviteti i tyre karshi agjëruesve që agjërimin e kanë

kuptuar dhe e praktikojnë si adhurim qenësor e jo vetëm formal. Njerëzit e këtyllë janë shumë më rehat nga çytjet dhe ndikimet e shejtanëve sesa të tjerët.

Në anën tjetër ka edhe njerëz të atillë që janë aq të shfrenuar dhe larg rrugës së Allahut, sa që, thënë logjikisht, shejtanët edhe nuk preokupohen shumë me ta ngase ata vetë e marrin rolin e shejtanit në praktikimin dhe stimulimin e të keqes. Tek të këtyllët nuk ka dallim se a është Ramazan apo kohë tjetër, ngase ata dirigjohen vetëm nga epshet dhe ëndjet e tyre. Ndërgjegjja, arsyeja, e aq më pak mësimet hyjnore që burojnë nga shpallja, nuk janë pjesë e tërësisë komanduese në sjelljet dhe veprimet e tyre. Në mes të këtyre dy llojeve të njerëzve ekziston një kategori tek e cila hasim në anim kah e mbara dhe prirje për të mbrapshtën. Ata që rëndom janë të këtyllë, në Ramazan bëhen më të mirë se sa janë zakonisht. Kjo është ngase ndikimi i shejtanëve tek këta zvogëlohet por nuk neutralizohet në tërësi. Për këtë arsye i shohim duke u falur dhe shkuar në xhami, ani pse jo me rregull dhe njëkohësisht nuk heqin dorë nga disa mëkate të qarta. Tek të këtyllët, Ramazani, nëse shfrytëzohet si duhet mund të shënojë kthesë të dukshme në përmirësimin e mënyrës së jetesës.

Porosia e tërë kësaj do të duhej të ishte se Allahu po e tregon mëshirën e Vet ndaj njerëzve vazhdimisht, e në këtë rast duke i hapur dyert e xhenetit, mbyllur dyert e xhenemit dhe duke i neutralizuar shejtanët. Ky rast duhet të shfrytëzohet prej të gjithëve për të krijuar një avantazh në fisnikërim të shpirtit, pastrim të veprave dhe moralit si dhe afrim tek Allahu. Shejtanët janë zotuar se nuk do të na lënë rehat, andaj Ramazani duhet shfrytëzuar për tu mbrojtur sa më mirë prej tyre. Edhe për kohët e tjera.

Dhjetë natët dhe Nata e Kadrit

Njeriu ka prirje të çmojë gjënë e vlefshme dhe nëse e di se atë e ka për një kohë të kufizuar, ai mundohet që gjatë asaj kohe maksimalisht ta shfrytëzojë dhe të përfitojë prej saj. Muaji i Ramazanit është një dhunti përkohësisht e limituar. Duke qenë se myslimanët janë pjesërisht të vetëdijshëm rreth kësaj, Allahu i Madhëruar e ka bërë dhjetëditëshin e fundit të tij më të vlefshëm se ata paraprakë. Madje këtë pjesë e ka begatuar edhe me Natën e madhe të Kadrit.

I Dërguari i Allahut ka thënë: “Ju erdhi juve muaji i Ramazanit. Muaji i bekuar, agjërimin e të cilit Allahu ua obligoi, hapen dyert e xhenetit, mbyllën dyert e xhenemit dhe prangosen shejtanët. Në të është një natë e cila është më e vlefshme se njëmijë muaj. Kur privohet prej mirësisë së kësaj nata është privuar nga mirësia në tërësi.” (Ahmedi)

Në këtë pjesë, të tretën e të fundit, myslimani duhet angazhuar edhe më tepër ngase e di se këtij sezoni të fitimit të madh po i afrohet fundi, andaj duhet grumbulluar sa më shumë rezerva prej veprave të mira të cilat janë të domosdoshme në rrugëtimin e gjatë drejt ahiretit. Ajo që transmetohet nga i Dërguari i Allahut dëshmon se intensiteti i adhurimeve dhe veprave fisnike në këtë kohë duhet të rritet, qoftë edhe në llogari të rehatisë relative dhe disa kënaqësive të lejuara. Aisheja tregon se “kur fillonte dhjetëditëshi i fundit, i Dërguari i Allahut e shtrëngonte rripin, e ngjallte natën me adhurime dhe e zgjonte familjen.” (Buhariu dhe Muslimi)

Kjo ngjallje e natës nënkupton përkushtim edhe më i madh ndaj adhurimit dhe veprave të mira që do të shërbente sikur të i thuhet lamtumira këtij muaji të bekuar. Praktikisht,

kjo i ngjanë rastit kur njeriu përshëndetet me dikë që e do shumë për t'i thënë lamtumirën dhe me atë rast ai e përqafton dhe e shtrëngon fort. Kështu duhet myslimani në ditët e fundit të përgatitet t'i thotë lamtumirën Ramazanit. Lotët do të konfirmonin edhe më fortë dashurinë dhe ndjenjën e dhembjes me rastin e ndarjes.

Në këtë kohë fshihet Nata e Kadrit, margaritari i vitit dhe jetës së myslimanit. Urtësia pse kjo natë nuk është definuar me saktësi qëndron në faktin se angazhimi më i mirë është ai që është i vazhdueshëm, e të mos bëhet vetëm për një natë. Thjesht, Nata e Kadrit nuk dihet saktësisht se kur është me qëllim që myslimanët ta kërkojnë atë gjatë gjithë Ramazanit, e në veçanti gjatë dhjetë netëve të fundit të tij. Vlera e kësaj nate kuptohet nga ajeti: "Nata e Kadrit është më e vlefshme se një mijë muaj." (Kadër, 3) Do të ishte humbje e madhe për njeriun që të lëshojë rastin pa përfutur nga Nata e Kadrit, nga mirësitë e saj. Për këtë arsye ai që veten privon nga e mira e saj nuk do të mundet të arrijë kurrë mirësinë e vërtetë.

Në këtë muaj dhe në këtë natë ka filluar zbritja e Kur'anit që është "udhëzim për njerëzit dhe sqarues e dallues i të mirës nga e keqja". (Bekare, 185) Kjo konfirmohet në tri ajete nga tri sure të ndryshme të Kur'anit: Bekare, 185; Duhan, 3 dhe Kadër, 1-5. Përkujtimi dhe manifestimi i zbritjes së Kur'anit duhet të përmbajë në vete një porosi shumë praktike dhe konkrete, ngase ai nuk duhet të jetë vetëm një prej kremteve të zakonshme me të cilat njerëzit i shënojnë përvjetorët e ngjarjeve të mëdha. Ajo porosi, në fjalë të shkurtra do të ishte një qasje më respektuese ndaj Kur'anit nga ana e myslimanëve. Ai duhet të përjetohet ashtu si e kanë përjetuar gjeneratat e para të myslimanëve, se është porosi nga Allahu për ta, për të

cilën kanë medituuar natën dhe e kanë praktikuar ditën. Kjo natë duhet të jetë momenti i vendimtar i kthimit kah e vërteta me vendosmëri të plotë dhe vullnet të pathyeshëm. Këtu duhet vendosur që Kur'anit t'i jepet hapësira e merituar në jetën tonë, që ai të na udhëheqë në rrugën tonë drejt Allahut, që është rruga e vetme e suksesit dhe përparimit.

Mos e humb shpresën nga mëshira e Krijuesit

Përsosmëria është një virtut që duhet të synohet prej secilit ani pse për njeriun është e paarritshme. Kjo është kështu ngase njeriu në natyrën e tij i ka disa dobësi që atë e bëjnë të mos mashtrohet e të mundohet të dalë nga rangu i krijesave. Lëshimet dhe gabimet janë evidente në jetën dhe veprimtarinë e njeriut. Allahu e ka krijuar të këthillë. Në anën tjetër do të ishte e padrejtë, gjë që Allahut assesi nuk i takon të jetë, sikur, ajo që është në natyrën e njeriut të ishte e papërmirësueshme. Mëshira e pakufishme e Allahut manifestohet edhe në faktin se kur njeriu gabon, e pastaj kthehet dhe i kërkon falje dhe ndjesë Atij, Ai e falë. Madje vet kthimi dhe pendimi ndikon që mëkati të shlyhet ndërsa pendimi çmohet si vepër shumë e mirë.

Allahu na ka treguar shumë për mëkatet dhe na e ka tërhequr vërejtjen prej tyre. Bazuar në këtë, njeriu gjatë jetës së tij duhet të jetë shumë i kujdesshëm. Mirëpo nuk mund të hasim diku që Allahu i Madhëruar të ketë kërkuar prej njerëzve që të jenë të pagabuar, ngase një gjë e tillë për njeriun është e pamundur, e prej neve nuk kërkohet e pamundura. Prej neve kërkohet që vendosmërisht të heqim dorë prej mëkateve në tërësi, e nëse ndodhë që të gabojmë pa

dashje, duke qenë neglizhentë, apo në gjendje të dobësisë, rrugëdalja prapë është tek Allahu.

Gabimin më të madh që mund ta bëjë njeriu është orvatja e tij për tu arratisur nga Allahu, me qëllim të gjetjes së strehimit dhe shpëtimit diku tjetër. Duke bërë mëkat pas mëkati, njeriu përnjëherë e sheh veten buzë humnerës. Në anën tjetër edhe shejtani mundohet ta përdorë një adut shumë të fortë të vetin, e ai është humbja e shpresës nga mëshira e Allahut, ashtu që njeriun ta hedhë në greminë. Strehim dhe shpëtim nga Allahu duhet të kërkojmë vetëm tek Allahu sepse vetëm aty edhe mund ta gjejmë. Të strehohemi tek mëshira e Allahut dhe falja e Tij, nga zemërimi dhe ndëshkimi i Tij.

Nëse e lexojmë Kur'anin do të hasim në citatet të cilat në mënyrë pozitive e

ngacmojnë shpresën e njeriut. Ato citate insistojnë që njeriu në momentin e vetëdijesimit për rrezikun e mëkateve dhe lajthitjeve të ndryshme të vendosë t'i braktisë ato menjëherë dhe t'i drejtohet Allahut që ta pranojë në mëshirën e Vet. Në mëshirën e Tij ka vend për të gjithë, për ata që kanë shumë mëkate, madje edhe për ata, mëkatet e të cilit janë sa shkuma e detit. Nuk ka mundësi që të mos na ngacmojë ajeti më shpresëdhënës në tërë Kur'anin: "Thuaj: O robërit e Mi që e tepruat ndaj vetvetes, mos humbni shpresën nga mëshira e Allahut. Allahu i falë të gjitha mëkatet. Ai është Falësi, Mëshiruesi." (Zumer, 53)

Ja edhe një rast në të cilin Allahu e hap derën e mëshirës së Vet, e ofron mundësinë e faljes dhe ndjesës, i fton të gjithë që të hyjnë në xhenet. Mos ngurro, vëlla i dashur.

Ekrem B. Avdiu
Prishtinë, Ramazan 1426/2005

Shkujdesi ndaj falënderimit për dhuntitë

I
Ju porosis, o ju njerëz, edhe vetveten që të jemi të devotshëm, keni frikë All-llahun, All-llahu ju mëshiroftë.

All-llahu i gëzoftë ata njerëz që janë të devotshëm, u përkujtuan dhe panë të vërtetën, nxituan në vepra të mira, i përvjelën krahët dhe nuk kishin mangësira në këtë drejtim. Nata ishte shpirti i zemrave të tyre, agjërimi ushqim i trupit të tyre, vërtetësia shprehi e gjuhëve të tyre, kurse vdekjen e kishin para syve. Ata nxituan në vepra të mira duke duruar, me vërtetësi, me adhurim, duke shpërndarë sadaka dhe duke kërkuar falje në kohën e syfyrit.

Musliman të nderuar!

Para jush keni muajin e bekuar të Ramazanit, andaj e lus All-llahun e Lartë dhe të Fuqishëm që të na mundësoj agjërimin e ditës dhe faljen e namazit të natës dhe të na ndihmojë që ta përmendim, ta falënderojmë dhe mirë të adhurojmë.

Secili musliman e ka obligim që të shikon në veten e tij pasi që All-llahu i ka dhënë ymër dhe e ka afruar me këtë mundësi të madhe dhe këtë sezonë të ndershme. Është një mundësi e madhe për ata që janë zhytyr në mëkate që të pendohen dhe të udhëzohen në fenë e All-llahut, të kapen për te dhe të kujdesen për simbolet e fesë. I mjafton atij që e agjëron këtë muaj me besim dhe shpresim që ti falen mëkatet që i ka bërë më herët siç na ka treguar Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem. (Buhariu dhe Muslimi).

Musliman të nderuar!

Mirënjohja është adhurim i madh dhe edukatë fisnike. Falënderimi është gjysma e besimit, kurse gjysma tjetër është durimi. O ju njerëz, muaji i Ramazanit aq sa është muaji i durimit po aq është edhe muaji i fëlënderimit.

Falënderimi është prej degëve përmbledhëse të besimit, sepse shumë degë të besimit kthehen te realiteti i falënderimit, ose te gjurmët dhe manifestimet e tija. Madje durimi dhe falënderimi i kaplojnë të gjitha degët e besimit.

All-llahu, subhanehu ve tealë, thotë: "...se vërtet në ato (përkujtime) ka argumente për secilin që është shumë i durueshëm dhe shumë falënderues". (Ibrahim: 5).

All-llahu, azze ve xhel-le, na ka urdhëruar në mirënjohje dhe na e ka ndaluar të kundërtën duke thënë: "Pra ju më kujtoni Mua (me adhurime), Unë ju kujtoj juve (me shpërblim). Më falënderoni e mos Më mohoni". (El-Bekare: 152).

E ka lavdëruar njeriun falënderues dhe e ka përshkruar si njeri i dalluar prej krijesave. Falënderimin e ka bërë qëllim të krijimit dhe urdhërimit të Tij, u ka premtuar njerëzve falënderues shpërblimet më të mira dhe e ka bërë shkak për të shtuar mirësitë dhe kujdestar të begative. All-llahu, tebareke ve tealë, na ka treguar se falënderuesit përfitojnë nga argumentet e tyre, madje ka thënë se ata janë shumë pak dhe u ka dhënë një emër prej emrave të Vet, e mjafton kjo dashuri për falënderuesit si vlerë dhe pozitë.

Musliman të nderuar! Realiteti i falënderimit dhe mirënjohjes është të konfirmosh bami-

rësinë, dhuntinë dhe begatinë, ta përmendish ate, të flasish për te dhe ta shfrytëzosh në gjëra që e kënaqin All-llahun.

Njeriu e falënderon All-llahun duke i manifestuar gjurmët e begatitë të Tij dhe shfaqen në zemër si besim, konfirmim dhe vërtetim, kurse në gjuhë si lavdërim, falënderim, mirënjohje dhe promovim i tyre, kurse shfaqen në gjymtyrë si adhurim, respekt dhe shfrytëzim në gjëra që e kënaqin All-llahun, subhanehu ve teala.

Robër të All-llahut! Nëse zemra e njeriut mbushet me falënderim dhe mirënjohje për begatitë atëherë kjo shfaqet në gjuhë, duke e përmendur All-llahun me llojloj falënderime, andaj ndaluni dhe mendoni për hadithet që flasin për dhikret e falënderimit, lavdërimit, dhe mirënjohjeve ndaj All-llahut, subhanehu ve teala, në të gjitha gjendjet e njeriut, në gjum dhe zgjim, gjatë ngrënies, pirjes dhe veshmbathjes, gjatë hyrjes, daljes dhe kalorimit, gjatë qëndrimit në vend dhe gjatë udhëtimit, madje në të gjitha gjendjet e njeriut.

Sa për shembull: që në fillim të zgjimit nga gjumi e fillon njeriu ditën me dhikër të mirë, duke publikuar konfirmimin e begatitë dhe dhuntive dhe duke e falënderuar Dhuntidhënësin duke thënë: "All-llahun e falënderoj i Cili më dha shëndet në trupin tim, ma ktheu shpirtin dhe më lejoi që ta përmendi Ate".

"All-llahu im, çdo begati me të cilën kamë gdhirë ose që i ke dhënë ndonjë njeriut prej krijesave, janë vetëm prej Teje, Ti je pa ortak, Ty të takon falënderimi dhe mirënjohja".

Dhikre suptile dhe imanore gjatë tërë ditës, të cilat i përfundon me dhikrin kur bie në shtrat duke thënë: "All-llahun e falënderojmë që na dha ushqim, pije strehim dhe na mjaftoi, e sa njerëz ka që nuk kan gjërat që ju mjaftojnë e as strehim".

"I Lartësuar qofshë o Zoti ynë, ne nuk mund të rumbullakësojmë lavditë mbi ju, ashtu sikur që ke lavdëruar Vetën".

"Të lutemi që të na ndihmosh që të përmendim, të falënderojmë dhe mirë të adhurojmë".

Të dashur besimtar! Dhuntitë njihen duke vazhduar ato, duke u larguar ato, duke i krahasuar me të ngjajshmet me to, duke menduar më thellë mbi to, duke qenë të pranishme dhe duke i shfrytëzuar aq sa duhet, mirëpo fatkeqësisht shkujdesi ndaj këtyre dhuntive dhe ndaj Dhuntidhënësit është tipar i shumicës së njerëzve, sepse pak nga njerëzit janë falënderues.

Begatitë dhe dhuntitë e All-llahut e kaplojnë njeriun nga çdo anë, nga lart dhe nga posht, nga e djathta dhe nga e majta, sasia dhe manifestimi i tyre nuk mund të rumbullakësohen, ato gjinden në tokë, në detë, në qiell, në njerëz, në shpirt, etj.

"Ne ju vendosëm në tokë dhe ju mundësuar am jetesën (mjetet për të jetuar), e pak prej jush po falënderoni". (El-Araf: 10).

"Thuaj: "Ai është që ju krijoi, ua dhuroi të dëgjuarit, të parit dhe mendjen, kurse pak po e falënderoni". (El-Mulk: 23).

"All-llahu i bëri shtëpitë tuaja vendbanim të qetë dhe nga lëkurat e kafshëve ju mundësoi të keni shtëpi që lehtë i bartni kur udhëtoni, e edhe kur vendoseni, ndërsa nga leshi dhe nga qimet e tyre, nga leshi i egër i tyre, petka e shtroja dhe t'i shfrytëzoni për një kohë. All-llahu, nga ajo që krijoi Ai, ju bëri edhe hije, e në kodra vendstrehime, edhe petka që ju mbrojnë prej të nxehtëtit dhe petka që ju mbrojnë në luftë. Ashtu All-llahu plotëson të mirat e Tij ndaj jush, në mënyrë që të dorëzoheni (besoni). Po nëse ata prapësohen (prej besimit), atëherë obligimi yt është komunikimi i qartë. Ata i njohin të mirat e All-

llahut, pastaj i injorjnë, e shumica e tyre janë jobesimtarë". (En-Nahl: 80 – 83).

Robër të All-llahut! All-llahu edhe njerëzve të sodit u ka dhënë begati dhe dhunti, ua ka shtuar madje këto gjëra aq shumë sa nuk i kanë patur popujt para nesh. Neve na janë mbledhur dhuntitë e popujve të kalaur dhe dhuntitë e sodit. Zbulimet e ndryshme shkencore, shkencat dhe dituritë, inovacionet e ndryshme, janë shumë më shumë dhe më të mëdhaja në të gjitha sferat, në shkencë, në ekonomi, në prodhim, në fitim, në profesionalizëm, në transport, në komunikim, në mjekësi, në farmaceutikë, të gjitha këto na e bëjnë jetën më të mirë, mirëpo sërish përsej të gjitha këtyre dhuntive pak janë ata që falënderojnë, e i gëzohen dijes që kanë.

Të dashur besimtar!

Njeriu duhet të mendon dhe analizon shkaqet e mungesës së falënderimit dhe mirënjohjes dhe hyrjes në suazat e përbuzjes së dhuntive dhe shkujdesit ndaj tyre, mos ndierja e tyre dhe mos shikimit në gjurmët e tyre. Shumë dhunti njeriu nuk i di derisa nuk i mungojnë, sikurse vlera e llambës e cila nuk dihet derisa nuk fiket. Andaj numërimi i dhuntive dhe përpjekja për rumbullakësimin e tyre e largon njeriun nga shkujdesi dhe mohimi dhe mer mësim nga gjërat që i di dhe i numëron për të zbuluar sasinë e tyre dhe paftësinë për rumbullakësimin e tyre. Zoti ynë na i ka numëruar një sërë dhuntishë në dy vende në Kur'an: "...edhe në qoftë se përpiqeni t'i numëroni të mirat e All-llahut, nuk do të mund të arrini t'i përkufizoni (në numër). ...". (Ibrahim: 34 dhe En-Nahl: 18).

Kjo na mëson se ne duhet të flijojmë të gjith atë që mundemi për të përkujtuar dhuntitë e All-llahut e ndoshta e falënderojmë All-llahun aq sa kemi mundësi dhe të largohemi nga shkujdesi dhe mohimi.

Shikoni, All-llahu ju mëshiroftë, dhe analizoni.

Nëse njeriu analizon dhuntinë e besimit dhe gjurmët që sjell do të kalonte kjo gjë në siguri, qetësi, bereqet, rehati, kënaqësi dhe devotshmëri. Po të analizonte dhuntinë e shëndetit dhe degët e saja, kjo gjë do të transferohej në begati të pakufishme si shëndet në gjymtyrë, mendje, fuqi, lëvizje, ecje, punë, ngrënie, pirje, gjum, mësim, e po të ishte i sëmurë, të gjithë këto gjëra do ti prisheshin.

Prej shkaqeve të shkujdesit dhe mungesës së falënderimit është edhe adresimi i dhuntive tjetërkujt e jo Atij që e ka sjellur dhe dhuruar. Andaj njeriu habitet dhe herë pas herë dhuntitë ia adreson dijes së tij: "Ai (Karuni) tha: "Më është dhënë vetëm në saje të dijes sime!".

Për shkak të përpjekjes time, seriozitetit tim, aftësive të mia, durimit tim, punës time, etj.

Ose ia adreson shkaqeve materiale dhe haron Krijuesin e shkaqeve: "Dhe çdo të mirë që e keni, ajo është prej All-llahut, madje edhe kur ju godet e keqja, ju vetëm te Ai e ngreni zërin (me lutje)". (En-Nahl: 53).

Ata u treguan të shkujdesur dhe devijuan, menduan se shkenca, aftësitë, mjetet janë gjërat që i sjellin këto gjëra dhe i shpikin ato dhe sjellën ashpërsinë dhe shkujdesin, madje sollën konfliktet dhe luftërat. Këta njerëz kanë haruar se ata dhe ajo që posedojnë ata, atë që dinë dhe që e veprojnë, e tërë kjo është e All-llahut, prej All-llahut dhe me All-llahun, i cili është Një dhe pa ortak, kurse ata nuk posedojnë as dëm e as dobi, as vdekje, jetë e as ringjallje: "Thuaj: "Më tregoni, nëse uji juaj humbet në thellësi, kush do t'ju sjell ujë mbitokësor (burimor)?" (El-Mulk: 30).

"...dhe bën mirë ashtu siç të ka bërë All-llahu ty, e mos bën të këqija në tokë, se All-llahu nuk i do çrregulluesit". (El-Kasas: 77).

Ne nuk e mohojmë ndikimin e shkaqeve dhe rëndësinë e marrjes së tyre në konsideratë, mirëpo ajo që ne e refuzojmë është shkujdesi nga Zoti, Krijuesi i gjërave dhe shkaktari i shkaqeve, përpos të cilit tjetër nuk ka.

Robër të All-llahut!

Prej gjërave që e dobësojnë mirënjohjen dhe sjellin ngurtësimin e zemrës dhe shkujdesin është edhe sprova që njeriu të shikon atë që e ka tjetri dhe të haron atë që ka ose ta shënçmon atë dhe ta konsideron të paktë.

"Mos lakmoni në atë, që All-llahu gradoi disa nga ju mbi disa të tjerë...". (En-Nisa: 32).

Kurse Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Shikoni ata që janë nën ju dhe mos shikoni ata që janë mbi ju, sepse kështu nuk do t'i nënçmoni dhuntitë e All-llahut mbi ju". (Buhariu dhe Muslimi).

Andaj njeriu e ka për obligim që të angazhohet dhe të orientohet drejt asaj që ia ka dhënë All-llahu, madje drejt dhuntive dhe begative me të cilën e ka sprovuar All-llahu: "...Kjo është dhuntia e Zotit tim që të më sprovojë mua se a do ta falënderoj, apo mos do ta përbuz. E kush falënderon, ai falënderon për të mirën e vet, e kush përbuz, Zoti im (s'ka nevojë), është i pa nevojë e bujar!" (En-Neml: 40).

Më dhashtë dobi All-llahu mua dhe juve me këtë Kur'an dhe me udhëzimin e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, e them këtë që dëgjuat dhe kërkoj falje te All-llahu për mua, për ju dhe për mbarë muslimanët për çdo mëkat dhe gabim, andaj edhe ju kërkon falje, sepse Ai është Falës dhe i Mëshirshëm.

II

E falënderojmë All-llahun, i Cili është Ai që; ska kush e ndalë atë që Ai e jep dhe ska kush e jep atë që Ai e ndal. Atë e falënderoj dhe jam mirënjohës ndaj Tij, adhurimi ndaj të Cilit është fitimi më i madh. Dëshmoj se nuk ka hyjni tjetër përpos All-llahut, i cili është Një dhe pa ortak, Ai është që i largon brengat dhe vështirësitë dhe dëshmoj se pejgamberi ynë, Muhammedi, është rob dhe i dërguar i All-llahut, i cili është shembëlltyrë dhe yrnec në moral të plotë dhe edukatë të mirë, paqë dhe bekimi i All-llahut qofshin mbi te, familjen dhe shokët e tij që kanë grada dhe shkalla të larta, dhe mbi pasuesit e tyre në mënyrën më të mirë deri në ditën e kijametit.

Prej gjurmëve të falënderimit është mbushja e zemrës me besim, dakordësi me All-llahun, besim të paluhatshëm në atë që është te Ai, ndjenja për jetesë të këndshme, pastërti të zemrës nga inati, zilia, zemërngushtica dhe largim nga angazhimi me të metat e njerëzve dhe lakmi për atë që kanë njerëzit. Të jep krenari, mjaftueshmëri, shpëtim nga lakmia dhe grykësia, e pastaj manifestohet pranimitë njerëzit, dashuria prej njerëzve, njohja e dynjasë, sasisë dhe pozitës së saj, madje robi falënderues ngritet deri në gradën e bindjes në All-llahun dhe dakordësinë me Te dhe Caktimet e Tija në rizkun, vendimin, urtësinë, dallimin e njerëzve në veprat e tyre dhe fitimet e tyre, madje urtësia e All-llahut e qartë del në shesh edhe në faktin se All-llahu fitimin e njerëzve dhe veprat e tyre nuk ia ka nënshtruar kriterëve njerëzore, mençurisë, shkencave dhe punës së tyre....

Salih ibën Abdullah ibën Humejdi
Imam dhe hatib në Mesxhidul-Haram
Përshtati: Bekir Halimi

Pozita e Kur'anit në zemrat tona

Kur tia hedhim një shikim realitetit të muslimanëve tanë, patjetër duhet të parashtrijmë pyetjen: cila është pozita e Kur'anit në zemrat dhe në jetën tonë, në aspektin e besimit, bindjes, dijes, kuptimit, zbatimit, gjykimit me te dhe shërimit të të gjitha sëmundjeve?

Kjo pyetje na del vetvetiu në shesh dhe fatkeqësisht na e tregon gjendjen e mjerueshme në të cilën gjinden muslimanët.

Vallë, a jemi duke e ditur pozitën që ka Kur'ani në përgjithësi dhe pozitën që ka patur në kohën e Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, dhe shokëve të tij?

Vallë, a mos po realizohet ankesa e Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, për largimin e popullit të tij nga ky libër:

"E i dërguari tha: "O Zot im, vërtet populli im e braktisi këtë Kur'an!". (El-Furkan: 30).

A nuk janë të gjitha këto pyetje meritore që të ndalemi së paku për të menduar dhe për të analizuar këtë gjendje dhe për të kërkuar zgjidhje për këtë situatë të mjerueshme në të cilën gjindemi ne?

Kurani është dritë dhe shpirt

All-llahu, subhanehu ve teala, duke treguar për Kur'anin thotë: "Po kështu me urdhrin tonë Ne të shpallëm edhe ty shpirtin (Kur'anin). Ti nuk ke ditur çka është libri (Kur'ani) as ç'është besimi, por Ne atë e bëmë dritë me të cilën e vëmë në rrugë të drejtë atë që dëshirojmë prej robërve tanë. Në të vërtetë, edhe ti udhëzon për në rrugën e drejtë". (Esh-Shura: 52).

Sipas këtij ajetit del në shesh se Kur'ani i ka dy cilësi kryesore: shpirt dhe dritë. Me njëriën i ngjall njerëzit nga vdekja e cila i kaplon njerëzit për shkak të injorancës dhe largimit nga udhëzimi dhe dritë e cila ia

shndërrit njeriut rrugën pas udhëzimit dhe fitimit të shpirtit.

Mbarë njerëzimi ka nevojë për këtë dritë hyjnore për të larguar errësinë e devijimit, sidomos në këtë shekull që janë bashkuar errësitat e epsheve të ndryshme me errësitat e dyshimeve dhe besimeve të kota. Këto errësira kanë arritur nivelin e asaj që e ka përshkruar All-llahu, subhanehu ve teala, duke thënë: "... errësira njëra mbi tjetrën sa që nuk mund ta shohë ai as dorën e vet. Atij të cilit All-llahu nuk i jep dritë, ai nuk ka për të pasur dritë". (En-Nur: 40).

Ndalu dhe mendo për një njeri i cili ecë në errësi të madhe, secili hap i pengohet, frika ia mbush zemrën me çdo lëvizje, kurse mëdyshjet ia kaplojnë zemrën me çdo ide, sepse ecë drejt të panjohurës, nuk i di reziqet që e presin, e mos të flasim për dimensionet dhe sasinë.

Ky njeri kërkon me padurim edhe një xixë të dritës, e cila ia pakëson pengimet, ia largon frikën dhe ia eliminon mëdyshjet. Për këtë njeri kjo xixë e vogël e dritës është sikur një thesar i madh.

Shiko se si e përshkruan këtë gjendje Kur'ani fisnik: "Vallë, a është ai që qe i vdekur kurse Ne e ngjallëm dhe i dhamë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve, si ai që ka mbetur në errësi (i humbur) dhe nuk mund të shpëtojë nga ajo? Ja, kështu (si këtij në errësi) iu duket mirë mohuesve ajo që veprojnë". (El-Enam: 122).

Dhe në ajetin tjetër: "Vetëtimat gati ua merr të pamurit dhe, sa herë që ajo u bën dritë atyre, ata ecin në te, e kur u errësohet mbesin aty...". (El-Bekare: 20).

Mirëpo fatkeqësisht disa njerëz parapëlqejnë të jetojnë në errësi, kurse

drita u pengon, sepse ajo ua shpalos mangësitë, i publikon defektet, ua nxjer në pah të zezat e zemrës dhe mendjes së tyre.

Edhe pse Kur'ani është dritë shndërritëse, njerëzit mundohen ti largojnë nga zemrat dhe mendjet e tyre ky: "Ata që nuk besuan thanë: "Mos e dëgjoni këtë Kur'an dhe kur të lexohet ai, ju bëni zhurmë (bëritni) ashtu që ta pengoni!". (Fussilet: 26).

"Kur ti e lexon Kur'anin, në mes teje dhe atyre që nuk e besojnë botën tjetër, Ne vëmë një perde të padukshme". (El-Isra: 45).

Këto ajete nuk flasin vetëm për të kaluarën e hershme të njerëzimit, fatkeqësisht shumë përputhen edhe me shumë tentime të njëpasnjëshme të mosbesimtarëve për të larguar muslimanët nga ku Libër Fishik.

Ajetet që flasin për vlerën e Kur'anit

"Është e vërtetë se ky Kur'an udhëzon për atë rrugë që është më se e vërteta, e besimtarët që bëjnë vepra të mira i përgëzojnë se ata pa dyshim do të kenë shpërblim të madh". (El-Isra: 9).

"Vallë, a është ai që qe i vdekur kurse Ne e ngjallëm dhe i dhamë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve, si ai që ka mbetur në errësirë (i humbur) dhe nuk mund të shpëtojë nga ajo? Ja, kështu (si këtij në errësirë) iu duket mirë mohuesve ajo që veprojnë". (El-Enam: 122).

"Ne të shpallim Kur'anin që është shërim dhe mëshirë për besimtarët, kurse jobesimtarëve nuk u shton tjetër përpos dëshpërim". (El-Isra: 82).

"All-llahu e shpalli të folmen më të mirë, librin, të ngjashëm në mrekulli, të përsëritur herë pas here (me këshilla e dispozita), që prej (dëgjimit të) tij rrënoqethen lëkurët dhe zemrat e tyre. Ky (libër) është udhëzim i All-llahut, me të udhëzon atë që do. E atë që All-llahu e lë të humbur, për të nuk ka ndonjë udhëzues". (Ez-Zumer: 23).

Hadithe që flasin për vlerën e Kur'anit

Ithtarët e Kur'anit janë njerëzit e All-llahut

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "All-llahu ka njerëz të vetët. I thanë: cilët janë ata? Tha: ithtarët e Kur'anit janë njerëzit e All-llahut dhe të dalluarit e Tij". ("Sahihul-Xhamii", nr. 2165).

Kurani ndërmjetëson për lexuesin e tij në ahiret

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Lexoni Kur'an, sepse do të vijë në Ditën e Kijametit si ndërmjetësues për ate që e ka lexuar". (Muslimi).

Ai që lexon Kur'an ngritet në gradat e xhennetit për aq sa ka ajete me vete

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, thotë: "Do ti thuhet lexuesit të Kur'anit: lexo, ngjitu dhe këndo sikur ke kënduar në dynja, sepse vendi yt është te ajeti i fundit që do ta lexosh". ("Sahihul-Xhamii", nr. 8122).

Lexuesi dhe hafizi i Kur'anit ka përparësi gjatë varrimit

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, të vvarët gjatë betejës së Uhudit i mbledhte në një var dhe thoshte: "Kush di më shumë Kur'an? Kur tregonin për dikend, ai atij i jepte përparësi në var". (Buhariu).

Zbresin melaqet, qetësia dhe mëshira për Kur'anin dhe ata që e lexojnë ate

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Çdo herë që tubohen njerëzit në ndonjë shtëpi të All-llahut për të lexuar Librin e Tij dhe për ta studiuar mes tyre, atëherë mbi ta bie qetësia, i kaplon mëshira, i rrethekojnë melaqet dhe i përmend All-llahu tek krijesat që gjinden tek Ai". (Muslimi).

Shumfishimi i shpërblimit për leximin e Kur'anit

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Kush lexon një shkronjë nga libri i All-llahut ka nga një shpërblim, kurse çdo

shpërblim dhjetëfishohet. Nuk them se Eliflammimi është një shkronjë, por elifi është një shkronjë, lami është një shkronjë dhe mimi është një shkronjë". ("Sahihul-Xhamii", nr. 6469).

Nderimi i bartësit të Kur'anit është nga madhërimi i All-llahut

Ebu Musa El-Eshariu, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Nga madhërimi i All-llahut është nderimi i një të thinjuri musliman, bartësin e Kur'anit (hafizin), i cili as nuk e tepron dhe as që largohet nga ai dhe nderimi i një pushtetari të drejt". ("Sahihul-Xhamii", nr. 2199).

Bartësi i Kur'anit (hafizi) vishet me petkun e nderit dhe i vihet kurora e nderit

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Do të vijë bartësi (hafizi) i Kur'anit në Ditën e Kijametit e do të thuhet: o Zot, jepi veshmbathje, e do ti vihet kurora e nderit. Pastaj do të thuhet: o Zot shtoja veshmbathjen, e do ti vishet petku i nderit. Pastaj do të thuhet: o Zot ji i kënaqur prej tij, e do ti thuhet lexuesit: lexo dhe ngjitu, kurse për çdo shkronjë i shtohet një e mirë". (Sahihul-Xhamii", nr. 8030).

Kur'ani e ngrit njeriun

Omeri radijall-llahu anhu, ka thënë: Pejgamberi, juaj, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "All-llahu me këtë Kur'an i ngrit disa njerëz dhe me këtë Kur'an i ul disa tjerë". (Muslimi).

Domethënë nëse e lexojnë dhe punojnë sipas tij ngriten lart e nëse e lën pas shpine, as e lexojnë dhe as veprojnë sipas tij, atëherë mbeten shumë posht.

Më i miri prej jush është ai që ua mëson njerëzve Kur'anin

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Më i mirë prej jush është ai që e

mëson Kur'anin dhe ua mëson tjerve ate". (Buhariu).

Vlera e hafizit të Kur'anit

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Shembulli i besimtarit që lexon Kur'an është sikur shembulli i citrusit, ka aromë të këndshme dhe shije të mirë. Shembulli i besimtarit që nuk lexon Kur'an është sikur shembulli i hurmës, nuk ka aromë, mirëpo ka shije të mirë. Shembulli i munafikut që lexon Kur'an është sikur shembulli i borzilokut, ka aromë të mirë, mirëpo shijen e ka të hidhur dhe shembulli i munafikut që nuk lexon Kur'an është sikur shembulli i kungullit të idhët, ska as aroma kurse shijen e ka të idhur". (Buhariu dhe Muslimi).

Vlera e atij që është i shkathtë me Kur'an dhe atij që ka vështirësi gjat leximit të tij

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Ai që e lexon Kur'anin dhe është hafiz i tij është sikur melaqet e ndershme (që e sjellin shpalljen nga Levhi Mahudhi), kurse ai që e lexon Kur'anin dhe kujdeset për te edhe pse e ka vështirë, i ka dy shpërblime". (Buhariu dhe Muslimi).

Lakmia ndaj lexuesit të Kur'anit

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Nuk duhet patur lakmi në asgjë, përpos se në dy gjëra: ndaj njeriut që All-llahu i ka dhënë Kur'anin, kurse ai e lexon gjatë natës dhe ditës dhe ndaj njeriut që All-llahu i ka dhënë pasuri dhe e shpenzon gjatë natës dhe gjatë ditës". (Buhariu dhe Muslimi).

Hifzi i Kur'anit është më mirë se të mirat e kësaj bote

Ukbe ibën Amiri, radijall-llahu anhu, thotë: Na doli Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, kurse ne ishim në Suffe e tha: "Kush prej jush dëshiron që të shkon në Bat'han dhe Akik e të mer dy deve të majme dhe të mira, duke mos bërë mëkat e as duke mos i këputër raportet familjare? Thamë: të gjithë ne

e kishim bërë një gjë të tillë. Atëherë tha: nëse secili prej jush për çdo ditë shkon në xhami dhe i mëson dy ajete nga Libri i All-llahut është më mirë për te se sa të ketë dy deve, nëse i mëson tre, më mirë se tre deve". (Sahih, Ebu Davudi).

All-llahut krenohet me ata që grumbullohen për të lexuar Kur'an

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i pa disa njerëz të mbledhur dhe u tha: "Pse jeni tubuar? Thanë: jemi tubuar të përmendim All-llahun, ta falënderojmë për udhëzimin tonë në Islam dhe për dhuntitë që na ka dhënë. U tha: më erdhi Xhibrili, alejhisselam, dhe më lajmëroi se All-llahu me ju krenohet te malaqet". (Muslimi).

Këto ishin disa hadithe që flasin për vlerën e leximit të Kur'anit dhe bërjes hafiz i tij. Mendoj se nëse ndalemi dhe i analizojmë pak më thellë këto hadithe, do të marim një energji të mjaftueshme që secili prej nesh të punon që së paku në shtëpinë e tij të ketë një hafiz, në mos ma shumë.

Braktisja e Kur'anit

Kur e përmendëm më lartë ankesën e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, se do të vijë koha kur populli i tij do ta braktisin Kur'anin, duke thënë: "E i dërguari tha: "O Zot im, vërtet populli im e braktisi këtë Kur'an!". (El-Furkan: 30).

Dikush mendon se kjo braktisje nënkupton vetëm braktisjen e leximit të tij, mirëpo nëse ndalemi ta analizojmë pak më mirë këtë ajet do të kuptojmë se braktisja e Kur'anit është disa lloje, prej tyre janë:

1- Braktisja e idhujtarëve, të cilët nuk e përfillnin dhe nuk e dëgjonin Kur'anin, madje thanë: "Ata që nuk besuan thanë: "Mos e dëgjoni këtë Kur'an dhe kur të lexohet ai, ju bëni zhurmë (bërtitni) ashtu që ta pengoni!". (Fussilet: 26).

Këta njerëz kur lexohej Kur'ani e shtonin bisedën dhe zhurmën me qëllim që mos ta dëgjojnë. Ska dyshim se ky është lloji më i keq i braktisjes.

2- Mos besimi në këtë Kur'an dhe mos besimi në atë që na e tregon ky Kur'an.

3- Mos analizimi i këtij Kur'ani, mos kuptimi dhe mos leximi i tij.

4- Mos veprimi sipas tij, mos zbatimi i urdhërave dhe mos largimi nga ndalesat e Kur'anit.

5- Mosgjykimi sipas dispozitave të tija në të gjitha çështjet e jetës sonë.

6- Dhënia përparësi fjalë të rëndomta të njerëzve, filozofive të filozofëve, poezisë, mënyrave të ndryshme dialektike, etj.

Mënyra bashkëkohore e braktisjes së Kur'anit është devijimi nga qëllimet kryesore dhe madhore të Kur'anit. Disa mendojnë se ky Kur'an ka zbritur vetëm për tu kënduar për të vdekur, e jo për të vepruar me te të gjallët, andaj ata mblidhen rreth Kur'anit vetëm në rast të vdekjeve.

Disa Kur'anin e përdorin vetëm për të hapur takimet, manifestimet dhe konferencat e tyre. Disa Kur'anin e kanë shndërruar në hajmali që ua lidhin njerëzve në trup, ose i vëndojnë në shtëpi, apo ne vetura për tu mbrojtur nga e keqeja.

Vallë, a për këtë i ka zbritur Kur'ani Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, dhe është ruajtur deri në ditën e Kiajmetit nga devijimi, ndryshimi, shtimi dhe pakësimi, për tu sjellur ne kështu?

A ka zbritur që secili prej nesh ta ketë nga një kopje ose disa kopje të Kur'anit në shtëpi, duke mos i kushtuar as një pjesë të kohës tonë për ta lexuar, kurse për çdo ditë i japim kohë leximit të gazetave, dëgjimit të lajmeve, ose gjërave tjera.

Vallë, mos ka zbritur Kur'ani që ta lavdërojme teoretikisht për të shfaqur

respektin dhe pozitën e tij? Kurse ia kthejmë shpinën në jetën tonë, në planprogramet edukativo arsimore tona, në dispozitat dhe të gjitha çështjet e jetës sonë?

Cilët janë qëllimet e këtij Kur'ani

All-llahu, subhanehu ve teala, në shumë ajete ka sqaruar qëllimin nga ky Libër. Duke i analizuar ajetet e Kur'anit mësojmë se qëllimet e këtij Kur'ani janë:

1- Kur'ani është Libër i udhëzimit në rrugën e drejtë.

Ky Kur'an e nxjerr njeriun dhe ummetin nga errësirat e idhujtarisë dhe mosbesimit, nga errësirat e injorancës dhe mëkatit në dritën e besimit, dijes, respektit dhe adhurimit të All-llahut Një.

2- Kur'ani është Libër i dispozitave dhe ligjeve që i kaplon të gjitha çështjet e jetës, duke filluar që nga jeta e fëmijëve gjithithë e duke përfunduar deri te vdekja dhe rregullat që kanë të bëjnë me këtë gjendje. Duke kapluar edhe çështjet e adhurimeve, çështjet shoqërore, ekonomike, ushtarake, etj.

3- Kur'ani është Libër i besimit të pastër dhe të kulluar, aty ka sqarim të vërtetë për botën e metafizikës: për Zotin, Emrat, Cilësitë, hyjnitetin, për krijimin e qiejve dhe tokës, për fillimin e njeriut, për besimin në melaqet, në Librat, pejgamberët, Ditën e Mbramë, për mosbesimin, idhujtarinë, dyfytërsinë, etj.

4- Kur'ani është Libër i adhurimeve, njeriu duke e lexuar dhe futur në kujtesë këtë libër e adhuron All-llahun dhe i afrohet Atij. Kur'ani është drita e zemrës së njerëzve gnostik dhe të devotshëm, të cilët e lexojnë gjatë natës dhe gjatë ditës, e mësojnë dhe tjerëve ua mësojnë.

5- Kur'ani është litari i fuqishëm i All-llahut gjatë ballafaqimit me armiqtë e Islamit, me ata që i bëjnë kurthe ummetit Islam, ndaj atyreve që nuk respektojnë as afërsi e as marëveshje kur janë në pyetje muslimanët

dhe nuk lënë mjet pa shfrytëzuar në luftë kundër islamit dhe muslimanëve. Ky Kur'an ua mëson muslimanëve realitetin e luftës me armiqtë e vet, ua sqaron qëllimin e armiqtë të vet dhe u ndihmon me mjetet e fitores dhe armët e xhihadit me gjuhë, sqarim dhe shpatë.

6- Pasi që Kur'ani është i vërtetë, sepse është i ardhur nga All-llahu që është i Urtë dhe i Ditur, në te ka aludime në shumë aspekte të ndryshme: qofshin ato shkencore, medicinale, shoqërore, psikologjike, etj.

Morali ynë dhe Kur'ani

Raporti ynë me Kur'anin duhet të jetë i atillë që të lejojë ndikimin e Kur'anit në jetën tonë dhe në ndryshimin e sjelljeve tona.

All-llahu, xhel-le shanuhu, kur e dërgoi Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, si vulë të pejgamberisë, ai luajti rolin e praktikuesit dhe zbatuesit të mësimave të Kur'anit, andaj ishte mu ashtu sikurse e kishte përshkruar Aisheja, radijall-llahu anha, duke thënë: "Morali i tij ishte Kur'ani". (Muslimi). Domethënë ishte praktikues i denjë i asaj që ka porositur Kur'ani.

Si ti afrojmë fëmijët tanë te Kur'ani

Pas tërë kësaj që treguam deri më tani për Kur'anin, duhet të flasim edhe për mënyrën së si të afrojmë fëmijët tanë te Kur'ani.

Një fëmijë i cili ka në kujtesën e tij Kur'anin, ose diçka nga Kur'ani, ose një fëmijë që e don Kur'anin është një dritë në ruzullin tokësor, i cili lëviz në mesin e një errësire të madhe morale, e cila dominon në kohën tonë.

Pasiqë rrugëdalja nga krizat dhe telashet është kapja për Kur'anin dhe Sunnetin e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, është shumë me vend që të afrojmë fëmijët tanë te Kur'ani, ndoshta arrijmë që të fitojmë ndërmjetësimin e Kur'anit për ne dhe për ata në Ditën e Kijametit, të na e ndriçon jetën dhe të largon errësirën e madhe që e ka kapluar jetesën tonë.

Pse tua bëjmë të dashur Kur'anin fëmijëve tanë?

Ka shumë arsye dhe shkaqe, prej tyre janë:

- 1- Kur'ani është mendja e besimtarit dhe kushtetuta e jetës së tyre. Andaj fëmijët tanë nëse e duan Kur'anin, kapen për mësimet e tija dhe nuk devijojnë asnjë herë.
- 2- Kur'ani më së miri e përforcon në zemën e tyre besimin në All-llahun dhe në Ditën e Fundit, ia hap mendjes horizontet e dijes dhe njohurive, i sjell zemrës qetësi dhe rehati.
- 3- Kur'ani është shpallje hyjnore e përjetshme, depo e mendimit dhe perceptimit, metoda e përqëndrimit dhe udhëzimit dhe kriteri i pastërtisë dhe origjinalitetit.
- 4- Kur'ani nëse mer pozitë të madhe në zemrën e fëmijëve tanë dhe rriten ata me te, atëherë edhe nëse bëhen shkenctarë, edhe nëse bëhen gjykatës, edhe nëse bëhen ministra, ose kryetar, do ta marrin Kur'anin kushtetutë dhe metodë të jetës së tyre.
- 5- Dashuria e fëmijës ndaj Kur'anit e ndihmon fëmion për ta mësuar përmendsh Kur'anin, kurse kjo e ruan fëmion nga të këqijat e dynjasë dhe ahiretit dhe nga shprehjet e këqija dhe të liga, sepse gjuha që e shqipton fjalën e All-llahut, nuk mund të mirret me ofendime, përgojime, gënjeshtër dhe fjalë të fëlliqura.
- 6- Fëmijët i kemi amanet në supet tona dhe do të japim llogari për ta në Ditën e Kijametit, andaj nuk duhet ti anashkalojmë ata as fetarisht, as moralisht, as psikologjikisht, e as materijalisht. Afrimi i fëmijëve tanë me Kur'anin domethënë përkujdesje për ta dhe ruajtje e tyre nga çdo devijim.
- 7- Kujtesa e fëmijëve është e pastër dhe e çiltër, nëse nuk e mbushim me gjëra të dobishme, ajo do të mbushet me gjërat që gjinden përreth tij. Nëse fëmion e do Kur'anin bëhet e lehtë për te mësimi i tij dhe e pasuron me nocione dhe informata që i duhen në jetë.

8- Jemi nisur drejt një kohe për të cilën Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Do ta lind robëresha zonjën e saj", që domethënë se fëmion do të sillet me nënë e vet sikur ajo të jetë nënë. Ska dyshim se futja e Kur'anit në zemrën e fëmijëve e eliminon sjelljen negative të fëmijëve ndaj prindërve.

9- Nëse fëmijët tanë e duan Kur'anin dhe e kuptojnë atë dhe veprojnë sipas tij bëhen shkak që edhe tjerët ta duan dhe kjo bëhet sadaka rrjedhëse për ta dhe për prindërit e tyre deri në Kijamet.

10- Ky fëmion mund të jetë i vogël në sytë e njerëzve, mirëpo është i madh te All-llahu, andaj duhet ta nderojmë dhe të kujdesemi për te.

Procesi i afrimit të fëmijëve me Kur'anin fillon që nga faza kur ai është embrion duke u marrë nëna e vet me dëgjimin e Kur'anit. Sepse jo vetëm që gjenet e tija ndikojnë në personalitetin e fëmijëve, por edhe gjendja në të cilën rritet fëmija duke qenë në barkun e nënës.

Nëna shtatëzënë e cila lexon Kur'an do të lind fëmijë i cili do të lexon Kur'an. Këtë përfundim e ka sjellur doktori i pedagogjisë, Muhamed Ratib Nabulsi në librin e tij "Edukimi i fëmijëve në Islam".

Pastaj pas lindjes nëna duhet të kujdeset që ti ofroj ambijent ku i sigurohet ushqim dhe edukim. Edhe psikologët i japin një rëndësi të madhe etapës së foshnjërisë, sepse e konsiderojnë një pikë të rëndësishme në skeletin e ndërtimit të personalitetit të fëmijëve, andaj ata e studiojnë atë që quhet intelgjencia e foshnjës dhe mundohen ta shfrytëzojnë këtë etapë pedagogjikisht për të nxjerrur fëmijë gjenial. (shiko: Muhamed Ahmed Nabulsi, "Intelgjencia e foshnjës").

Për këtë shkak në këtë fazë nëna duhet të dëgjoj sa ma shumë Kur'an që zëri i leximit të

Kur'anit të ndikojë dhe të shkaktojë qetësi dhe rehati në zemrën e foshnjës.

Pas vitit të parë fëmiju fillon të lidhet me prindërin e tij dhe kur ta sheh prindin duke lexuar Kur'an dhe duke qenë i lidhur ngusht për këtë Libër famëmadh, atëherë kjo do të ndikojë automatikisht që edhe fëmiju të lidhet ngusht me Kur'anin. Andaj edhe prindërit duhet sa ma shpesh që të dalin para fëmijëve duke lexuar Kur'an, ose duke u hapur kanale televizive ku lexohet Kur'ani, ose tu sigurojnë filma të vizatuar ku potencohet leximi i Kur'anit.

Kur ti mbush fëmiju tre vite dhe derisa ti mbush pesë vite, prindërit duhet të kujdesen që fëmijëve tua mësojnë leximin e Kur'anit ose disa sure të shkurtëra që janë të domosdoshme që nga to të fillon fëmiju lidhjen e tij me Kur'anin.

Ky proces nuk duhet të shoqërohet me detyrim ose qortime të ashpra ose rrahje, por ndejat e leximit të Kur'anit ose mësimi i disa sureve të Kur'anit duhet të jenë ndejat më të këndshme dhe më të bukura për fëmijun.

Në këtë etapë fëmiju shumë i pëlqen tregimet, andaj duhet prindi që të afron fëmijun e vet me Kur'anin duke i treguar tregime nga Kur'ani, siç është tregimi i elefantit, tregimi mbi lindjen dhe rritjen e Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sellem,, tregimi mbi njerëzit që ishin strehuar në shpellë, tregimi i Musait, alejhisselam, me Hidrin, tregimi i Karunit, etj.

Në këtë drejtim na është lehtësuar kjo detyrë, sepse kemi libra që janë botuar dhe flasin mbi tregimet e pejgamberëve, siç është libri "Rrëfime të Kur'anit për fëmijë", të autorit Muhamed Selime, të botuar nga shtëpia botuese "Gjurma".

Pasi ti mbush shtatë vite atëherë mund të shfrytëzohen edhe mjetet e reja teknologjike që ndihmojnë fëmijun në mësimin e Kur'anit, siç janë lojërat e ndryshme që përmbajnë në

vete sure të caktuara të Kur'anit, ose disa xhuze të Kur'anit...

Pastaj në këtë moshë duhet dërguar fëmijun në kurset e ndryshme për mësimin e Kur'anit, kurse kjo kërkon prej nesh organizim për hapjen e shkollave speciale për mësimin e Kur'anit.

Shkolla apo mektebi për mësimin e Kur'anit duhet të jetë i rregulluar në atë formë që të jetë i dashur për fëmijun dhe momentet që do ti kalojë aty të jenë të paharuara për këtë fëmijë. Të ketë dritë të mjaftueshme, të jetë vend i pastër, mos të ketë lagështi, të jetë bukur e rregulluar, kurse pedagogu apo mësuesi të dijë si të silllet me fëmijët, si tua përmirësojë gabimet dhe si të arrijë që fëmijët ta duan ate dhe këtë lëndë.

Edhe prindi edhe mësuesi duhet ta stimulojnë fëmijun me lavdëratat ose dhuratat që ai të vazhdojë në këtë rrugë dhe të organizohen gara të ndryshme në suret e mësuara përmendsh për të stimuluar fëmijët që të mirren më këtë lloj të mësimin.

Në këtë fazë mund të përdoret edhe mënyra e respektimit të fëmijut për shkak se di disa pjesë nga Kur'ani, duke i thënë se po mos të posedonte në memorijen e tij Kur'an do ta dënonte (për ndonjë gabim eventual).

Prindi duhet të përsërisë herë pas here disa fraza nga Kur'ani, të cilat do të mbeten në kujtesën e fëmijut me kalimin e kohës.

Edhe në këtë fazë vazhdohet me tregimet e Kur'anit...Kështu në çdo etapë të fëmijut tonë duhet të kujdesemi që ta lidhim fortë fëmijun me Kur'anin Fisnik.

All-llahu im, na afro me Kur'anin, lidhi zemrat tona me këtë Kur'an, shkakto të ndiejmë kënaqësi kur e lexojmë këtë Kur'an, na jep urtësi dhe aftësi që të afrojmë fëmijët tanë me këtë Kur'an dhe na mundëso që të bëhemi bartës për rikthimin e Kur'anit në mesin e popullit tanë. Amin.

Bekir Halimi

Seanca gjyqësore

Kadiu nuk merret me rastet që nuk janë paraqitur para gjyqit në formë të procedurës gjyqësore. Procedura para gjyqit është përcaktuar me normat e seancës shqyrtuese. Procedura e argumentimit për lëndën gjyqësore pranohet nëse është në pajtim me rregulla të miratuara dhe të caktuara.

Këto rregulla dhe procedura janë vendosur që procesi gjyqësor të jetë i organizuar në mënyrën më të mirë dhe të jetë i njohur për ndërgjyqësit. Ato gjithashtu mundësojnë njohjen e së vërtetës për rastin duke e siguruar në mënyrë transparente dhe të sigurtë drejtësinë e plotë, pa vonesë të panevojshme.

Këto rregulla përshpejtojnë përpunimin e lëndëve gjyqësore.

Gjykatësi pa kërkesë speciale (zyrtarisht) gjykon për rastet që kanë të bëjnë me

kujdestarinë mbi pasurisë e jetimëve, të çmendurve, shqyrton lëndët që kanë të bëjnë me trashëgiminë. Me vendim gjyqësor vërtetohet ose anulohet kujdestaria mbi pasurinë e atyre që kanë nevojë për kujdestari duke i dhënë përparësi besnikëve dhe duke anuluar të drejtën për kujdestari nga ata që nuk janë besnik.

Ai gjithashtu i shqyrton edhe rastet që kanë të bëjnë me pasuri të humbur (el-luktatu) dhe ate që nuk i dihet pronari-(ed-dal-letu) e e cila pasuri është e ruajtur me vendim gjyqësor. Me vendim të ri gjyqësor mundet të vendoset për shitjen e asaj pasurie të humbur dhe ruajtjen e parave për pronarin (që eventualisht do të lajmërohet më vonë) ose vendos për ruajtjen e asaj pasurie në formën origjinale të saj.

marrë nga: IslamToday.net
Zgjodhi dhe përktheu: Talha Kurtishi

Falja e nafileve në shtëpi

Nga urtësia dhe mëshira e Allahut për këtë umet është edhe ajo që ua ka përcaktuar nafilet të cilat i plotësojnë farzet që kanë pasur mangësi. Midis farzeve më të çmuara në këtë fe bënë pjesë edhe namazi, të cilin çdo musliman është i obliguar t'a kryej pesë herë në ditë. Për çdo farz Allah xhele sh'anuhu ka paraparë nafile, i cili kryhet qoftë para ose pas farzit. Për shembull, Allahu xhele sh'anuhu, e ka

caktuar zekatin i cili ipet një herë në vit, mirëpo sadakaja vullnetare mund të ipet gjatë tërë vitit.

Allahu xhele sh'anuhu e ka përcaktuar agjërimin e obligueshëm në muajin e ramazanit, mirëpo ekziston ekziston edhe agjërimin nafile i cili mund të kryhet gjatë tërë vitit, në pajtim me sunetin e Pejgamberit, salallahu alejhi ve selem. Gjithashtu edhe haxhin, muslimani e ka obligim të kryej gjatë

jetës së tij, mirëpo nëse i jepet mundësia atë mund t'a kryej për çdo vit. Si edhe këto farze, edhe namazi i ka nafilet e veta para dhe pas tij.

Dobitë e faljes (kryerjes) së nafileve janë të shumta, ndërsa ne do t'i përmendim vetëm disa:

1) Vazhdimi me përkushtim në faljen e nafileve e forcon imanin dhe bindjen. Dihet se, e kjo edhe transmeton nga gjeneratat e para, se imani forcohet me nënshtrimin ndaj Allahu të Lartësuar, ndërsa dobësohet me nënshtrimin ndaj shejtanit, Transmetohet se imam Buhariu, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: "i kam shënuar 1800 njohës të hadithit të cilët kanë thënë: "Imani (besimi) është shqiptim me gjuhë dhe punë, gjegjësisht vërtetim me vepra, shtohet dhe zvogëlohet." (Sahihul Buhari). Gjithashtu transmetohet se Ibën Muxhahidi ka thënë: "Kam qenë të 'Ata ibën Ebi Rebbaha, kur ka hyrë djali i tij Jakubi dhe ka thënë: "Babë, disa shok të mi pohojnë se besimi i tyre është sikurse imani i melekut Xhibril", në çka i ati i tha: "O bir, dije se nuk është i njëjtë imani i atij që i nënshtrohet Allahut me imanin e atij që nuk i nënshtrohet Atij."

Me faljen e nafileve njeriu i afrohet Zotit të tij, ngritet një shkallë derisa të mos arrij në shkallën e të vepërmirëve të singertë dhe derisa të mos e doj Allahu. Në hadithin e Ebu Hurejres transmetohet se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka thënë: "Me të vërtetë Allahu i Lartësuar ka thënë: "Kush shfaq armiqësi ndaj mikut Tim, i kam shpallur luftë. Nuk më afrohet rob i im me asgjë më të dashur te unë sesa me atë që ia kam bërë farz (obligim). Robi do të më afrohet pandërprerë përderisa të mos e dua. E kur ta dua, do të bëhem ndëgjimi i tij me të cilin ndëgjon, të pamurit e tij me të cilin sheh, duartë e tij të cilat i shtrin dhe këmbët e tij me të cilat ec. E nëse më kërkon, Unë i jap,

nëse kërkon mbrojtje nga Unë, Unë do t'a mbroj".

2) Allahu është obliguar që t'i plotësoj farzet, në të cilat ka pasur ndonjë mangësi, me nafile të cilat i ka kryer ai person. Me sunet është vërtetuar se janë dy gjëra të cilat i plotësojnë mangësitë që kanë ndodhur gjatë namazit farz dhe që robin e Allahut e ngritin në shkallë më të lartë se që ka qenë. Gjëja e parë janë nafilet. Si dëshmi këtë e kemi hadithin të cilin e transmeton Ibën Kubejs në të cilin thuhet: "Erdha në Medine, e pastaj e luta Allahun me fjalët: "O Zoti im, më mundëso të vendosem te rob i yt i zgjedhur", e u vendosa te Ebu Hurejre, pastaj ia tregova lutjen time dhe i thashë: "Dëshiroj që të më tregosh ndonjë hadith të cilin e ke ndëgjuar nga Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, e prej të cilit do të kam dobi nga ai". Pastaj Ebu Hurejre tha: "E kam dëgjuar Pejgamberin, salallahu alejhi ve selem, duke thënë: "Gjëja e parë për të cilin do të jap llogari njeriu në Ditën e Gjykimit është namazi, andaj nëse namazin e ka në rregull, ka shpëtuar, e nëse namazin nuk e ka në rregull është shkatërruar. Nëse namazi i tij i është i mangët (jo i plotë), Allahu do të thotë: "Shikoni se mos ka rob i im nafile, e plotësoni me nafile atë që e ka lënë mangu me farze. E pastaj do të jap llogari për veprat tjera." (Ebu Davudi).

Gjëja e dytë e cila i plotëson namazet farze është istigfari (kërkimi i faljes) menjëherë pas dhënies së selamit, sikurse ka bërë Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem. Nga Subani transmetohet se ka thënë: "Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, pas përfundimit të namazit ka bërë istigfar tri herë dhe ka thënë: "O Allahu im, Ti je shpëtimit dhe nga Ti është shpëtimi. I lavdëruar qofsh, O i Larmadhërishwm dhe Fisniku.". Pastaj Velidi e ka pyetur Evzaion: "Si ka bërë istigfar Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem?" Ky iu përgjegy: "Ka thënë tri herë estagfirullah."

Duhet ditur se istigfari pas namazit nuk është istigfar për mëkatet që janë bërë jashtë namazit, por istigfar për lëshimet që kanë ndodhur gjatë namazit. Shumica e muslimanëve sot nafilet i falin në xhami. E lusim Allahun që t'i shpërblej për këtë. Mirëpo, me faljen e nafileve në xhami ata e lejnë diçka që është shumë më e vlefshme, e kjo është falja e nafileve në shtëpitë e tyre. Përfundim bëjnë ato nafille të cilat edhe vet Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, i ka kryer në xhami, sikurse janë: namazi i taravive, tehijjetul mesxhid e të ngjashme.

Do ti përmendim disa hadithe të cilat qartë tregojnë në atë që nafilet është më mirë të falen në shtëpi sesa në xhami. Nga Jezida ibën Thabiti transmetohet se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka thënë: "O njerëz faluni në shtëpitë tuaja, me të vërtetë namazi më i mirë është ai i cili falet në shtëpi, përveq namazit farz". (Muslimi). Te Ebu Davudi qëndron se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka thënë: "Namazi i secilit nga ju në shtëpinë e tij është më i mirë se namazi në këtë xhaminë time, përveq farzit."

Nga Abdullah bin Shekika transmetohet se ka thënë: "E kam pyetur Aishen, gruan e Pejgamberit, salallahu alejhi ve selem, se si i ka falur nafilet, e pastaj ka thënë: "Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, në shtëpinë time i ka falur katër rekate para farzit të drekës, e dilte dhe njerëzve ua falte farzin e drekës më xhami, e pastaj kthehej dhe i falte dy rekate pas farzit. Ua falte njerëzve farzin e akshamit në xhami, e pastaj kthehej e i falte dy rekate pas farzittë akshamit. Ua falte njerëzve namazinë e jacisë në xhami, e pastaj kthehej e i falte dy rekate sunet pas jacisë, e kur agonte i falte dy rekate të sunetit të sabahut." (Muslimi) Në transmetimin tjetër thuhet: "Pastaj dilte e ua falte njerëzve sabahun."

3) Nga Abdullah ibën Omeri transmetohet se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka thënë: "Faluni në shtëpitë tuaja e mos i bëni varre." (Buhariu dhe Muslimi).

Është e ditur se namazi në xhaminë e Pejgamberit Pejgamberi salallahu alejhi ve selem e ka vlerën një mijë herë më të madhe se në xhamitë tjera, përveç se në Qabe. Edhe përkundër kësaj Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, sunetet i ka falur në shtëpi sikurse e kemi parë nga hadithet e mëparshme. Por edhe i nxiste sahabet e tij që t'i përmbahen asaj që ka bërë ai. Në hadithin e Abdullah bin Sad el Ensariut transmetohet se e ka pyetur Pejgamberin, salallahu alejhi ve selem: "A është namazi im më i mirë në shtëpi ose në xhami?". Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, i tha: "A nuk e sheh shtëpinë time sa është afër xhamisë, e unë përkundër kësaj më shumë dëshiroj të falem në shtëpinë time se në xhami, përveq farzeve." (Ibën Maxhe).

Transmetim i ngjashëm shënohet edhe nga K'abi në të cilin thuhet: "Erdhi Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, në xhaminë Beni Abdul Esh-hel, e ua falë farzin e akshamit. Pasi që e falën akshamin, njerëzit u ngritën dhe filluan të falin sunetet, ndërsa ky iu tha: "Me të vërtetë këtë namaz është më mirë të falet në shtëpi." Ndërsa në transmetimin tjetër thuhet: "Në ju është që këtë namaz ta falni në shtëpi." (Ebu Davudi). Duke i marrë këto argumente dijetarët janë pajtuar se namazi në Qabe (100.000 namaze), në xhaminë e Pejgamberit, salallahu alejhi ve selem, (1000), dhe Mesxhidul-Aksanë (500) namaze, vlen vetëm për namazet farz. Ndërsa disa dijetarë thojnë: "falja e nafileve në shtëpi është më e vlefshme se brenda vet Qabes."

Nga imam Tahaviu transmetohet se ka thënë: "Kush betohet se do të fal namaz nafile në njërin nga tri xhamitë (Mesxhidul harami, në xhaminë e Pejgamberi, salallahu

Tha: "Shirkut të fshehtë, ngritet njeriu që të falet e atëherë e zbukuron namazin e tij, ngase e vëren se dikush po e shikon." (Ibën Maxhe, Ahmedi). Në hadithin tjetër të cilin e transmeton Muhamed bin Lubejad thuhet se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, doli dhe tha: "O njerëz, ruajuni nga shirku i fshehtë!" I thanë: "E çka është shirku i fshehtë o Pejgamber i Allahut?" Tha: "Njeriu ngritet dhe falet, e pastaj e zbukuron namazin për shkak të njerëzve të cilët e shikojnë, ky është shirku i fshehtë." (shënon Ibën Ebi Shejbe)

Për shkak të këtyre dhe transmetimeve tjera të shumta, gjeneratat e para e kanë fshehur adhurimin e tyre aq sa kanë pasur mundësi, kështu që nga Muhamed bin Kasim transmetohet se ka thënë: "Jam shoqëruar me Muhamed bin Eslemin dhe kam ndëgjuar nga ai duke u betuar: "Nëse mund ta fsheh adhurimin tim, nga frika e hipokrizisë do ta fshehja edhe nga melekët të cilët më përcjellin."

Në fund, falja jote e nafileve në shtëpi kontribuon në ngjalljen e shtëpisë sate, duke e bërë atë vend të nënshtrimit ndaj Allahut, vend ku zbresin melekët, vend ku Allahu do ta lëshoj bereqetin dhe mëshirën e Tij. Me faljen tënde të nafileve në shtëpi e

mëson dhe nxit familjen tënde në nënshtrimitin e drejtë ndaj Allahut të Lartësuar.

Në kohën e sotme, shtëpitë e disa muslimanëve i mallkojnë banorët e tyre dhe i ankohen Allahut në dhunën që ua bëjnë muslimanët, duke e lënë namazin dhe mexhliset ku përmendet emri i Allahut dhe ku mësohet feja e Allahut. Këto mexhlise (ndeja) të nënshtrimit ndaj Allahut të Lartësuar janë zëvendësuar me ndeja të mosnënshtrimit ndaj Allahut të Zotit të botëve, të përcjellura me gjëra të shumta të ndaluara në Islam, siq janë: alkoholi, bixhozi, muzika, përgojimi, përqeshja etj.

Nëse e shikojnë shembullin e një shtëpie të besimtarit të sinqertë dhe shembullin e shtëpisë së tjetrit i cili fenë e vet pothuajse e ka lënë, do të shohim se ky është shembulli sikurse i parfumerisë dhe varrit. Këtë na e tregon edhe hadithi të cili e transmeton Ebu Musa el Esh'ariu se Pejgamberi salallahu 'alejhi ue selem, ka thënë: "Shembulli i shtëpisë në të cilën përmendet emri i Allahut dhe i shtëpisë ku nuk përmendet është sikurse shembulli i njeriut të gjallë dhe të vdekur." (Muslimi).

E lusim Allahun xhele sha'nuhu, që ta përmisoj gjendjen në shtëpitë tona, në shtëpitë e fqinjëve tanë dhe të gjithë muslimanëve të botës. AMINI!

Marrë nga: medinabosna.net
Përktheu nga gjuha boshnjake: Ebu Eljesa

Leximi i Biblave

Falenderimi i takon Allahut, subhanehu ve teala, paqa dhe mëshira e Tij qofshin mbi Muhamedin, sal-lallahu alejhi ve sellem, familjen e tij, shokët e tij dhe besimdrejtët.

Tevrati është libri që Allahu, subhanehu ve teala, ia zbriti Musait, alejhis-selam, kurse Inxhili i zbriti Isës, alejhis-selam, e Zeburi Davudit, alejhis-selam. Ne muslimanët, besojmë se Allahu i zbriti këto libra dhe të tjera siç janë: fletushkat e Ibrahimit dhe Musait. Tevrati, te hebrenjtë dhe krishterët, njihet si Dhjata e Vjetër, Inxhili si Dhjata e Re, kurse Zeburi si Psallmet. Të gjitha këto janë të përmbledhura në librin e Quajtur Bibël. Këtë libër mund ta gjejmë gati në të gjitha gjuhët po ashtu edhe në gjuhën shqipe. Kur'ani famëlartë në shumë versete të tij përmend se Allahu zbriti këto libra për të mirën e njerëzve, për t'i udhëzuar ata kah rruga e shpëtimit, mirëpo ata nuk i përfillën këto porosi. Klerikët e tyre i fshihnin fjalët e Zotit, madje ajo që është më e keqja edhe i shtrembëronin fjalët e Tij. Allahu, subhanehu ve teala, thotë: “Një palë nga jehuditë është që ndryshojnë fjalët (e Zotit) nga vendet e veta” (1) po ashtu thotë: “Dhe kur All-llahu mori zotimin nga ata që iu pat dhënë libri: që gjithqysh t'ua publikoni atë njerëzve, e të mos e fshihni, por ata e lanë pas dore atë për pak send të kësaj jete; pra, bënë punë të keqe.” (2)

Hebrenjtë dhe Krishterët në të shumtën e rasteve në Kur'an, përmenden me termin “ehlul kitab” që don të thotë: ithtarët e Librit.

Të besosh se Allahu shpalli këto libra nuk kundërshton besimin se këto libra u shtrembëruan përgjatë historisë, sepse dy faktet i përmendi Allahu, subhanehu ve teala, në Kur'an. Andaj është qesharake kur disa misionarë krishterë mundohen të bindin disa muslimanë të rëndomtë se Kur'ani urdhëron të besojmë Biblën dhe citojnë ajetet sikur: “Dhe ata, të cilët besojnë në atë që t'u shpall ty, dhe në atë që është shpallur para teje, dhe që janë të bindur plotësisht për (jetën e ardhshme në) botën tjetër (Ahiretin).” (3) Përgjigjja shumë e thjeshtë për këtë dyshim do të ishte: ne besojmë se Allahu zbriti këto libra ashtu siç besojmë se këto libra u falfisikuan, dhe u deroguan me ardhjen e Kur'anit, sepse të dyjat i përmendi Allahu, subhanehu ve teala.

Parashtrohet pyetja: a lejohet të lëxojmë Biblën? Rreth kësaj çështje do të përmendim disa argumente te Ligjit Islam, duke u munduar që të arrijmë deri te një përfundim të saktë. Po qe se vështrijmë argumentet rreth kësaj çështjeje do të vërejmë se ato bien në kundërshtim - në shikim të parë – për arsye se një palë e argumenteve lejojnë një gjë të tillë kurse pala tjetër ndalon.

Argumentet që ndalojnë leximin e Biblës:

1. Xhabiri, radijall-llahu anhu, transmeton se Omeri, radijall-llahu anhu, erdhi te Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sellem, me një fletë nga librat e shpallura më herët dhe ia lexoi atij. Muhamedi, sal-lallahu alejhi ve sellem, u hidhërua dhe iu drejtua atij me këto fjalë: “pse bëni punë pa menduar o biri i Hattabit?! Pasha Atë

në Dorën e të Cilit është shpirti im! Ju erdha me këtë fe që është e bardhe dhe e pastër. Mos i pyetni (hebrenjtë dhe krishterët) se ndoshta flasin të vërtetën e ju i përgënjeshtroi apo flasin gjëra të kota e ju u besoni. Pasha Atë në Dorën e të Cilit është shpirti im! Sikur Musai të ishte gjallë s'do të kishte qare vetëm të më pasojë mua." (4)

2. Ebu Hurejra, radijall-lahu anhu, thotë: Ithtarët e librit Tevratin e lexonin në gjuhën ibranië kurse komentimin e bënin në gjuhën arabe, e Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, tha: "mos ju besoni Ithtarëve të Librit as mos i përgënjeshtroi, por thuani: "Ne i besuam All-llahut, atë që na u shpall neve, atë që iu shpall Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, Jakubit dhe pasardhësve (të Jakubit që ishin të ndarë në dymbëdhjetë kabile), atë që i është dhënë Musait, Isait dhe atë që iu është dhënë nga Zoti i tyre pejgamberëve, ne nuk bëjmë dallim në asnjërin prej tyre dhe ne vetëm atij i jemi bindur."(5)" (6)

3. Iben Abbasi, radijall-lahu anhu, një rast iu drejtuar muslimanëve: "o muslimanë! Qysh po i pyetni Ithtarët e Librit kur Libri juaj që i erdh Pejgamberit tuaj është më i ri (se librat e tyre) për Allahun i cili nuk është ndryshuar! Allahu ju tregoi se Ithtarët e Librit falsifikuan librat e tyre me duart e tyre dhe thanë: "Ky është prej All-llahut! E për të arritur me të një fitim të paktë"(7), a nuk është kjo ndalesë për të mos i pyetur ata? E asnjëri prej tyre nuk ju pyet juve për atë që ju zbriti."(8)

4. Abdullah ibën Mes'udi, radijall-lahu anhu, thotë: "mos i pyetni Ithtarët e Librit, sepse ata nuk mund t'ju udhëzojnë, madje edhe veten e kanë devijuar. Përndryshe ose do të përgënjeshtroi ndonjë të vërtetë ose do të besoni ndonjë të pavërtetë." (9)

Argumentet që lejojnë leximin e Biblës:

1. Fjala e Allahut: "Po, (fjala vjen), nëse je në dyshim për këtë që të zbritëm ty (për ngjarjet e pejgamberëve), atëherë pyeti ata që lexojnë librin para teje. Ty të erdhi nga Zoti yt e vërteta, pra, mos u bë prej atyre që dyshojnë." (10)

2. Fjala e Allahut: "E ata që mohuan thonë: "Ti nuk je i dërguar!" Thuaj: "Mjaf-ton që All-llahu është dëshmitar midis meje dhe midis jush dhe (është dëshmitar) ai që ka njohuri të librit (të shpalljeve)." (11)

3. Fjala e Allahut: "E ti pra, pyeti ata të dërguarit që i dërguam para teje, a kemi lejuar që në vend të All-llahut të adhurohen zota të tjerë?" (12)

4. Abdullah ibën Amri transmeton se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "kumtojeni nga unë qoftë edhe një ajet. Transmetoni nga Beni Israilët se nuk prish punë, e ai që qëllimisht gënjen mbi mua le të përgatit një ulëse prej zjarri." (13) Nuk mund të transmetosh nga Beni Israilët pa mos lexuar në librat e tyre.

5. Ata ibën Jesari thotë: "e takova Abdullah ibën Amër ibnul Asin dhe i thash: më trego si është përshkruar Muhamedi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, në Tevrat! Tha: po pasha Allahun, ai është përshkruar në Tevrat me disa cilësi që janë përmenduar në Kur'an: "o pejgamber! Në të dërguam dëshmitarë, përgëzues, qortues, mbrojtës i atyre që nuk dinë shkrim e lexim. Ti je rob i im dhe i dërguari im. Të emërtova Mutevekkil. Nuk është i egër as i ashpër..." (14)

Duke vështruar këto argumente, verëjmë se një palë prej tyre ndalojnë leximin e këtyre librave, kurse pala tjetër e lejon një gjë të tillë. Si i kanë shikuar këto tekste dijetarët eruditë të islamit? Si kanë bërë bashkimin e kësaj kundërthënie

që bie në sytë tonë? Në vijim do të përmendim disa citate të tyre:

Ibën Haxheri, rahimehull-llah, mendon se bëhet fjalë për tekste deroguese (nasih) dhe të droguara (mensuh). Do të thotë në fillim të islamit, kur ende nuk ishin rrënjësor ligjet islame ne shoqërinë e re myslimane, ata e kishin të ndaluar të lexojnë librat e lthtarëve të Librit, e me vonë një vendim i këtillë u drogua sepse Islami u forcua dhe nuk kishte frikë për devijim. (15)

Profesor Mahmud Abdurahman mendon se me prioritare në këtë çështje është veprimi sipas të gjitha argumenteve, e jo shfuqizimi i një palës prej tyre. Ai vazhdon dhe thotë se kjo çështje duhet të detajizohet në këtë mënyrë: duhet të dimë:

- a) çka lexojmë
- b) gjendja e lexuesit
- c) qëllimi i leximit

Sa i takon pikës së parë themi:

-ajo që e lexojmë prej Biblës mund të jetë në përputhshmëri me fenë tonë dhe si e tillë lejohet ta besojmë dhe transmetojmë.

-mund të jetë në kundërshtim me fenë tonë dhe si e tillë ndalohet ta besojmë dhe transmetojmë.

-tekste që as nuk përputhen me fenë tonë as nuk bien në kundërshtim me të. Këto tekste lejohet të përmenden për nxitje, inkurajim, e tjerë, e jo për çështjet e besimit.

Sa i takon gjendjes së lexuesit themi:

-atë që kanë dije të thellë të shariatit dhe iman të fortë lejohet të lexojnë në këto libra dhe për këto vlejnë argumentet

e lejimit që i përmendëm më lartë. E sa i përket atyre që nuk kanë dituri të thellë fetarë për to vlejnë argumentet e ndalimit.

Sa i takon qëllimit të lexuesit, themi:

-lexuesi i cili ka dituri fetare duhet të synojë me leximin e tij në këto libra sqarimin e gabimeve dhe ndryshimeve që kanë ndodhur në to dhe bindja e ithtarëve të këtyre librave për vërtetësinë e Islamit. Kështu kanë vepruar imamët e njohur të islamit sikur Ibën Hazmi, Ibën Tejmijje etj. Përndryshe nëse i lexon me qëllim të madhërimit të tyre apo duke kaluar kohë të gjatë në hesap të mësimit të shkencave të Sheriatit atëherë ndalohet.

Me fjalë të shkurtra themi: lejohet të transmetojmë prej Biblës vetëm atë që përputhet me fenë islame. Ai që lexon këtë libër duhet të ketë për qëllim nxjerrjen në pah të gabimeve të saj dhe të jetë i armatosur me dituri islame.

Kjo është e tërë që duhet ta kemi parasysh kur është në pyetje leximi ne Bibël, Allahu e di më së miri.

Shënimet:

1. Nisa - 46
2. Ali Imran - 187
3. Bekare - 4
4. Ahmedi, Darimiu, kurse Albani thotë: hjadithi është hasen, el irva 6/34
5. Bekare - 136
6. Buhariu
7. Bekare - 79
8. Buhariu
9. Xhami' bejanil ilm
10. Junus - 94
11. R'ad -43
12. Zuhruf - 45
13. Buhariu
14. Buhariu
15. Fethul Bari, 6/498

Agim Bekiri

Gratë si dijetare

“Thuaj: “A janë të barabartë ata që dinë dhe ata që nuk dinë?” [ez-Zumer: 9]

Dhe përsëri ka thënë: “O ju që besuat, ruane veten dhe familjen tuaj prej një zjarri, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët”. [Tahrim: 6]

Aliu, radijallahu anhu, e ka inetrpretuar vargun kur'anorë duke thënë: “Disiplinoni dhe mësojini ata”. El-Hakim dhe Ibën Mundhiri ka thënë: “Mësoni veteve tuaja dhe familjeve tuaja mirësinë, dhe edukojini ata”. El-Alusi ka thënë: “Vargu është përdorur si fakt që burri duhet të mësojë farai'd (obligimet fetare) dhe t'ia mësojë familjes. Allahu, subhanehu ve tealë, ka thënë duke ju drejtuar nënave të besimtarëve, radijallahu anhunne: “E, përkujtojeni atë nga ajetet e All-llahut dhe rregullat e fesë që po u lexohet në shtëpitë tuaja; vërtet, All-llahu është i kujdesshëm dhe i njohur hollësisht për çdo gjë”. [el-Ahzab: 34]

I Dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Kërkimi i dijes është një obligim fetarë”. [I transmetuar nga Ibën Maxhah]

Gratë në kohë e të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, e panë nevojën e kërkimit të dijes, kështu ato shkuan tek i Dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, duke kërkuar për një vaz (sesion i dijes fetare) të veçantë për gratë, Ebu Said el-Hudri, radijallahu anhu, ka thënë: “Një grua erdhi tek i dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, dhe i tha: “O i

dërguar i Allahut, burrat (vetëm) marrin dobi prej mësimave tuaja, kështu të lutem na kushtoj një farë kohe për ne, (na caktoj) një ditë në të cilën ne mund të vijmë tek ti që ti mund të na mësosh çfarë Allahu të ka mësuar ty”. Ai, salallahu alejhi ve sel-lem, i ka thënë asaj: “Mblidhuni në filan datë në filan vend”. Ata u mbodhën dhe i Dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, shkoi tek ato dhe i mësonte ato çfarë Allahu i kishte mësuar atij”. [I Transmetuar nga el-Buhari dhe Muslimi]

I Dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, ka vendosur një traditë për gratë për të marrë pjesë në grumbullimet e besimtarëve dhe të mësojnë prej tyre:

Hafsa, radijallahu anha, ka thënë: “Ne i ndalonim vajzat e reja për të shkuar për të falur dy namazet e bajramit. Një grua erdhi dhe qëndroi tek pallati i Beni Halef dhe ajo transmetoi nga motra e saj burri i së cilës mori pjesë në dymbëdhjetë luftëra përkrah të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, dhe motra e saj kishte qenë me burrin e saj në gjashtë (prej këtyre dymbëdhjetë luftërave). Ajo (motra e asaj gruas) ka thënë: “Ne i mjekonim të plagosurit, kujdeseshim për pacientët dhe një herë e pyeta të dërguarin e Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem: “A ka ndonjë dëm për secilën nga ne të qëndrojmë në shtëpi nëse ajo nuk ka një hixhab?” Ai tha: Ajo duhet të mbulohet me hixhabin e shoqes së saj dhe duhet të marrë pjesë në vepra të mira dhe në grumbullimet

fetare të muslimanëve”. Kur Umm Atijah erdhi unë e pyeta atë nëse ajo ka dëgjuar atë nga i dërguari i Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem. Ajo u përgjigj: “Po... unë e kam dëgjuar të dërguarin e Allahut të thotë: “Vajzat e reja të pamartuara (virgjëresha) dhe gratë e rritura të cilat shpesh kanë qëndruar të mbyllura ose vajzat e reja të pamartuara (virgjëresha) të cilat shpesh kanë qëndruar të mbyllura dhe gratë me menstruacione duhet të dalin jashtë dhe të marrin pjesë në vepra të mira gjithashtu në grumbullimet fetare të besimtarëve por gratë me menstruacione duhet të mbajnë distancë nga musala (vendi i faljes)”. [I transmetuar nga el-Buhari dhe Muslimi]

Në “Futuh el-Buldan” nga el-Baladhiri është transmetuar që Hafsa bint Umar, radijallahu anhu, ka mësuar të shkruajë, në kohërat e injorancës nga duart e një shkrimareje të njohur si “Shafa el-Adauijah” dhe kur i dërguari i Allahut e martoi Hafsën, ai kërkoi nga Shafa që ta ndihmojë për ta përmirësuar shkrimin e saj. Shafa, e bija e Abdullah el-Adauijah, ajo ka qenë një nga intelektualet më të shquara të xhahilijes dhe një nga të parat që emigroi në Medine. Omeri, radijallahu anhu i preferonte mendimet e saja dhe mesa duket i ka caktuar edhe disa detyra asaj. [Marrë nga el-Isaabah (7/727-728)].

Aisha, radijallahu anhu, ka thënë: “Sa të shkëqyeshme janë gratë e ansarëve, turpi nuk i pengoi ato për të marrë dijen islame”. [I transmetuar nga el-Buhari]

Ne nuk mund të gjejmë një shembull më të mirë sesa Aliu, radijallahu anhu, një figurë e famshme me një dije dhe urtësi të pakrahueshme dhe i cili kishte një lidhje të fortë me të dërguarin e Allahut

salallahu alejhis selam, ai mori një hadith nga një shërbëto e të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, Mejmuna bint Sa’d.

Umm darda, zahidja dhe ekspertja në fikh (jurispondecë islame) ka thënë: “Unë kam marrë dituri rreth çdogjëje që lidhet më adhurimin dhe nuk kam asgjë më të preferuar sesa grumbullimet e dijetarëve dhe diskutimeve të tyre”. [El-Uht el-Muslimah, nga el-Xhauheri, faqe 74]

El-Hafidh ibën Asakir (vdiq 571 hixhri) ishte një nga transmetuesat më të besueshëm të hadithit dhe ai ishte i njohur si “mësuesi i ummetit”. Midis mësuesve dhe shujhëve të tij, ka patur më shumë sesa 80 dijetare femra. A ka patur ndonjë popull në të gjitha kohërat që një burrë të ketë marrë një lloj dije nga më tepër sesa 80 femra? Dikush mund të pyesë sesa sa shumë gra kanë ekzistuar në botë dhe askush nuk ka marrë dije prej tyre, sepse ai nuk ka udhëtuar në pjesën lindore, tek ummeti islam, ai kurrë nuk ka vizituar Egjiptin, Magribin apo Andalusin ku ka patur shumë gra dijetare.

Shumë gra dijetare arritën suksesin më të lartë si dijetare të mëdha, ata ishin mësues dhe tutor të dijetarëve si Imam Shafiut, Imam el-Buharit, Ibën Halikanit dhe Ibën Hibanit.

Nga biografitë e grave dijetare

Këtu është një listë e disa dijetareve femra të cilat ishin të nderuar nga islami dhe kontribuan dhe u përpoqën në konsolidimin e tij:

- Rasti i vajzës së Said bin el-Musejib, babai i saj e martoi atë me një burrë i cili merrte pjesë në ligjëratat e tij. Në mëngjez, pas natës që ata e kryen martesën,

ndërsa ai ishte duke dalur jashtë, ajo i tha: “Ku po shkon?” ai u përgjigj: “Tek vazet e Saidit, për të mësuar”. Ajo i tha: “Qëndro dhe unë do të të mësoi diturinë e Saidit”.

- Studentët vinin tek Imam Maliku dhe i lexonin atij Muvatan e tij atij dhe kurdo që lexuesi bënte një gabim të vogël, vajza e Imam Malikut do të kërciste në derë, atëhere babai i saj do t'i thoshte lexuesit: “Eja prapë, ti ke bërë një gabim”, lexuesi do ta lexonte përsëri dhe do ta gjente gabimin.

- Umm Ali, Tekijah, dijetarja e madhe egjyptiane, babai i saj ishte Ebu Feraxh Ghejt bin Ali, dhe djali i saj ishte Ebu el-Husein Ali bin Fadl, dijetari i gramatikës dhe shkencës kur'anore. Ajo mori pjesë në ligjëratat e Ebu Tahir es-Selefi në Aleksandri dhe ai përmendi dhe e lavdëroi atë në shkrimet e tij.

- Umm el-Hair, dijetarja nga Hixhazi (gadishulli arab), jep sesione konsultative dhe këshilla grave muslimane në Xhaminë e Amr bin el-As, në shekullin e katërt hixhri.

- Në hyrjen e librit “el-Mualim” (Mësuesi) nga Ibën Shnun: “Gjykatësi i madh, Isa bin Miskin i mësonte vajzat e tij dhe mbesat e tij....Ajed ka thënë: “Ai i thërriste ato pas namazit të lkindisë për t'i mësuar Kur'an dhe shkenca të tjera. E njëjtë me këtë, fitimtari i famshëm i Siçilisë, Asad bin Furat, e ka mësuar vajzën e tij derisa ajo arriti standartet më të larta të dijes”.

- El-Imam bin el-Haxh ka thënë: “Është në kohën tonë Sajidi Abu Muhammed gruaja e të cilit mësoi Kur'anin, shkrimet e Shejh Muhammed bin Ebu Zeid dhe gjysmën e el-Mu-utas të Imam Melikut, vajzat e saj ishin po ashtu afër saj në dituri. Nëse kjo ndodhi në kohën tonë

atëhere çfarë duhet të themi për të parët e tanë të drejtë, Allahu qoftë i kënaqur me ta.

- El-Imam Ebu Muslim el-Farahidi, dijetar i madh i hadithit, shkroi rreth 70 gra dijetare.

- Gruaja e El-Hafidh el-Hathaimit, vajza e Shehut të tij El-Hafidh el-Iraki, e ndihmonte atë (burrin e saj) në shikimin e librave të hadithit.

Dijetare të tjera

- Shehda el-Hatibah (shkrimtare), ajo mori pjesë në sesionet e hadithit, në shekullin e gjashtë, moralet e saja dhe reputacioni i saj u përhap shumë larg.

- Kerime bint Muhammed bin Hatim el-Maruzijah, zonja e ministrive, ishte midis transmetuesit më të njohur nga Sahih Buhari dhe shumë dijetarë udhëtuan për tek ajo, duke kërkuar diturinë e saj.

- Zejneb bint Abdullah bin Abdul Halim bin Tejmijah el-Hanbelija, ishte vajza e Imam Sherif Ed-Din Abdullah, vëllaut të Shejhul Islam Ibën Tejmijje dhe gruas së Imam Ebu Muhammed Abdul Vehab bin Salar. El-Hafidh ibën Haxher ka thënë: “Ajo mori dituri në El-Hixhaz dhe vende të tjera, i mbajti sesione hadithi dhe më dha leje të jap mësime”. El-Imam Muhammed bin Nasir ud-Din ed-Dimashki ishte një nga studentët e tij, ai ishte një dijetarë shafi.

- Aisha bint Ahmed bin Abdul Hadi bin Abdul Hamid bin Abdul Hadi bin Jusuf bin Muhammed bin Kudama el-Makdisi, ajo kishte mësuar Sahih el-Buharin. Ibën Haxheri ka transmetuar nga ajo, ajo ka ekzaminuar shumë nga librat që lexonte

dhe në kohërat e më vonshme, ajo u specializua në shkencat e hadithit.

Midis dijetareve të hadithit

Zonja Nafisah bint Muhammed, Zejneb bint el-Kemal dhe midis studentëve të tyre ishte Imam Muhammed bin Sauar el-Sabki. Zejneb bint Meki dhe midis atyre që mësuuan nga ajo ishin el-Hafidh Ahmed bin Beker el-Nablusi, Abdullah bin el-Muhib, Umar bin Muhib dhe shumë dijetarë të tjerë.

Zejneb bint Ebu el-Kasim ishte një dijetare e cila mësonte nga disiplinat e dijetarëve të tjerë, ajo ishte e njohur për diturinë e saj nga Ebu el-Kasim Mahmud bin Umar el-Zamahshari, autori i "El-Kashaf" dhe historiani Shihab ed-Dinë bin Halekan.

Umm Selma bint Ebu Bekër bin Abdullah, ajo ka transmetuar nga babai i saj.

Umm Abdul Uahid, ajo ishte një dijetare e mire, e famshme në fikhun shafi. Ajo mësoi Kur'anin dhe shkencat e tjera.

Fatimah bint Xheucher, midis studentëve të saj ishte el-Hafidh ibën el-Kajjim el-Xheuzijje.

Vajza e el-Shirazit, "Zonja e gjykatësve", midis studentëve të saj ka qenë El-Hafidh Ibën Nasir ud-Din ed-Dimashki dhe gjykatësi Imam Ahmed bin Fadlullah el-Umari.

Zubeida, gruaja e Harun Rashidit, ajo ishte dijetare në fikh (jurisprudencën islame).

Uikaja, ajo ishte një dijetare e madhe në Libi, dijetarë të tjerë e vizitonin atë për të kërkuar diturinë e saj.

Fatimah bint Abbas, Mufti, mësuese, dijetare, zahide dhe muxhahideja. Ajo

posedonte të gjitha këtotribute në kohën e saj, ajo hynte në minber, për t'i këshilluar gratë. Shumë njerëz kanë marrë dobi nga dija e saj sepse ajo ishte një dijetare e madhe në fikh el-Usul. Vajza e saj vazhdoi në gjurmët e saj, duke dhënë ligjërata grave gjatë jetës së nënës së saj dhe pas vdekjes së saj.

Xhelal ed-Din es-Sujuti ka marrë pjesë në shumë sesione ku njerëzit mësonin nga shumë gra dijetare, ai mbaroi librin e tij "Bug'jat el-Vuat" me disa kapituj duke cituar nga shkrimtarja besnike, Umm Hani bint el-Husejn el-Hurini.

Shejh Atije Muhammed bin Selim ka thënë: "Si mësues i El-Ahsa, unë personalisht pashë një kopje të Sunen Ebu Davud me familjen e Mubarakut, me një komentim të bërë nga motra e Salahudin Ejubit. Gjithashtu është e konfirmuar që shumë gra nga shkretëtirat afrikane, veçanërisht nga Mauritania kanë marrë dije në Universitetet islame dhe unë kam dëgjuar vonë që një grua nga Mauritania jep mësim në hadith, Sire dhe gjuhë arabe, në Xhaminë e të Dërguarit të Allahut, në Medine.

Abdullah Afifi ka thënë: "Gratë më të mira në Magrib kanë qenë të njohura për mësimin e leximeve të ndryshme të Kur'anit, transmetimeve të hadithit, fikhut dhe themeleve të tij dhe shkencave të tjera. Ka patur 80 gra që kanë mësuar nga shkrimet e Imam Melik Ibën Enesit, të cilat janë nga koleksionet më të mëdha të hadithit dhe fikhut.

Midis grave të cilat u kualifikuan në studimet islame ishte e nderuara Fatime ez-Zehra, vajza e Muhammed bin Ahmed el-Idrisi, ajo mësoi Kur'anin në leximet (kiraetet) e ndryshme dhe libra të shumtë të fikhut dhe hadithit. Ajo gjithashtu kishte

një njohuri të mirë edhe për shkencat moderne, ajo kurrë nuk e la shtëpinë e babait të saj, për shkak se ajo ishte kualifikuar në duart e babait dhe stërgjyshit të saj.

Abdul Uahid el-Murrahkushi ka thënë: “Në pjesën lindore të Kordobës ka patur një qind e shtatëdhjetë gra të cilat kanë shkruar Kur’anin me dorëshkrimin kufi”.

Këto ishin vetëm pak shembuj nga renesansa shkencore islame dhe pak gjurmë të ndikimit të grave muslimane në atë periudhë. Asnjë popull, në të dyja kohërat ato të hershme dhe moderne, nuk ka patur shembuj të tillë, është urtësia e Allahut, subhanehu ve teala, e cila i ka mbushur ato zemra: “...e kujt i është dhënë urtësia, atij pra i është dhuruar mirësi e madhe”. [el-Bekare:269]

Duhet patur parasysh që gruaja muslimane arriti statusin e lartë edukativ

brenda rregullave specifike islame, të cilat siguruan ambient të pa përzier me burrat, ndërsa merrnin pjesë në sesione (mësim), ajo e ka marrë diturinë e saj pas një perdeje. Pra, ne, nuk i aprovojmë ata që i përdorin këto shembuj të këtyre dijetare të mira muslimane, si fakt për të legalizuar përzierjen me burrat, e cila është shumë e përhapur sot në shoqërinë tonë të sotme. Nuk aprovet sepse kundërshton tekstet e qarta islame dhe bie në kundërshtim me qëllimin sublim i cili është pengimi i të gjitha rrugëve të fitnes dhe joshjes. Ata shembuj ndriçues janë shembuj të qartë rreth pozicionit të edukimit të gruas, aq gjatë sa është e kryer brenda kufijve që Allahu i ka lejuar, për tu përqëndruar mbi dijen që është e përshtatshme për natyrën e saj dhe për të mbrojtur besimin dhe etikën e saja islame.

Dr. Muhammed Ibën Ahmed Ibën Ismail

Marrë nga libri: “Return of Hijab III” botuar nga el-Firdeus Ltd London

Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Një grua e keqe

Disa gra i bëjnë burrat e tyre të mos i pëlqejnë për shkak të paedukatës së tyre dhe fjalëve të këqija. Për shembull, ata përballen me burrat e tyre duke ja përmendur gabimet e tij, qofshin ato fizike, financiare ose anasjellta. Ajo mund t’ja kujtojë atij këmbët e tij ose gjatësinë e trupit, ose për shembull, ta turpërojë atë sepse ai është i varfër apo nuk është i shkolluar. Ajo grua kurrë nuk është një grua që inkurajon. Në vend që të hesht për gabimet e tij, ajo ja përmend ato dhe e nënçmon atë me këte. Ka qenë një grua

e paedukatë e cila kurrë nuk e linte rahat burrin kur vinte në shtëpi derisa ai e la. Ajo ja përmendte gabimet e tij dhe i bërtiste atij shpesh, kështu ai e kërcënoi atë që ai do ta merrte një grua tjetër, kështu që do të gjente rehati. Ajo qeshi dhe i tha atij: “Kush martohet me ty? Ti je i varfër? Nëse ti të më ftoje tani të martohesha me ty nuk do të pranoja”. Ai e pyeti veten: “Edhe nëse unë të mos isha burri i saj, ajo nuk është e lejuar të ma thotë një gjë të tillë, sepse unë jam

musliman. Pasuria dhe varfëria janë nga Allahu dhe kështu edhe krijimi”.

Ai pastaj mori këshillën e një prej shokëve të tij i cili u përpoq t’ia lehtësonte gjërat. Ai i tha: “Unë do të bëj një kontratë fallse martesë për ty me një grua që nuk ekziston dhe t’i thuaji asaj për martesën tënde dhe lavdëroji sjelljet dhe cilësitë e mira të gruas tjetër. Tregoji asaj që dasma bëhet së shpejti dhe tregoja asaj nëse ajo nuk të beson ty”. Ai shkoi prapa shtëpie dhe trokiti në derë që ajo e hap derën si zakonisht dhe ajo e pyeti atë: “farë të sollti kaq herët? Ai i gëzuar dhe lehtë ulet, aty ku ulet zakonisht dhe ajo e pyet prapë: “Pse je kaq i gëzuar sot dhe ke vënë parfum?” Ai i tregoi asaj dhe ajo nuk e besoi atë duke thënë: “Kush do të

martohet me ty? Ti duhet të falenderosh Zotin që unë kam qenë e durueshme me ty”. Ai e la që ajo ta përmend listën e gjatë të gabimeve që ajo ka parë tek ai dhe kur ajo mbaroi ai i tregoi kontratën e martesës. Ajo qau dhe e kuptoi gabimet e saja të mëparshme që kishte bërë me të. Ajo u përpoq të kërkonte ndjesë për sjelljen e saj dhe për të qënurit e paedukatë, por kërkoi që ta divorcinte gruan tjetër. Ai i tha se do të mendonte!

Jahja bin Muadh ka thënë: “Vështro një nga tre situatat me besimtarin: Nëse nuk ke dobi, atëhere mos e dëmto, nëse nuk e bën të lumtur atëhere mos u bë e mërziqshme dhe nëse nuk e falenderon atëhere të paktën mos e ndëshko”.

Abdul Melik el-Kasim
Marrë nga: “Hidrances on the path”
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Si ti ftojme fëmijët tanë në Islam

Thirrja e fëmijëve tanë tek Allahu është prej detyrave më të vështira. Në të njëjtën kohë, mund të jetë dhe një detyrë e lehtë. Vështirësia e kësaj detyre qëndron në seleksionimin e metodave dhe varianteve për arritjen e një rezultati pozitiv. Ndërsa lehtësia e saj qëndron në lehtësinë me të cilën fëmijët mund të influencohen pozitivisht.

Ndërkohë fëmijët janë gjithnjë e më tepër nën ndikimin e zhvillimit teknologjik. Ato reagojnë shumë shpejt ndaj filmave dhe figurave. Këto mund të përdoren në mënyrë pozitive varësisht nga mënyra sesi ia prezantojmë ne fëmijëve.

Për të arritur sukses në këtë, ne kemi nevojë për metoda të caktuara për çdo grup të caktuar moshe. Duhet të jemi të aftë të kuptojmë gjërat që ngjallin interes tek fëmijët prej historisë apo fushave të tjera, në mënyrë që të nxisim tek ato pyetje dhe kureshtje dhe kështu të kenë dëshirë të dijnë më shumë.

Jeta e Pejgamberit, alejhis-selam, mund të përdoret si shembull mjaft i mirë për ti ftuar fëmijët në Islam.

Fëmijët kanë nevojë që në fazat filletare të dijnë atë që është e dobishme për jetën e tyre. Ata kanë nevojë për modele e shembuj të cilët ofrojnë pozitivitet dhe kanë fuqi frymëzuese. Këtë duhet që

fëmijët ta kuptojnë gradualisht. Do të ishte gabim të përdoret frika si metodë e edukimit moral. Ne duhet të tregojmë se Islami në të vërtetë është fe e mëshirës, mirësisë dhe paqes.

Gjithashtu duhet ti njohim rrethanat aktuale. Ne jetojmë në një periudhë ku fëmijët ballafaqohen me sulme të ndryshme ndaj Islamit, të cilat hidhen në shoqëri nga mediat.

Në të njëjtën kohë jetojmë dhe në epokën e zhvillimit marramendës teknik.

Ne duhet që gjatë edukimit të fëmijëve, të marrim në konsideratë dhe kulturën e shoqërisë në të cilën jetojmë. Duhet që gjërat që fëmijët i shohin në shoqërinë ku jetojnë, ti sqarohen atyre në frymën islame duke i bërë të qartë se cilat janë të pranueshme për moralin e sistemin e jetës islame.

Do të ishte e gabuar të nxisim konfliktin mes mësimëve të Islamit dhe normave shoqërore. Përkundrazi duhen nxitur fëmijët të arrijnë në konkluzione personale duke i ndihmuar ato të kuptojnë çfarë është e mirë dhe çfarë është e keqe. Në këtë proces nuk duhet ti nënvlerësojmë fëmijët duke menduar se nuk janë të aftë të arrijnë në konkluzion të saktë mendor. Në fakt është krejt e kundërta, aftësia e të menduarit zhvillohet tek fëmijët shumë herët.

Kjo do të thotë se ne nuk duhet ti imponojmë patjetër idetë tona fëmijëve sipas këndvështrimit tonë. Por duhet studiuar me kujdes këndvështrimi i fëmijëve, duhen nxitur që të bëjnë pyetje dhe të kërkojnë përgjigjet.

Mendoj se është shumë pozitive ti mësojmë fëmijëve rreth jetës së shokëve të Pejgamberit, alejhis-selam, dhe mënyrës sesi ata janë sjellur me fëmijët dhe sesi kanë jetuar fëmijët në Islam.

Nëse i prezantojmë diçka fëmijëve, duhet ta bëjmë këtë në mënyrë të besueshme e serioze. Shpeshherë mund të jetë shumë e vështirë të ndryshojmë bindjen që ka krijuar fëmija rreth diçkaje. Fatkeqësisht shumë njerëz mendojnë se fëmijët e ndryshojnë lehtë bindjen e tyre dhe mund të drejtohen pa vështirësi në drejtimin e dëshiruar. Studimet e bëra në shkollat fillore tregojnë të kundërtën.

Mendoj se për këtë arsye, duhet filluar herët me mësimin e fëmijëve. Megjithatë me keqardhje konstatohet se shumë prindër nuk janë të aftë të merren me fëmijët qoftë edhe në mënyrë të përgjithshme. Është shumë e rëndësishme të mësohet diskutimi i çështjeve islame me fëmijët.

Fëmijët janë të lindur me pastërtinë shpirtërore dhe janë të gatshëm natyrisht të njohin Allahun Krijuesin dhe njëshmërinë e Tij. Në të vërtetë është ambjenti në të cilin rriten që ka ndikim të madh tek fëmijët dhe luan rol të rëndësishëm në formimin e tyre të mëvonshëm fetar.

Lusim Allahun e Plotfuqishëm të na bekojë me sukses dhe udhëzimi në punën tonë edukative. Allahu e bekoftë cdo hap që bëjmë për ti ftuar të tjerët tek rruga e Tij.

Abdul Aziz bin Al Garib
Profesor në Universitetin Islam el-Imam
Marrë nga: islamtoday

Aisha, radijallahu anha

Gruaja e parë muslimane që duhet përmendur është padyshim Aishah, radijallahu anha, gruaja e të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, vajza e Ebu Bekër es-Sidikut, radijallahu anhu. I Dërguari i Allahut vdiq ndërsa ajo ishte ende nëntëmbëdhjetë vjeçe megjithatë dija e saj u përhap afërsisht në çdo vend mbi tokë. Ajo, radijallahu anha, ishte një transmetuese e famshme e haditheve të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, dhe askush nuk ka transmetuar më shumë se ajo dhe Ebu Hurejre, megjithatë ajo ishte shumë më e saktë sesa ai, radijallahu anhu.

Ez-Zuheri ka thënë: Nëse dituria e Aishes, radijallahu anha, do të krahasohej me të gjitha gratë, e saja do të ishte më e mira”

A'ta ka ka thënë: “Aisha, radijallahu anha, ishte një nga personat më të ditur midis njerëzve dhe më e mira për të dhënë opinionet masave”.

Ebu Umar Abdul Bari ka thënë: Ajo (Aisha, radijallahu anha) ishte i vetmi person i kohës së saj të shkëlqente në tre shkenca, fikh-jurispundencë islame, shkencat mjekësore dhe poezi”.

Musa bin Talha, radijallahu anhu, ka thënë: “Unë nuk kam parë askënd më orator sesa Aisha, radijallahu anha”.

Ebu Musa el-Ashari ka thënë: “Ne, sahabet e të dërguarit të Allahut kurrë nuk e pyetnim Aisha-n, radijallahu anha, rreth një tradite, përse i përket diçkaje që ne ishim në dyshim, pa e parë se ajo kishte disa njohuri për to”. [I transmetuar nga et-Tirmidhiu]

Mesruku ka thënë: “Unë kam parë dijetarët e mëdhenj midis sahabeve të dërguarit të Allahut duke e pyetur atë rreth el-faraid (obligimeve fetare)”.

Ajo, radijallahu anha, gjithashtu ka përmendur nga Shejh Ebu Is'hak el-Shirazi në Tabakat e tij, midis një numri të sahabeve dijetarë. Përse i përket Ibën Hazmit kur ai bëri listën e emrave të sahabeve të cilët transmetuan fetvatë (verditet islame) përse i përket urdhërave, ai vendosi Aisha-n, radijallahu anha, në krye të listës së të gjithë sahabeve, radijallahu anhum.

Ajo, radijallahu anha, ishte midis dijetarëve të cilët dhanë gjykimin e tyre personal (ixhtihad) të disa teksteve ligjore dhe ishte shumë influencuese dhe efektive në principet themelore të fesë islame. Ajo, radijallahu anha, shkëlqente në lexim dhe vetëm pak sahabe të të dërguarit të Allahut e kishin këtë aftësi. Shumë nga sahabet i referoeshin korrigjimeve të saja dhe shënimeve të saja përse i përket vetë gjytimeve të tyre.

Gratë e vizitonin atë në shtëpinë e saj për të marrë nga diaj e saj dhe garët tjera të të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem, shkëmbejnë me Aisha-n, radijallahu anha, detyrën e përhapjes së islamit midis muslimanëve. Ato kanë transmetuar shumë hadithe (thënje, vepra ose përskrime të të dërguarit të Allahut, salallahu alejhi ve sel-lem) dhe ka shumë interpretime të vetë atyre rreth fikhut të këtyre haditheve. Ata ia tregonin burrave rreth diturisë që kishin marrë, prapa perdeve, ashtu siç Allahu ka

thënë: "E kur kërkoni prej tyre (grave të Pejgamberit) ndonjë send, atë kërkoheni pas

perdës". [el-Ahzab :53]

Dr. Muhammed Ibën Ahmed Ibën Ismail
Marrë nga libri: "Return of Hijab III" botuar nga el-Firdeus Ltd London
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Ebu Hanife

Ebu Hanife ishte i lindur në Kufa në 80/699 ku ai kaloi pjesën më të madhe të jetës së tij. Kufa ishte një nga qytetet më të mëdha të Irakut në atë Kohë.

Iraku kishte shumë fe, sekte dhe besime të ndryshme të civilizimeve të lashta. Iraku u bë kazani i përzjerjes së të gjitha racave të ndryshme të cilat do të përballëshin me besimet e tyre të ndryshme. Ebu Hanife gjatë rinisë së tij do të merrej me këto sekte të ndryshme megjithëse gjatë rinisë së tij përqëndrimi i tij ishte në tregëti. Ai ishte një tregtar mëndafshi i cili ndiqte gjurmët e të atit të tij.

Ebu Hanife kujdesej për paraqitjen e tij e cila raportohet të ketë qenë e mirë. Ai gjithmonë vishte rrobat më të mira. Ebu Jusufi (studenti më i madh i Ebu Hanifes) ka thënë: "Ebu Hanife kujdesej edhe për rripat e sandaleve kështu që ai kurrë nuk shihej me një rrip të këputur"

Ebu Hanife ishte shumë i shqetësuar me gjendjen e shokëve të tij. Një herë ishte në një grumbullim dhe një nga shokët e tij kishte veshur një rrobë të vjetër. Ai i ka kërkuar atij të priste derisa të gjithë u larguan. Kur ata u larguan ai i kërkoi atij ta marrë sexhaden dhe ate çfarë ishte nën të. Njeriu gjeti 1000 dirhemë. Ebu Hanife i ka thënë: "Merri këto dirhem dhe ndryshoje gjendjen tënde me to". Njeriu ka thënë: "Unë jam i pasur dhe unë nuk kam nevojë për to". Ebu Hanife i ka thënë atij: "A e ke dëgjuar hadithin, Allahu do që të shohë gjurmët e begatisë së tij të duken tek

robi i tij? Për këtë arsye ti duhet ta ndryshosh gjendjen tënde".

Ebu Hanife udhëtonte shumë dhe ka shkuar në haxh shumë herë.

Ebu Hanife ka thënë: "Një ditë unë isha duke ecur me Esh-Shabin i cili ishte i ulur. Ai më tha: "Ku je duke shkuar? "Unë iu përgjigja "unë jam duke shkuar në treg". Ai tha: "unë nuk e frekuentoj tregun, unë shkoj tek dijetarët për të dëgjuar". unë i thashë atij: "Unë rrallë i frekuentoj ata". Ai më tha: "Mos u bëj i pa vëmendshëm. Ti duhet të marrësh dije dhe të ulesh me dijetarët. Unë shoh zgjuarsin dhe energjinë tek ti". Ajo ka ndikuar në zemrën time dhe unë pushova së frekuentuari tregjet dhe fillova t'i kthehem dijes dhe Allahu më bëri të kem dobi nga çfarë ai më tha". [Virtytet e Ebu Hanifes, el-Mekki, faqe 59]

Pas kësaj këshille Ebu Hanife do ti vizitonte dijetarët më shpesh se që shkonte për në treg.

Ebu Hanife nga fitimi i tij i përvitshëm do të jepte për nevojat e dijetarëve, për ushqimet e tyre, rrobat e tyre dhe nevojat e përgjithshme të tyre. Ai pastaj do t'i jepte fitimin e mbetur dhe do ti thoshte atyre: "Bleni çfarë keni nevojë dhe vetëm Allahun falenderoni. Unë nuk ju kam dhënë asnjë gjë, është thjeshtë një begati e Allahut mbi ju". [Historia e Bagdadit, faqe 360]

Është thënë se Ebu Hanife e ka lexuar Kur'anin shtatë herë gjatë Ramazanit dhe është thënë që ai e ka mësuar Kur'an nga

Imam Asim një nga recituesit e Kur'anit metoda e të cilit është e regjistruar si njëra nga të shtatë mënyrat e recitimit.

Stërgjyshi i tij takoi Aliu kur ai ishte një fëmijë dhe i ka dhënë Aliut disa faludhaxh (një ëmbëlsirë)... Stërgjyshi i tij ishte skllavëruar nga Benu Thejb në pushtimin arab të rajonit por është liruar më vonë. Ai ishte persian me origjinë.

"Nëse maxhoranca e fikhut të cilin Ebu Hanife ra në kontakt ishte nga klientë të fiseve arabe. Shumë prej njerëzve të mësuar të kësaj periudhe ishin student të sahabeve të pejgamberit, alejhis-selam. Kuptimi i këtij hadithi është që ndërsa shumë persian ishin studentë të sahabeve ata nuk ishin vetë sahabe. Dhe për këtë arsye është dëshmuar që edhe megjithëse një person nuk është sahabe i pejgamberit, alejhis-selam, ai personi prap është i aftë për të fituar dituri.

Në kohën e Ebu Hanife-s, kishte tre lloje tubimesh dije në të cilat dija mund të arrihej. Ato ishin mbi Usulin (themelet e metodës), për hadithet e Pejngamberit, salallahu alejhi ve sel-lem, ku diskutoheshin dhe ishte jurisprudenca islame nga Kur'ani dhe Sunneti ku bieshin fetva dhe u diskutuan. Ebu Hanife vendosi të studionte fikh (jurisprudencë islame) pasi kishte pasur diskutime të gjata rreth sekteve dhe pasi kishte mësuar hadithe.

Ebu Hanife ka jetuar nën qeverisjen Emevite për 52 vjet dhe nën qeverisjen Abaside për 18 vjet.

Ibën Hubejra guvernatori i Irakut i kërkoi Ebu Hanifa-s të bëhej gjykatës por ai vazhdimisht refuzoi. Si rezultat ai është rrahur derisa koka e tij ishte e enjtur dhe frymëmarrja iu vështirësua. Ai as nuk u ankua dhe as nuk ka qarë derisa atij i është treguar që nëna e tij ishte duke vuajtur nga ajo çfarë ishte duke i ndodhur atij, ku sytë e tij u mbushën me lot për dëmbshurinë e ndjenjave të saja. Pas kësaj

ai u largua në Mekë dhe kërkoi strehim atje derisa Abbasidët erdhën në fuqi.

Halifi el-Mensur i Abbasidëve do ta mbështeste Ebu Hanifen duke i dhënë atij dhuratat megjithatë Ebu Hanife do t'i refuzonte me sjellshmëri.

Njëherë el-Mensuri dhe gruaja e tij kishin një mosmarrëveshje. Ai e pyeti atë kë ajo donte të arbitronte për tu përpjekur dhe për të zgjidhur mosmarrëveshjen? Ajo i është përgjigjur: "Ebu Hanifen. Ebu Hanife u thirr. Halifi i tha: "Ebu Hanife kjo grua e lirë ka një mosmarrëveshje me mua. Më jep mua të drejtën time kundër saj". Ebu Hanife tha: "Le të flasë Emir el-Muminini" Ai e pyeti: "Ebu Hanife sa gra mund një burrë të martojë në një kurorë?". "Katër" ai u përgjigj. Sa robëresha është i lejuar të ketë? "Aq shumë sa ai të ketë dëshirë" ai u përgjigj. Ai pastaj pyeti "A është e lejueshme të thuhet diçka ndryshe nga kjo?". Ebu Hanife iu përgjigj "Jo". Halifi i tha gruas "A e dëgjoje verdiktin (fetvan). Por Ebu Hanife vazhdoi të thotë: "Allahu e ka lejuar këtë për njerëzit e drejtë. Nëse megjithatë ndokush nuk është i drejtë ose frikësohet që nuk do të jetë i drejtë ai duhet të martojë vetëm një (grua). Allahu i madhëruar thotë: "Në qoftë se frikoheni se nuk do të jeni të drejtë ndaj bonjakëve, atëherë martohuni me ato gra që ju pëlqejnë; me dy, me tri e me katra. E nëse i frikoheni padrejtësisë (ndaj tyre), atëherë vetëm me një, ose (martohuni) me ato që i keni nën pushtetin tuaj (robëreshat). Ky (përkufizim) është më afër që të mos gaboni". [en-Nisa : 3]

Kështu ne duhet të ndikim këshillat e Allahut dhe të kemi frikë dënimit e Tij. Halifi qëndroi i heshtur një kohë të gjatë. Ebu Hanife u largua. Kur ai arriti shtëpinë e tij gruaja e halifit i dërgoi atij një shërbëtorë me para, rroba, një robëreshë dhe një gomar egjiptian. Ebu Hanife e refuzoi dhuratën dhe i ka thënë shërbëtorit "Jepi për-

shëndetjet e mia gruas së halifit dhe thuaji asaj që dhurata rrezikon besimin tim. Unë e bëra atë (fola të vërtetën) për hir të Allahut dhe duke mos dashur asgjë nga askush".

Një herë Hasan el-Basri nxori një fetva. Ebu Hanife tha "Hasani ka gabuar". Një njeri i tha Ebu Hanife-s "Ti thua se Hasani ka gabuar, bir bushtre". Ebu Hanife nuk është kuqur as nuk është bërë i zemëruar. Ai ka thënë: "Uallahi, Hasani ka gabuar dhe Abdullah Ibën Mesudi ishte korrekt". Ebu Hanife shpesh thoshte: "O Allah nëse ndokush është i mërzitur nga unë zemra ime është e hapur".

Një herë Ebu Hanife ishte duke debatuar dhe një person i ka thënë atij "Bidatçi! I dalë nga feja". Ai i është përgjigjur "Allahu të faltë, Allahu e di se unë nuk jam i tillë. Unë nuk jam kthyer nga Ai deri nga ai moment që e kam njohur dhe unë shpresoj për faljen e Tij dhe i frikësohem vetëm ndëshkimit të Tij". Ebu Hanife ka thënë: "Nëse ndonjë injorant thotë diçka për mua atëhere unë e kam falur. Përsa i përket njerëzve të dijes të cilët thonë dicka për mua ata janë gjynahqarë".

Ebu Hanife ka thënë: "Dije që vepra (të mira) ndjek dijen mu sikur gjymtyrët ndjekin syrin. Një vepër e vogël me dije është shumë më e dobishme sesa shumë vepra (të mira) me injorancë. Në shkretëtirë një furnizim i vogël me udhëzim është shumë më i nevojshëm sesa shumë frunizim pa udhëzim. Ajo është sikur ajo që ka thënë Allahu i madhëruar: "Thuaj: "A janë të barabartë ata që dinë dhe ata që nuk dinë? " Po, vetëm të zotët e mendjes marrin mësim". [Zumer : 9]

Ebu Hanife ka jetuar në Kufe e cila ishte një rajon i shiave. Atje ai ka takuar imamët e shiave të kohës së tij si Zejd Ibën Ali, Muhammed el-Bekir, Xhafer es-Sadik dhe Abdullah Ibën Hasan; ende Ebu Hanife ka mbajtur qëndrimin e tij të lartë për sahabet.

Ibën Haxheri ka thënë: "Fama e një njeriu në të kaluarën është e treguar nga mosmarrëveshja e njerëzve përse i përket atij. A nuk shikoni kur Aliu vdiq ishin dy grupe një i cili e donte shumë dhe tjetri i cilin e urrente shumë? "[el-Hajrat el-Hisan]

E njëjta mund t'i aplikohet Ebu Hanife-s. Kishte disa të cilët ishin partizan drejt tij duke e vendosur në rangun e profetit dhe në ekstremin tjetër ishin ata që e akuzonin për heretik. Këto diskutime ndodhën që kur Ebu Hanife ishte gjallë.

Një herë el-Evzai fakihu i Sirisë i ka thënë Ibën el-Mubarakut "Kush është ky bidatçi i cili ka dalë nga Kufe, i quajtur Ebu Hanife? Ibën Mubarak nuk i është përgjigjur atij por por filloi t'i përmente disa pyetje të vështira dhe sesi t'i kuptonte ato dhe sesi të jepte fetva përse i përket atyre. Ai pyeti: "Cili i ka dhënë këto fetva? "Ai iu përgjigj "Një shejh të cilin e kam takuar në Irak? "El-Evzai ka thënë: "Ky është një shejh i nderuar. Shko dhe merr prej tij". Ai u përgjigj "është Ebu Hanife". Pas kësaj el-Evzai e takoi Ebu Hanife-n në Mekë dhe diskutoj pyetjet të cilat Ibën Mubaraku i kishte ngritur. Ai i ka hetuar ato. Kur është larguar nga Ebu Hanife el-Evzai i ka thënë Ibën el-Mubarak "Unë e kam zili për diturinë dhe inteligjencën e atij njeriu. Unë i kërkoj falje Allahut. Unë isha në një gabim të madh. Shko e mëso tek ai burrë. Ai nuk është sikur thonë për të". [el-Hajrat el-Hisan faqe33]

Gjatë shekullit të katërt hixhri debatet midis mbështetësve të tij dhe kundërshtuesve të tij u shtuan me diskutime në shtëpi dhe xhamia. Ditë të tëra do të shpenzoheshin në diskutime rreth medhhebit të tij. Ishte gjatë kësaj kohe që pjesa më e madhe e biografive të imamëve u shkruan shpesh duke i mbivlerësuar ata për t'iu kundërvënë sulmeve ndaj tyre.

Ebu Zehra

Marrë nga: versioni i shkurtër i librit "The Four Imams" Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Agjërimi në muajin Shevval

Imam Muslimi transmeton nga Ebu Ejub El-Ensariu, radijall-llahu anhu, i cili tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Kush agjëron Ramazanin, pastaj e përcjell me agjërimin e gjashtë ditëve të Shevvalit, i regjistrohët sikur të kishtë agjëruar tërë vitin”. (Muslimi).

Në bazë të këtij hadithi shumica dërmuese e dijetarëve islam e preferojnë agjërimin e këtyre ditëve që pasojnë pas muajit të Ramazanit.

Dijetarët që e kanë preferuar agjërimin e këtyre ditëve kanë disa mendimi rreth mënyrës se si të agjërohen këto ditë:

1- Disa thonë se është e pëlqyeshme që të agjërohen në fillimin e muajit edhe ate rend një pas një. I këtij mendimi është Imam Shafiu dhe Ibën Mubareku.

2- Të tjerët kanë thënë se nuk është me rëndësi a i agjëron rend, ditë pas dite ose i ndanë gjatë tërë muajit. I këtij mendimi është Imam Ahmedi dhe Vekiu.

3- Nuk preferohet agjërimi menjëher pas ditëve të bajramit, sepse janë ditë të ushqimit dhe pijes, por agjërohet tre ditë para ditëve të bardha dhe tre ditë pas tyre. I këtij mendimi është Muameri dhe Abdur-Rezaku.

Mirëpo shumica e dijetarëve janë të mendimit se nuk ka ndonjë pengesë nëse fillohet me agjërimin e këtyre ditëve që nga dita e dytë e fitër bajramit. (shiko: Letaiful-Mearif, fq. 390- 391)

Dijetarët kur kanë folur për shpërblimin që e fitojmë me agjërimin e gjashtë ditëve të Shevvalit kanë thënë: “Nëse e agjërojmë mu-

ajin e Ramazanit, i cili i ka tridhjet ditë, nëse këto ditë i shumëzojmë me dhjetë, atëherë dalin treqind ditë, e kur tia shtojmë këtyre ditëve edhe gjashtë ditët e shevvalit të shumëzuar me dhjetë, del treqind e gjashtëdhjet ditë. Edhe pse sipas kalendarit lunar, viti i ka treqind e pesëdhjet e pesë ditë.

Disa e kontestojnë këtë duke thënë se disa herë muaji i Ramazanit mundet me qenë njëzet e nëntë ditë. Mirëpo ata u përgjigjen duke u thënë se në këtë rast me rëndësi është vlera e këtyre ditëve dhe e zakonshmeja.

Këtë e thonë duke u mbështetur na hadithin e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem: “Dy muajtë e bajrameve nuk pakësohen: Ramazani dhe Dhil-Hixhxeja”. (Buhariu dhe Muslimi).

Dijetarët kanë thënë, nuk janë të mangëta në vendim edhe pse janë të mangëta në llogari, ose zakonisht janë të plota, e rrallë herë janë të mangëta. (Xhamiul-Usul; 6/ 283).

Dobitë nga agjërimi i këtyre ditëve

Vazhdimi i agjërimin të këtyre ditëve pas Ramazanit ka shumë dobi. Në vijim do t'i përmendim disa prej tyre:

1- Agjërimi i këtyre ditëve pas Ramazanit të mundëson të fitosh shpërblimin e agjërimin të tërë vitit, siç treguam më lartë.

2- Agjërimi i Shevvalit dhe Shabanit është sikurse falja e sunneteve para dhe pas namazeve farz. E me këtë plotësohet mangësia që ndodh gjatë faljes së farzeve, sepse farzet në ahiret plotësohen me veprat tona vullnetare.

3- Vazhdimi i agjërimit pas Ramazanit është shenjë se All-llahu e ka pranuar agjërimitin e Ramazanit, sepse kur All-llahu e pranon nga robi ndonjë vepër, i mundëson që ta bëjë edhe një vepër tjetër të mirë pas sajë. Siç kanë thënë disa dijetarë: “shpërblimi i një të mire, është një e mirë pas sajë, ai që e vepron një vepër të mirë dhe pastaj e pason me një vepër tjetër të mirë, kjo është shenjë se All-llahu ia ka pranuar këtë të mirë, e nëse pas ndonjë vepre të mirë ka bërë një vepër të keqe, kjo është sinjal se All-llahu ia ka refuzuar atë vepër të mirë”.

4- Agjërimiti i Ramazanit shkakton shlyerjen e mëkateve që janë bërë më herët, kurse shpërblimin e marrin në ditën e fitër bajramit, e cila është dita e shpërblimeve dhe dhuratave. Andaj agjërimiti pas këtyre ditëve është falënderim për këto dhunti, sepse nuk ka dhunti më të madhe se sa shlyerja e mëkateve. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, falej aq shumë derisa iu ënjtën këmbët. I thanë: pse lodhesh kaq shumë, kur All-llahu ti ka falur mëkatet që i ke bërë dhe që do ti bësh? Tha: “A nuk duhet të jem rob falënderues”. (Buhariu dhe Muslimi).

All-llahu, subhanehu ve teala, i ka urdhëruar robërit e Tij që ta falënderojnë për dhuntinë e agjërimit të Ramazanit duke e publikuar përmendjen e Tij, duke thënë: “...Që të plotësoni numrin, ta madhëroni All-llahun për atë se u udhëzoi dhe që të falënderoni”. (El-Bekare: 185).

Nga falënderimi i robit për Zotin që i ka mundësuar ta agjërojë Ramazanin, i ka ndihmuar gjatë agjërimit dhe ia ka falur mëkatet, është që pas ditës festive, të agjërojë sërish.

Disa adhures nga gjeneratat e para të devotshme (selefus-Salih) kur arrinin sukses për tu ngritur natën që të falin namaz nate, ditën që vijonte e agjëronin në shenjë falënderimi ndaj All-llahut për këtë ndihmesë.

Kur e pyetnin Vuhejb ibën Verdin për shpërblimin e ndonjë vepre të mirë, siç është tavafi, ose diç tjetër, u thoshte: Mos pyetni për shpërblimin, por pyetni për falënderimin që duhet ta bëjë njeriu, të cilit i është mundësuar ky adhurim, që tia shton suksesin dhe dhe ta ndihmojë në këtë adhurim.

Çdo dhunti që All-llahu ia ka dhënë besimtarit, qoftë e kësaj bote ose e ahiretit duhet të falënderohet. Vetë falënderimi është dhunti tjetër për të cilën sërish duhet falënderim, po edhe falënderimi i tretë është dhunti e cila sërish kërkon falënderim, e kështu me rradhë. Andaj, besimtari asnjëher nuk mundet arrijë kulmin e falënderimit. Për këtë dijetarët kanë thënë: “Realiteti i falënderimit është pranimi se je i paaftë për ta falënderuar”. (Letaiful-Mearif, fq. 395).

Nëse dhuntinë e agjërimit të muajit të Ramazanit e pasojmë me mëkate, kjo është përbuzje e dhuntive të All-llahut.

Ai që e fillon agjërimitin e Ramazanit me nijet që pasi të përfundon Ramazani sërish të kthehet në mëkatet, le ta dije se agjërimiti i tij është i refuzuar dhe dera e Mëshirës është e mbyllur përpara tij.

5- Veprat që i ka bërë besimtari gjatë Ramazanit nuk përfundojnë me përfundimin e Ramazanit, ato mbesin derisa të jetë gjallë robi.

Disa njerëz gëzohen me përfundimin e Ramazanit, sepse u ka ardhur rëndë agjërimiti dhe janë mërzitur nga ditët e gjata e tij. Ky njeri e ka vshtirë të kthehet me të shpejtë në agjërimit. Kurse ai që e fillon agjërimitin me kalimin e ditës së bajramit, kjo tregon vullnetin që e ka për të agjëruar dhe se nuk e ka lodhur agjërimiti e as që e ka mërzitur.

I kanë thënë Bishrit: Disa njerëz shumë bëjnë adhurime gjatë Ramazanit. Tha: sa të këqinjë janë ata të cilët nuk i njohin obligimet e tyre ndaj All-llahut vetëm se në Ramazan. I

mirë është ai që gjatë tërë vitit bënë adhurime dhe përpjeket në këto adhurime.

Shibliun e kanë pyetur: cili muaj është më i mirë, Rexhebi ose Shabani? Ai ka thënë: Bëhu njeri i lidhur për Zotin e jo për Shabanin. (Letaiful-Mearif, fq. 396).

Nëse dëshirojmë të dimë praksën e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, në adhurime, këtë më së miri na e tregojnë këto hadithe: E kanë pyetur Aishen, radijall-llahu anha: A e veçonte Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ndonjë ditë me adhurim? Ajo tha: “Jo, veprat e tija ishin të vazhdueshme”. (Buhariu dhe Muslimi).

Thoshte: “Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, nuk shtonte as në Ramazan e as jashta Ramazanit ma shumë se njëmbëdhjet rekate”. (Buhariu dhe Muslimi).

Pastaj porosia e madhe e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem: “Veprat më të dashura te All-llahu janë ato të vazhdueshmet, edhe në qoftë se janë pak”. (hadith sahih).

Vepra e besimtarit nuk përfundon

Vepra e besimtarit nuk përfundon derisa nuk përfundon ymri i tij.

Hasan Basriu, rahimehull-llah, thotë: “All-llahu, subhanehu ve teala, nuk i ka caktuar afat veprës së besimtarit përveç vdekjes”, pastaj lexoi ajetin: “Dhe adhuroje Zotin tënd deri të vijë ty e vërteta (vdekja)”. (El-Hixhr: 99).

Këto vite, muaj, ditë dhe netë janë masë matëse e exheleve dhe kohë e veprave, pastaj me të shpejtë kalojnë dhe të gjitha përfundojnë. Kurse ai që i ka shpikur, i ka krijuar dhe i ka veçuar me vlera është i Përhershëm, nuk kalon, i Vazhdueshëm nuk ndryshon. Ai në të gjitha kohërat është Një Zot dhe kontrollor e dëshmitar i veprave të robërve. I lartësuar qoftë All-llahu i Cili i rro-

tullon në kohë të ndryshme mes detyrave e shërbimeve, që të lëshon mbi ta dhuntitë më të vlefshme dhe të sillet me ta me bujarinë dhe fisnikërinë kulminante. Pasi që përfunduan tre muajtë e ndershëm, që fillojnë me muajine parë prej muajve të shenjtë (eshhuril-hurum), e përfundojnë me muajin e agjërimit, pas tyre vijojnë tre muajtë e haxhxit. Nëse ai që agjëron dhe e kalon këtë muaj në namaz i falen mëkatet që i ka bërë më herët, ashtu edhe ai që e kryen haxhxin, e nuk fol fjalë të ndyta dhe nuk bën mëkate, kthehet nga haxhxi i pastër nga mëkatet sikurse në ditën që e ka lindur nëna. Besimtari çdo moment që e kalon nga jeta e tij, në atë çast ka obligime, detyra, shërbime dhe adhurime. Muslimani rotullohet mes këtyre detyrave dhe i afrohet All-llahut me to, nën shpresë dhe frikë. (Letaiful-Mearif, fq. 398).

I dashuruari në All-llahun, nuk lodhet duke u afruar me vepra vullnetare te Zoti i tij dhe asgjë tjetër nuk shpreson përveç afërsisë dhe kënaqësisë së Tij.

Çdo kohë që e boshatisë besimtari nga adhurimet ndaj Zotit të tyre, e ka të humbur, çdo orë në të cilën është i shkujdesur nga përmendja e All-llahut, në ditën e Kijametit do të bëhet pishman. Vaj për kohën që nuk e kalon në adhurime dhe që nuk kalohet në shërbime ndaj Tij!

Shenjat e pranimit të një vepre

Kush e kryen një adhurim, shenjë e pranimit të tij është ta ndërlihdë me një adhurim tjetër, kurse shenjë e refuzimit është ta pason me mëkat. Sa e mirë është e mira e cila vjen pas të keqes, e cila e shlyen ate. Kurse ma e mirë se kjo është e mira, të cilën e pason një e mirë tjetër.

Bekir Halimi (Botuar në Alblislam nr. 16)

Sadakatul-Fitr

Zekatul Fitri (Sadakatul-Fitri) në Ramazan është i emërtuar ashtu ngase shkak për të është "Fitri"-bajrami dhe lidhja me të është lidhje e gjërës me shkakun e saj. Argument për obligimin e tij është Kur'ani, Sunneti dhe Ixhmaja.

Allahu thotë: "ka shpëtuar ai që e pastron"

thuan disa nga selefi se fjala "tezekka" në këtë ajet ka të bëjë me nxerjen e zekatul-fitrit.

Poashtu hyn në përgjithshmërinë e ajetit: "dhe jepni zekatin"

Kurse në sahihejn (Buhari dhe Muslim) dhe në librat tjera të hadithit: "Resulullahu, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, e ka bërë farz sadakatul-fitrin një sa' (katër grushta) gru ose një sa' shirija, qoftë i vogël ose i madh, burrë ose grua, i lirë ose rob."

Dhe është treguar nga më shumë se një dijetar për ixhmanë e muslimanëve në obligimin e nxjerjes së tij.

Zekatul-fitri është vaxhib për çdo musliman, qoftë i vogël ose i madh, burrë ose grua, i lirë ose rob nga hadithi që e transmeton Ibën Omeri, radijall-llahu anhu, e që e përmendëm më parë.

Poashtu në këtë hadith është caktuar edhe sasia e caktuar për çdo person; pra një sa' (katër grushta) si dhe lloji nga ajo që më tepër ushqehen njerëzit në atë vend qoftë ajo gru, shirija, hurma, ullinj apo tjetër.

Sikur që në këtë hadith na është treguar edhe për kohën e dhënies së tij; Zekatul-fitri nxiret ditën e Bajramit para se të falet namazi i Bajramit, ashtu që koha më e mirë për dhënien fillon prej pas akshamit të natës së bajramit deri sa të falet namazi i Bajramit mirëpo mundet të jepet edhe para kësaj dite (një ose dy ditë), transmeton Buhariu, rahimehullah, se sahabet e kanë dhënë edhe një ditë ose dy ditë para dhe kjo është me ixhma nga ata.

Dhënia e Zekatul-fitrit ditën e Bajramit para se të falet namazi i Bajramit, nëse i kalon ajo kohë atëherë obligohet ta japë ate si kompenzim, nga hadithi i ibën Abbasit:

"Kush e jep ate para namazit ajo është sadaka e pranuar, dhe kush e jep pas namazit ajo është një sadaka prej sadakave"

dhe i njëjti ka bërë mëkat me vonimin e dhënies nga koha e caktuar ngase ka vepruar në kundërshtim me urdhërin e Resulull-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Muslimani e jep për vehte dhe për ata që ai i furnizon nga gratë dhe farefisi si pasojë e përgjithshmërisë së fjalës së Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem: "jipne Fitrin për ata që i mbani me pasuri"

Preferohet dhënia për fëmijën e palindur që është ende në bark të nënës, për shkak se Othmani, radijall-llahu anhu, ka vepruar ashtu.

Nëse ai që e ka obligim tjetër kush dhënien e fitrit për te e nxjerr nga ai që e ka obligim këte pa lejen e tij, është e lejuar, ngase kjo i është bërë obligim i parë atij kurse ai tjetri është

zëvendësim dhe jo bazë. (shembull; gruaja të jape fitrat për vete, nga malli i burrit pa lejen e tij sh.r.) Nëse një person i jep fitrat për dikend që nuk e ka obligim dhënien për te, lejohet nëse është me lejen e tij kurse pa leje prej vehte personit, nuk lejohet. (shembull; të japish fitrat për motrën ose bijën e martuar sh.r.)

Për ate që e ka obligim dhënien e fitrave për tjetrin duhet dhënë për vehte dhe për tjetrin në vendin ku gjindet edhe nëse ai tjetri është në vend tjetër.

E pamë të rrugës të japim këtu disa fjalë mbi llojin e asaj që jipet për fitra nga Ibën Kajjimi rahimehullah i cili thotë: “dhe këto ishin ushqimi më i shpeshtë në Medine, dhe vendet dhe krahinat ku ushqimi është tjetër, atyre u takon të japin një sa'a nga ai ushqim. Dhe nëse ushqimi nuk është nga grurërat sikur qumështi, mishi dhe peshku; duhet të japin fitart e tyre nga ushqimi që kanë në ate vend, çfarëdo lloji qoftë ai. Kjo është fjala e xhumhurit (shumica e dijetarëve) dhe është e drejtë që nuk lëviz dot. Pra lejohet edhe dhënia miell edhepse hadithi nuk e cekë ate, kurse sa i përket dhënies së ushqimit të gatshëm ose bukës ajo edhepse mundet me qenë më e dobishme për të vobektit, nga shkaku i rëndësisë dhe ngase nuk qëndron gjatë kohë, mund që drithërat të jenë më të dobishme për ta ngase qëndrojnë më gjatë”

Sa i përket dhënies së fitrave në vlerën e ushqimit, të jipet të holla në vlerë të asaj sasi; është veprim në kundërshtim me sunnetin dhe kjo nuk është e lejuar ngase nuk është përcjellur nga Resulullahu se ka dhënë vlerën për fitrin e as nga ndonjëri prej sahabeve (shokëve të Pejgamberit).

Thotë imam Ahmedi: “nuk jipet vlera”

I thuhet atij: disa njerëz thojnë: Omer ibën AbdulAzizi e ka marrë ate në vlerë!

Tha: E lëjnë fjalën e Resulullahut, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, anash dhe thojnë: ka thënë filani, kurse ibën Omeri transmeton se “Resulullahu, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, e ka obliguar” (hadithi i lartëpërmendur)

SadakatulFitri duhet të arrijë tek konsumuesi në afatin e caktuar për dhënien e tij, ose tek i autorizuari i cili është i caktuar për marrje në zëvendësim të tij. Nëse nuk gjen të autorizuar në afatin e caktuar i obligohet dhënia ndonjë personi tjetër.

Këtu gabojnë disa njerëz kur lëjnë Zekatin e fitrit tek persona të cilat nuk janë të autorizuar nga konsumuesi (pranuesi i fitrave) dhe duhet pasur kujdes.

Salih bin Fevzan

Marrë nga: "Kitabul MelhasulFikhi"-1
Përktheu dhe redaktoi: Ramadan Ramadani

Zeqati dhe fitrat

Pyetje: A lejohet të jipet zeqati i fitrit (sadekatul fitri) në dhjetë ditët e para të Ramazanit?

Përgjigje: Zeqati i fitrit (lëmosha e ndërprerjes së agjërimit) quhet kështu sepse ndërprerja e agjërimit është shkak për të. Pasi ndërprerja e agjërimit të Ramazanit është shkak i kësaj lëmoshe, atëherë kjo lëmoshë duhet të jetë në një kohë me ndërprerjen e agjërimit e jo para saj.

Pikërisht për këtë, koha më me vlerë për ta dhënë këtë zeqat është dita e Bajramit para namazit të Bajramit. Por lejohet që të jipet një ose dy ditë para Bajramit për shkak të lehtësimit që i ofrohet dhënësit dhe marrësit. Ndërsa të jipet para kësaj kohe, mendimi më i vërtetë është se nuk lejohet.

Sipas kësaj kuptojmë se dhënia e sadakut fitrit ka dy kohë: Kohë në të cilën lejohet d.m.th. një apo dy ditë para Bajramit; dhe kohë më me vlerë d.m.th. ditën e Bajramit para namazit.

E sa i përket vonimit të tij deri pas namazit, ajo është haram dhe nuk e shlyen këtë sadaka.

Për këtë bazohemi në hadithin që e transmeton Ibën Abbasi, radijall-llahu anhu: “Kush e jep atë para namazit, ai është zeqat i pranuar, e kush e jep pas namazit, ajo është sikurse çdo sadaka tjetër”.

Prej kësaj bën përjashtim rasti me njeriun, i cili nuk e ka ditur se është ditë Bajrami, sikurse të banojë në largësi dhe nuk informohet përveçse vonë apo diçka e ngjashme. Në këtë rast nuk prish gjë që ta japi këtë zeqat pas namazit të Bajramit dhe e shlyen sadekatul fitrin.

Pyetje: A lejohet të shtohet në sasinë e sadekatul fitrit me qëllim për sadaka?

Përgjigje: Po, lejohet që njeriu të shtojë në sadekatul fitër duke e bërë nijet shtesën mbi të duhurën për sadaka. Kur e themi këtë tregojmë se është e lejuar ajo që bëjnë shumë njerëz, të cilët p.sh., kanë për të dhënë sadekatul fitër për dhjetë vetë, ashtu që e blen një thes me oriz, i cili ka më shumë sesa e kërkuara për dhjetë vetë; dhe të tërën atë e jep si sadekatul fitër për veten dhe për familjen e vet.

Kjo pra, është e lejuar nëse është i bindur se ky thes ka aq oriz sa duhet ose më tepër. Sepse të maturit e sadekatul fitrit nuk është vaxhib në vete, por për ta ditur sasinë e duhur.

Prandaj kur të jemi të bindur se sasia është e arritur në këtë thes dhe ashtu siç është ia japim fukarasë, s'ka gjë të keqe.

Pyetje: Disa dijetarë thonë se nuk lejohet të jipet sadekatul fitri në oriz përderisa llojet e përmendura në tekste të shariatit janë prezente, çfarë mendoni ju?

Përgjigje: Disa dijetarë kanë thënë: nëse pesë llojet: gruri, hurma, elbi, rrushi i thatë dhe djathi janë prezente, atëherë sadekatul fitri nuk vlen nëse jipet në tjetër send.

Ky mendim është në kundërshtim të plotë me mendimin e atyre që thonë se lejohet dhënia e sadekatul fitrit në këto pesë lloje dhe në gjëra tjera, po bile edhe në të holla.

Që të dy mendimet janë ekstreme.

E vërteta: Sadekatul fitri është me vend nëse jipet nga çfarëdo ushqimi që e hajne njerëzit.

Për këtë bazohemi në fjalën e Ebu Seid el-Hudriut, radijall-llahu anhu, që e transmeton Buhariu, e ai ka thënë: “Në kohën e Resulull-llahut, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, sadekatul fitrin e jipnim një sa'a me ushqim. Ushqimi ynë atëbotë ishte hurma, elbi, rrushi i thatë dhe djathi”.

Po ashtu nuk e ka përmendur as grurin dhe nuk e di se gruri është përmendur për dhënien e sadekatul fitrit në ndonjë hadith të vërtetë dhe të qartë.

Por pa dyshim se vlen edhe gruri.

Pastaj në hadithin e Ibën Abbasit, radijall-llahu anhu, që thotë: “E detyroi Resulull-llahu, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, sadekatul fitrin si pastrim për agjëruesin nga fjalët e kota dhe refethi si dhe ushqim për të ngratët”.

Pra, e vërteta është se ushqimi, të cilin e hajnë njerëzit vlen për t'u dhënë si ai sadekatul fitri edhe nëse nuk është një prej atyre pesë llojeve. Ngase këto lloje -siç përmendëm- kanë qenë ushqim që përdorej në kohën e Resulull-llahut, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem.

Duke u bazuar në këtë themi se lejohet të jipet sadekatul fitri me oriz, bile mendoj se për këtë kohë më mirë është të jipet oriz sesa diçka tjetër, sepse ky është furnizim më i mirë dhe më i dashur te njerëzit. Sipas kësaj pra, kjo ndryshon varësisht nga vendi, ka mundësi që ata të fshatit të dëshirojnë më tepër hurma, atyre u jipen hurma. Në një vend tjetër ka mundësi më tepër të dëshirojnë rrushin e thatë, atyre u jipet rrush i thatë, po ashtu me djathin dhe të tjerat.

Në çdo popull, më e mira është ajo që u bën dobi më shumë.

Pyetje: Kur njeriu ia jep zeqatin personit që e meriton, a duhet t'i tregojë se ajo është zeqat?

Përgjigje: Kur njeriu ia jep zeqatin personit që e meriton, mirëpo ky person nuk e ka zakon të pranojë zeqatin, atëherë e ka detyrim dhënësi i zeqatit që ta lajmërojë se kjo pasuri është zeqat. Kështu që ta dijë ai person dhe më pas të vendosë se a do ta pranojë atë zeqat apo do ta refuzojë!

Mirëpo nëse e di se ai person zakonisht e pranon zeqatin, atëherë më mirë është të mos i tregohet, sepse në këtë lajmërim ka një lloj lavdërimi, ndërsa All-llahu, subhanehu ue teala, ka thënë: “O ju që besuat, mos i prishni lëmoshat e juaja me të lëvduar dhe ofendim”. (el-Bekare 264).

Pyetje: A lejohet të transferohet zeqati nga vendi në të cilin detyrohet?

Përgjigje: I lejohet njeriut që ta transferojë zeqatin prej vendit të tij, në vend tjetër nëse me këtë veprim ka dobi.

Nëse njeriu pra, ka të afërm në ndonjë vend tjetër, të cilëve u takon zeqati, mund t'ua dërgojë zeqatin dhe kjo s'prish gjë. Po ashtu nëse standardi i jetës në një vend është i lartë, e në vend tjetër gjinden njerëz më të varfër, mundet që ta dërgojë zeqatin në atë vend dhe nuk prish gjë po ashtu. Mirëpo nëse me transferimin e zeqatit nuk ka ndonjë dobi, atëherë nuk duhet të transferohet.

Pyetje: Nëse dikush ia dorëzon dikujt zeqatin dhe i thotë që ta shpërndajë ashtu si mendon. Në këtë rast, ky njeri a llogaritet si punonjës i zeqatit, kështu që t'i takojë zeqati?

Përgjigje: Ky person nuk llogaritet si punonjës i zeqatit dhe nuk meriton gjë nga zeqati, sepse ky është përfaqësues i veçantë për një person privat.

Ky është shkaku dhe All-llahu e di më së miri për shprehjen në ajet: “...uel amiline alejha... (punonjësve)”, sepse pjesëza " " aludon në një lloj ngarkese, ashtu që duket se punonjës llogariten ata që e mbledhin zeqatin.

Duke u nisur nga kjo themi se ai që ka marrë përsipër shpërndarjen e zeqatit të dikujt nuk llogaritet nga punonjësit e zeqatit.

Muhammed el-Uthejmin

Marrë nga libri: Kushtet e fesë, NuN, Shkup, 2005

Kur është Bajram?

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, ka transmetuar se Pejgamberi, salallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Agjëro kur ata agjërojnë, përfundoje agjërimin kur ata ta mbarojnë të tyrin dhe bë kurban kur ata të bëjnë kurban". (Sahih: i transmetuar nga Et-Tirmidhiu (2/37). Albani e ka verifikuar në es-Sahih, nr. 224)

El-Bejhaki ka transmetuar përmes Ebu Hanifes i cili ka thënë: Ali Ibënul-Akmar më ka transmetuar mua nga Mersuk i cili ka thënë: "Unë kam hyrë tek Aisha në ditën e Arafatit kështu ajo më ka thënë: "Shërbeje Mersukun me ca përsheha (llapë) dhe bëje më të ëmbël". Mersuku i ka thënë: "Asgjë nuk më pengojë mua të agjëroj këtë ditë përveç frikës se mos ishte dita e Kurbanit. Kështu Aisha më ka thënë mua: "Dita e Kurbanit është kur njerëzit bëjnë kurban dhe dita e përfundimit të agjërimit është kur njerëzit e përfundojnë agjërimin e tyre".

Ky zinxhir transmetimi është xhejjid (i mirë) për shkak të asaj çfarë ka vazhduar.

Imam et-Tirmidhi ka thënë pasi e ka cituar hadithin: "Një nga njerëzit e dijes e ka shpjeguar këtë hadith duke thënë: Kuptimi i tij është për të agjëruar dhe për ta përfunduar agjërimin bashkë me xhematin dhe maxhorancën e njerëzve".

Es-San'ani ka thënë në Subulus-Selam (2/72): "Në këtë hadith është një fakt që është në përputhje me njerëzit që e kanë pranuar vendosjen e Bajramit (Id- në arabisht) dhe që individit që beson se është ditë Bajrami për shkak të shikimit të hënës atëhere është e obligueshme mbi të të jetë në përputhje me njerëzit dhe që gjykimi i njerëzve...përsa i përket faljes, përfundimit të

agjërimit dhe bërjes Kurban është e detyrueshme mbi këtë individ".

Ibën Kajjim, rahimehullah, e ka përmendur këtë kuptim në Tehdhibus-Sunen (3/214) dhe ka thënë "Është e thënë: Në të është një refuzim për ata të cilët thonë që kushdo që e di pozicionet e hënës për shkak të llogaritjeve astronomike atëhere është e lejueshme për të të agjërojë dhe ta përfundojë agjërimin, madje edhe nëse të tjerët nuk e dinë. Është thënë: Që individit që dëshmon të shfaqurit e hënës, por Kadiu (gjykatësi) nuk e ka pranuar dëshminë e tij atëhere nuk ka agjërim për të, siç nuk ka agjërim për njerëzit".

Ebul Hasan es-Sindi ka thënë në "Hashije a'ala Ibën Maxhe" pasi ka përmendur hadithin e Ebu Hurejres i cili është transmetuar nga et-Tirmidhiu: "Dhe kuptimi i dukshëm është: Që nuk ka vend për (opinionet) e individëve për të hyrë në këto punë, e as të veprojnë në mënyrë individuale për këtë. Ndërsa kjo punë i përket Imamit (liderit të muslimanëve) dhe Xhematit (trupit të bashkuar të muslimanëve nën udhëheqësi të imamit). Është e obligueshme mbi individët të ndjekin Imamin dhe Xhematin. Nga kjo është se nëse një individ e shikon hënën por Kadiu e ka refuzuar dëshminë e tij atëhere individit nuk ka të drejtë në këto çështje por duhet të ndjek xhematin në këtë".

Dhe ky është kuptimi i cili është i dukshëm nga hadithi dhe i cili është i theksuar nga fakti që Aisha, radijallahu anha, e ka përdorur atë me Mesrukun kur ai e ka penguar veten për të agjëruar në ditën e Arafatit duke iu frikësuar se mos është ditë kurbanit. Kështu ajo ia ka shpjeguar atij që nuk ka peshë opinioni i

një individ për këtë dhe që ai duhet të ndjek xhematin. Kështu ajo i ka thënë atij: "Dita e kurbanit është kur njerëzit bëjnë Kurban dhe dita e përfundimit të agjërimit është kur njerëzit përfundojnë agjërimin e tyre".

Dhe kjo është çfarë është më e dobishme; natyrshmëria dhe toleranca e Sheriatit (Ligjit Islam), ku njëri nga qëllimet është bashkimi i njerëzve së bashku, duke i unifikuar rradhët e tyre dhe duke u larguar nga të gjithë ata që ndahen nga bashkimi i tyre i përgjithshëm - nga opinionet individuale. Kështu Sheriati nuk i jep asnjë peshë opinionit të individëve në çështje që i përkasin lbadeteve xhema'ije (rite kolektive të adhurimit) të tilla si agjërimi-Bajrami dhe falja me xhemat - edhe nëse opinionin është korekt, nga njëra anë. A nuk shikoni që sahabet, radiallahu anhum, janë falur pas njëri-tjetrit. Kështu nga ata ka patur prej tyre që e kanë konsideruar që prekja e një gruaje ose derdhja e gjakut nga trupi e zhvlerëson abdesin dhe janë falur përkrah me ata të cilët nuk e kanë mbajtur këtë pikëpamje. Nga ata ka pasur prej tyre që e kanë kompletuar faljen ndërsa udhëtonin ndërsa të tjerët e kanë shkurtuar. Dhe këto dhe të tjera ndryshime nuk i kanë penguar ata nga të falurit kolektivisht pas një imami të vetëm dhe kanë mbajtur mendimin se është i pranueshëm. Dhe kjo është sepse ata e dinin që tafarruk (përçarja) në fe është më e keqe sesa ndryshimet (Ihtilaf) në disa opinione. Madje, çështja me një prej tyre arriti deri aty sa ta quante të papranueshme asnjë opinion i cili ka ndryshuar me Imamin e madh në grumbullime të mëdha; të tilla si grumbullimet në Mina (gjatë Haxhit) deri aty që ai do ta linte veprimin mbi opinionin e tij në atë grumbullim - duke u larguar nga ajo e cila mund të rezultojë në keq, për shkak të veprimit në opininin e tij.

Kështu Ebu Davudi transmeton (1/307) që Uthmani, radijallahu anhu, i ka falur katër rekatë në Mina, kështu Abdullah Ibën Masudi e ka kritikuar atë duke thënë: "Unë kam falur dy rekat me Pejgamberin, salallahu alejhis ua salam, dhe dy rekatë me Ebu Bekrin dhe dy rekatë me Omerin dhe dy rekatë me Othmanin në fillim të qeverisjes së tij, pasta ai e komplettoj atë (duke falur katër rekatë). Pas kësaj rrugët u bënë të ndara me të gjithë ju. Kështu unë shpresoj nga këto katër rekatë që të dyja këto të jenë të pranueshme". Më pastaj Ibën Masudi vet ka falur katër rekatë. Kështu i është thënë atij: Ti e ke kritikuar Othmanin e ti u fale me katër rekatë? E ai ka thënë: "Ndryshimi është i keq".

Kështu ata të cilët vazhdojnë të ndahen përse i përket faljeve dhe të cilët refuzojnë të ndjekin imamët lokalë në disa xhami - veçanërisht në Faljen e vitrit gjatë Ramazanit - duke përdorur si fakt atë se kjo gjë (falja e vitrit me imam gjatë muajit të Ramazanit) është kundër medhhebit të tyre atëhere ata duhet të kenë parasysh hadithin e mësipërm dhe etherin [trasmetimin].

Pra ata të cilët kanë dituri astronomike dhe për shkak të opinionit të tyre agjërojnë dhe e përfundojnë agjërimin vetëm duke munguar ose ndarë nga shumica e muslimanëve, duke mos parë asnjë gjë të keqe në të vepruarit kështu - ai duhet të reflektojë edhe mbi faktet e përmendura më parë. Kështu të gjithë ata duhet të konsiderojnë dhe të reflektojnë mbi dijen që është përmendur. Ndoshta do të gjejnë për vetet e tyre një ilaç për injorancën e tyre dhe vetdëshpërimin, kështu që ata mund të bëhen atëhere një rresht i bashkuar përkrah vëllezërve të tyre muslimanë - sepse me të vërtetë Dora e Allahut është mbi xhematin.

Muhammed Nasirud-din Albani

Marrë nga: Silsiletul-Ehadithis-Sahih (1/442-445)

Përktheu: Ammar Ardit Kraja (Botuar në Albislam nr.15)

Libri - Katërdhjet hadithe mbi moralin

Drejtësia

28. Abdullah ibën Amër, radijall-lahu anhu, transmeton se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Të drejtët janë në piedestale të ndriçuara në të Djathtën e Të Mëshirshmit - e të dy Duart e Tij janë të djathta - ata që janë të drejtë kur gjykojnë, janë të drejtë në familjet e tyre dhe në çështjet që i kanë në përgjegjësi.” (Muslimi)

Allahu, subhanehu ve teala, thotë: “Jam urdhëruar që të mbajë drejtësi mes jush” (Shura - 15)

poashtu thotë: “Bëhuni të drejtë se vërtet Allahu i do të drejtët” (Huxhurat - 9)

Drejtësia në gjuhën arabe ka disa shprehje, prej tyre “adale” dhe “muadale” që nënkuptojnë barazi. Kurse shprehjet “adël” dhe “idël” janë të përafërta. Dallimi është në atë se fjala “adël” përdoret për gjërat që arrihen me logjikë sikur dispozitat. Kurse fjala “idël” apo “adil” përdoren për gjërat që arrihen me shqisa sikur gjërat që unmërohen apo maten, pra “adël” (drejtësi) është barazia në kthimin e gjërave, nëse bëhet fjalë për të mirë kthehet po aq e mirë dhe e kundërta. Ihsan (bamiresi) është që ta kthej të mirën me një më të mirë, kurse të këqen më një më të vogël.

Kuptimi i hadithit është se këtë vlerë të madhe dhe këtë pozitë të lartë “e arrin ai që është i drejtë në pozitën e tij qoftë ajo pozita e halifes, vilajetit, gjykatës, urdhëruesit në të mira dhe ndaluesit nga të këqiat, apo në obligimet e tij që ka ndaj familjes së tij.

Për këtë e gjejmë në Kur’an se Allahu, subhanehu ve teala, e urdhëron Pejgamberin e tij që të jetë i drejtë “jam urdhëruar që të mbajë drejtësi mes jush” (Shura - 15), dhe ajeti: “Kur të gjykoni mes njerëzve të gjykoni me drejtësi” (Nisa - 58)

Obligohemi që në gjykimet tona mos të ketë vend epshi, porse t’i përmbahemi drejtësisë në të gjitha çështjet edhe nëse e drejta është në dëmin tonë apo në dëm të njeriut më të afërt që kemi siç janë prindërit dhe farefisi: “O ju që keni besuar vazhdimisht të jeni dëshmues të drejtë për hirë të Allahut edhe nëse është kundër vetvetes suaj, kundër prindërve ose kundër të afërmeve, le të jetë ai pasanik ose varfanjak, pse Allahu di më mirë për ta. Mos ndiqni pra epshin e t’i shmangeni drejtësisë. Nëse shtrembëroni ose tërhiqeni, Allahu hollësisht di çka punoni.” (Nisa - 135), këtë metodologji duhet ta ndjekim edhe me njerëzit që më tepër i urrejmë: “O ju që besuat, bëhuni plotësisht të vendosur për hirë të Allahut, duke dëshmuar të drejtën, dhe të mos ju shtyj urrejtja ndaj një populli e t’i shmangeni drejtësisë; bëhuni të drejtë sepse ajo është më afër devotshmërisë. Kini dro Allahun se Allahu di hollësisht për atë që veproni.” (Maide - 8)

Në një fjalë të urtë thuhet: Drejtësia e pushtetmbajtësit është më e dobishme se frytet që përfitojnë njerëzit nga toka në atë kohë. Gjithashtu është thënë: nëse pushtetmbajtësi nuk është i drejtë njerëzit nuk e respektojnë. Disa nëpunës i shkruan Omer ibën Abdulazizit një ankesë se qyteti i tyre ishte i pandërtuar dhe kërkonin ndihmë materiale për ndërtim e ai ua ktheu: E kuptova letrën tënde, kur të lexosh letrën time fillo ndërtimin e qytetit me drejtësi dhe pastroj rrugët e tij prej padrejtësisë sepse kjo është rindërtimi i tij me paqe. Kur Omer ibën Abdulazizi u shpall halife ndërmori iniciativën për dhënien çdonjërit të drejtën e tij. Filloi me anëtarët e familjes së tij të tubuar në shtëpinë e hallës së tij të cilën e respektonte. Ai tha: Pejgamberi i Allahut ka ndjekur një rrugë, pas vdekjes së tij, shokët e tij e ndjekën të njëjtën rrugë e kur udhëheqjen e mori në dorë Muaviu, e tërhoqi djathtas dhe majtas, pasha Allahun nëse Allahu më jep jetë do ta kthej në atë rrugë të cilën e ndiqte Pejgamberi i Allahut dhe shokët e tij. Halla e tij i tha: O djal i vëllait tim, unë kam frikë që mos të të sjellin ata ditë të zezë! Ai u përgjigj: çdo ditë e frikshme është më e vogël se Dita e Kijametit.

Ahmed Muadh Hakkij

Përktheu: Agim Bekiri (libri: Katërdhjet hadithe mbi moralin, NuN, Shkup, 2005)